

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME YÖNETMELİĞİ'NİN UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ PROJESİ

Sözleşme No: TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03

*Edirne, Tekirdağ, Kırklareli için
Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı*

KAPSAM BELİRLEME RAPORU
-NİHAİ-

NİSAN, 2020

Bu yayının içeriği yalnızca Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyumun sorumluluğundadır ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.

BELGE KONTROL ÇİZELGESİ

Sözleşme Makamı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Faydalanıcı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Proje	Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi
EuropeAid No	TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03
Başlık	Kapsam Belirleme Raporu - Edirne, Tekirdağ, Kırklareli için Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı
Teslim	Nihai - 29.04.2020

Hazırlayanlar		Kontrol Eden
Nihai	İsim-Soyisim	İsim-Soyisim
Tarih	Michal MUSIL Kıdemli Uluslararası SÇD Uzmanı Pınar Yılmaz Kıdemli Yerel SÇD Uzmanı Buse Nur Hayta Teknik Destek / Çevre Mühendisi Emre MELEK Kıdemli İnşaat Mühendisi / Kıyı ve Liman Mühendisi	Martin SMUTNY Takım Lideri
29.04.2020		
İmza		

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	2
TABLolar DİZİNİ.....	3
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	5
1. YÖNETİCİ ÖZETİ.....	7
2. GİRİŞ.....	10
2.1 DÖKÜMANIN KAPSAMI.....	10
2.2 BÜTÜNLEŞİK KIYI YÖNETİMİ PLANI İÇİN KAPSAM BELİRLEME YAKLAŞIMI.....	10
3. KIYI ALANI YÖNETİM PLANININ TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	12
3.1 ARKA PLAN BİLGİSİ.....	12
3.1.1 Dünyada BKAY Yaklaşımının Gelişmesi.....	12
3.1.2 Türkiye'de BKAY Yaklaşımının Gelişimi.....	13
3.2 HEDEFLER VE ÖNCELİKLER.....	15
3.3 ANA KARARLAR VE TEDBİRLER.....	16
3.4 HAZIRLIK ÇALIŞMALARI VE SONRAKİ ADIMLAR.....	17
3.5 DİĞER İLGİLİ PLAN VE PROGRAMLARLA BAĞLANTI VE ETKİLEŞİM.....	17
4. ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLENMESİ MUHTEMEL ALANLARIN ÖZELLİKLERİ.....	20
4.1 PLANLAMA ALANI.....	20
4.2 COĞRAFYA, TOPOĞRAFYA VE JEOLJİ.....	23
4.3 İKLİM VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	23
4.3.1 Üç İlin İklim Özellikleri.....	23
4.3.2 Trakya Bölgesinde İklim Değişikliği.....	26
4.4 HİDROLOJİ, OŞİNOGRAFI, SU KALİTESİ.....	27
4.4.1 Nehirler ve Dereler.....	28
4.4.2 Göller ve Barajlar.....	30
4.4.3 Deniz.....	33
4.4.4 Yeraltı Suları.....	34
4.5 HAVA KALİTESİ.....	34
4.6 GÜRÜLTÜ.....	38
4.7 DOĞAL AFETLER.....	38
4.8 EKOSİSTEMLER ve BİYOÇEŞİTLİLİK.....	39
4.8.1 Korunan Alanlar.....	39
4.8.2 Planlama Alanı Flora ve Faunası.....	44
4.8.3 Deniz Ekosistemleri.....	45
4.9 KÜLTÜREL MİRAS.....	46
4.10 PLANLAMA BÖLGESİNİN SOSYOEKONOMİK ÖZELLİKLERİ.....	48
4.10.1 Nüfus.....	48
4.10.2 Ekonomik Profil.....	51
4.10.3 Eğitim.....	57
4.10.4 İnsan Sağlığı.....	57
4.11 ARAZİ KULLANIMI VE ÇEVRE DÜZENLEME PLANI.....	60
4.11.1 Arazi Kullanımı.....	60
4.11.2 Kıyı Yapıları.....	61
4.12 BÖLGEDE DEVAM ETMEKTE OLAN PROJELER.....	64

5. ÖNCELİKLİ HUSUSLARIN İLK DEĞERLENDİRİLMESİ	69
5.1 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AMAÇLARI	69
5.2 KAPSAM BELİRLEME MATRİSİ	71
5.3 ALTERNATİFLER	80
6. SONRAKİ ADIMLAR	81
7. EKLER	82
EK-I İLK BİYOÇEŞİTLİLİK VERİLERİ	83
EK-II YÜZME SUYU KALİTESİ	89
EK-III KAYNAKÇA	91

KISALTMALAR

AAT	Atıksu Arıtma Tesisi
AB	Avrupa Birliği
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BKAY	Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi
BM	Birleşmiş Milletler
CR	Kritik
ÇDR	Çevre Durum Raporu
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
ÇŞB – ÇED İD GM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
ÇŞB – MP GM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü
DSÖ	Devlet Sağlık Örgütü
HEAL	Sağlık ve Çevre Birliği
IPCC	Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli
IUCN	Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği
İT	İş Tanımı
LC	Düşük Riskli
NT	Tehdite Yakın
PM	Partikül Madde
RES	Rüzgar Enerjisi Santrali
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
VU	Duyarlı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Zaman İçinde Kıyı Alanı Yönetimi Eğilimleri [6].....	12
Tablo 2: Kıyı Alanlarındaki İlgili Kurumlar ve Sorumlulukları.....	13
Tablo 3: BKAY İle İlişkili Planlar ve Programlar.....	18
Tablo 4: Planlama Alanı Alt Bölgeleri.....	20
Tablo 5 1939 ile 2018 Yılları Arası Tekirdağ Mevsim Ortalamaları [22].....	25
Tablo 6: 1959 ile 2018 Yılları Arası Kırklareli Mevsim Ortalamaları [22].....	25
Tablo 7: 1930 - 2018 Yılları Arası Edirne Mevsim Ortalaması [22].....	26
Tablo 8: Planlama Alanındaki Dereler [28].....	28
Tablo 9: Trakya Bölgesi Kıyı Bölgesindeki Göl ve Barajlar.....	30
Table 10 1970 ve 2012 yılları arası Trakya Bölgesi'nde Görülen Doğal Afet Verileri Natural Disaster [39].....	38
Tablo 11: Trakya Bölgesi Kıyı Alanı Korunan Alanlar Listesi [42].....	39
Tablo 12:Proje Kapsamında İzlenen Üç İlin Sucul Ortam [50].....	46
Tablo 13: 2007 - 2018 Yılları Arası İllerin Nüfusları [53].....	48
Tablo 14: İllerin Kıyı İlçelerinde Nüfus [54].....	50
Tablo 15: Tekirdağ OSB'lerinin Listesi.....	52
Tablo 16: 2018 Yılında Türkiye Genelinde ve İllerde Turist Sayısı [53].....	54
Tablo 17: Türkiye Genelinde ve İllerde Toplam Yatak Kapasitesi [57].....	54
Tablo 18: Kıyı İlçeleri ve İllerde Toplam Pay [58].....	54
Tablo 19 İllerde ve Kıyı İlçelerinde Geliş, Geceleme ve Doluluk Oranı Sayıları [58].....	56
Tablo 20 İllerde Okul Sayısı ve Dağılımı [53].....	57
Tablo 21 Okul Sayısı, Öğrenci Sayısı ve Okulların Yoğunluğu.....	57
Tablo 22 Tümör Kaynaklı Ölüm Sayıları.....	60
Tablo 23: 1990 Yılından Beri Edirne İlinde Arazi Kullanımında Değişimler [55].....	61
Tablo 24: 1990 Yılından Beri Tekirdağ İlinde Arazi Kullanımında Değişimler [55].....	61
Tablo 25: 1990 Yılından Beri Kırklareli İlinde Arazi Kullanımında Değişimler [55].....	61
Tablo 26: Balıkçılık Kıyı Yapıları Envanteri [64].....	62
Tablo 27: Diğer Kıyı Yapıları.....	62
Tablo 28: Planlama Alanında Devam Etmekte Olan Projeler.....	67
Tablo 29 Projenin Kapsam Belirleme Matrisi.....	72
Tablo 30: Edirne'de korunması gereken flora listesi [27].....	83
Tablo 31 : Edirne'de korunması gereken fauna [27].....	84

Tablo 32 Kırklareli Sucul Ekosistemleri [27].....	84
Table 33 Tekirdağ Endemik Flora Listesi [27].....	85
Tablo 34: Tekirdağ'da korunması gereken fauna türleri.....	85
Tablo 35: Meriç Deltası'nda Endemik, Nadir ve Korunan Öncelikli Flora Türleri [13].....	85
Tablo 36: İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı Kuş Türleri [70].....	85
Tablo 37 İllerdeki Plajların Kalite Sınıfları [71].....	89

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: BKAY Planlama Süreci.....	17
Şekil 2: Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İlleri Kıyı İlçeleri.....	20
Şekil 3 Planlama Alanı Alt Bölgeleri.....	21
Şekil 4: BKAY Planında Belirlenen Planlama Alanı Sınırları.....	22
Şekil 5 Trakya Bölgesi Ortalama Sıcaklık Dağılımı [21].....	24
Şekil 6: Meriç-Ergene Nehir Havzası Sınırları, Nehir Ve Dereleri.....	27
Şekil 7: Saros / Edirne Bölgesindeki Dereler.....	29
Şekil 8: Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesindeki Dereler.....	30
Şekil 9: İğneada-Kıyıköy/Kırklareli Bölgesindeki Dereler.....	30
Şekil 10: Saros/Edirne Bölgesindeki Göller ve Barajlar.....	32
Şekil 11: Kuzey Marmara/ Tekirdağ Bölgesindeki Göller, Göletler ve Barajlar.....	32
Şekil 12: İğneada-Kıyıköy Bölgesindeki Göller, Barajlar ve Göletler.....	33
Şekil 13: Tekirdağ Alt Bölgesindeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Konumları.....	35
Şekil 14: Tekirdağ Alt Bölgesindeki İki İstasyonda 2013-2018 PM10 Verileri [36].....	35
Şekil 15: İğneada-Kıyıköy Bölgesinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Konumu.....	36
Şekil 16: İğneada Kıyıköy Bölgesindeki İki İstasyona Göre 2013-2018 PM10 Verileri [36].....	37
Şekil 17: Saros / Edirne Bölgesine Yakın Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Konumu.....	37
Şekil 18: Keşan'da 2013-2018 PM10 ve PM2.5 [36].....	38
Şekil 19: Edirne – Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Bölgesi'nin Enez Alt Bölgesi Sınırları İçerisinde Kalan Kısmı [43].....	40
Şekil 20: Enez Alt Bölgesindeki Edirne Vakıf Tabiat Parkı [28].....	41
Şekil 21: Erikli Alt Bölgesindeki Edirne Danışman Tabiat Parkı [28].....	41
Şekil 22: Erikli Alt Bölgesindeki Edirne Gökçetepe Tabiat Parkı [28].....	42
Şekil 23: Uçmaktdere Alt Bölgesi'ndeki Tekirdağ Kartaltepe Tabiat Parkı [28].....	42
Şekil 24: İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Tekirdağ - Çamlıköy Tabiat Parkı [28].....	43
Şekil 25: İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Tekirdağ Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı [28].....	43
Şekil 26: İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı [28].....	44
Şekil 27: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Kral Kızı Bazilikasının Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı).....	46
Şekil 28: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Enez Kalesi'nin Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı).....	46
Şekil 29: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Pan Mağarası'nın Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı).....	47

Şekil 30: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Taşaltı Nekropolü'nün Konumu ve Fotoğrafi (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	47
Şekil 31 BKAY İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Aya Nikola Manastırı Konumu ve Fotoğrafi (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	47
Şekil 32: BKAY İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Kıyıköy Liman Hamamı Konumu ve Fotoğrafi (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	47
Şekil 33 BKAY İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Kıyıköy Limanı Kale Liman Kapısı Konumu ve Fotoğrafi (II. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	48
Şekil 34: BKAY İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Kıyıköy Limanı İğneada Feneri Konumu ve Fotoğrafi (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	48
Şekil 35: Edirne'de Yıllara Göre Şehir ve Kıyı Nüfusu Farkı	49
Şekil 36: Kırklareli'nde Yıllara Göre Şehir ve Kıyı Nüfusu Farkı.....	49
Şekil 37: Tekirdağ'da Yıllara Göre Şehir ve Kıyı Nüfusu Farkı.....	50
Şekil 38: 2018 Yılında Planlama Alanındaki İllerde Nüfus Yoğunluğu [55]	50
Şekil 39 İllerde Cinsiyet Dağılımı [53]	51
Şekil 40 İllerde Yaş Dağılımı [53].....	51
Şekil 41: Trakya Bölgesinde Toplam Ölüm Sayısı ve RSD Kaynaklı Ölüm Sayısı.....	58
Şekil 42: İllerde Toplam Ölüm Sayısına Oranla RSD Kaynaklı Ölüm Yüzdesi.....	59
Şekil 43: Tekirdağ'da Marmara Denizi Kıyısında Bulunan Limanlar	62
Şekil 44: Edirne Bölgesinde Kıyı Yapıları.....	63
Şekil 45: Marmara Ereğlisi Alt Bölgesinde Kıyı Yapıları.....	63
Şekil 46: Şarköy Alt Bölgesinde Kıyı Yapıları.....	63
Şekil 47: Tekirdağ Alt Bölgesinde Kıyı Yapıları.....	63
Şekil 48: Kırklareli Bölgesinde Kıyı Yapıları	63
Şekil 49: Akdeniz'de Deniz Ulaşım Rotaları [65].....	64
Şekil 50: Doğal Gaz Boru Hattı Projeleri [66].....	64
Şekil 51 Saros Körfezi Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alanı	66
Şekil 52 TürkAkım Proje Hattı.....	67
Şekil 53: Edirne Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler.....	67
Şekil 54: Kırklareli Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler	67
Şekil 55: Kırklareli Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler-2.....	68
Şekil 56: Tekirdağ Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler	68
Şekil 57: Tekirdağ Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler -2.....	68

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) süreci içerisinde hazırlanan Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri için Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planının Kapsam Belirleme Raporu'dur. Rapor, Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) tarafından uygulanan, "Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi" Sözleşme No: TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03 kapsamında hazırlanmıştır.

BKAY Planları için Yetkili Kurum ÇŞB - Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü (MP GM) olup Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin BKAY Planını ÇŞB / MP GM Müdürlüğü adına Müşavir (UTTA Planlama) hazırlamaktadır. Buna paralel olarak ÇŞB – Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü (ÇED İD GM) liderliği ve gözetimi altındaki SÇD Yüklenicisi (EPTİSA & Integra) tarafından SÇD yürütülmektedir.

BKAY Planının Temel Özellikleri

BKAY Planı tüm ilgili sektörler arasında işbirliğini sağlamak ve kıyı alanlarına mekânsal kalkınma stratejileri sağlamak için hazırlanan stratejik bir plandır. Plan, mekânsal planlara (çevre düzeni planı, imar planı, kıyı master planı ve benzeri) girdi vermekte ve yerel yetkililere deniz tarafında ve kara tarafında bilgi ve strateji kılavuzluğu yapmaktadır. Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY Planlama süreci Eylül 2019'da başlamış olup, planlama alanının sınırları belirlenmesinden sonra iki temel aşamadan oluşmaktadır: i) Araştırma Çalışması: Temel çıktısı mekânsal ve sektör analizleri yapılarak ortaya çıkan Araştırma Raporudur, ii) Planlama Çalışması: Temel çıktısı alternatif taslak planlar ve nihai plandır. Nihai Plan, Çok Kriterli Karar Alma Modeli doğrultusunda belirlenmekte olup dört temel kriter şunlardır: i) Kara Tarafının Deniz Tarafıyla Mekânsal Etkileşimi, ii) Deniz Tarafının Kara Tarafıyla Mekânsal Etkileşimi, iii) Çevresel Etki ve iv) Ekolojik ve Biyoçeşitlilik. İstatistiksel analizlerin ve BKAY Planlama sürecinin sonunda kıyı yapılarının inşaatına uygunluğa göre "sarı: en çok tercih edilen", "turuncu: tercih edilebilir", "kırmızı: tercih edilmeyen" olmak üzere üç öncelikli alan belirlenecektir.

BKAY Planlama alanı, Trakya Bölgesi'ndeki Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri kıyı alanında bulunmaktadır ve Saros/Edirne Bölgesi, Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesi, İğneada-Kıyıköy/Kırklareli Bölgesi olmak üzere üç bölgeye ve Enez Alt Bölgesi, Erikli Alt Bölgesi, Şarköy Alt Bölgesi, Uçmakedere Alt Bölgesi, Tekirdağ Alt Bölgesi, Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi, İğneada – Kıyıköy Alt Bölgesi olmak üzere yedi alt bölgeye ayrılmıştır.

SÇD'nin ve Bu Kapsam Belirleme Raporu'nun Kapsamı ve Hedefleri

SÇD; plan, program ve diğer öngörülen stratejik eylemlerin çevresel etkilerinin değerlendirildiği ve ilgili bulguların karar alma sürecinde kullanıldığı biçimselleşmiş, sistematik, ileri görüşlü bir süreç olarak tanımlanır. Plan / programın uygulanacağı bölgedeki çevresel koşulların (mevcut durumun) ön değerlendirmesini, plan / programın detaylandırma ve uygulanması ile ilgili çevre (ve sağlık) alanında politika hedeflerinin belirlenmesini, plan / programın detaylandırılması ve uygulanması ile ilgili öncelikli çevre (ve sağlık) sorunlarının belirlenmesini ve paydaş istişarelerini içerir.

SÇD'de kapsam belirleme süreci: i) SÇD kapsamında dikkate alınması gereken çevre, sağlık ve sosyal hususların en ilgili olanlarını ve hangi oranda olduklarını belirlemek, ii) hangi çevre, sağlık ve sosyal hususların konu ile ilgili olmadığına ve SÇD'de değinilmesine gerek olmadığına karar vermek ve nedenini açıklamak ve iii) SÇD'de değinilmesi gereken geliştirme alternatif veya seçeneklerini belirlemek için yürütülür.

Bu konuları ele almak amacıyla rapor şu ana bölümlere ayrılmıştır; BKAY'ın temel özellikleri (2. Bölüm), büyük ölçüde etkilenecek alanların özellikleri (3. Bölüm), öncelikli hususların sürdürülebilirlik hedefleri ve kapsam belirleme matrisine uygun olarak ilk değerlendirilmesi (4. Bölüm), sonraki adımlar (5. Bölüm).

Etkilenmesi Muhtemel Alanların Temel Özellikleri

Müşavirin ilk değerlendirmelerine göre SÇD Yönetmeliği'nin Ek 5'inde "Ülkemiz Mevzuatı uyarınca korunması gereken alanlar" altında listelenen korunan alanlardan (milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, sulak alan) BKAY planlama sınırları ve / veya etki alanı içerisinde toplamda sekiz adet bulunmaktadır. Bu duyarlı yörelerin dördü Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Bölgesi, Vakıf Tabiat Parkı, Danışment Tabiat Parkı ve Gökçetepe Tabiat Parkı olmak üzere BKAY Planlama alanının Saros/Edirne Bölgesinde bulunmaktadır. Bu duyarlı yörelerin üçü Çamlıköy, Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı, İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı olmak üzere BKAY Planlama alanının İğneada-Kıyıköy Bölgesinde bulunmaktadır. Sonuncusu, yani Kartaltepe Milli Parkı ise Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesindedir. Diğerleri arasından Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Bölgesi Türkiye'nin Kilit Biyoçeşitlilik Alanları, Önemli Kuş Alanları ve Önemli Bitki Alanları listesinde yer alıp Ramsar Kriterlerinden üçüne (4., 5. ve 6.) sahiptir. İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı önemli göçmen kuşlara barınak sağlamakta olup ve bu milli parkın en hassas ekosistemleri kıyı kumullarıdır.

BKAY planlama alanı sınırları içerisinde birçok küçük dere, küçük göl, gölet ve barajlar bulunmaktadır. Enez ilçesinden Ege Denizi'ne dökülmeden önce Ergene ve Tunca Nehirleri ile birleşen Meriç Nehri, BKAY planlama alanının Enez Alt Bölgesinden bu nehirlerin kirliliğini Ege Denizi'ne döker.. Meriç Deltası Sulak Alanının bir parçası olan Dalyan ve Işıklı Gölleri, BKAY planlama alanının Enez Alt Bölgesi sınırlarında bulunmaktadır. BKAY planlama alanının İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi sınırları içerisinde ise dört adet göl ve üç adet baraj bulunmaktadır. Son üç yılın yüzme suyu kalitesi verilerine göre Edirne sahillerinde yüzme suyu kalitesi batıdan doğuya gidildikçe düşmekte ve Marmara Ereğlisi, Şarköy ve Süleymanpaşa ilçelerinde de yüzme suyu kalitesinde son üç yılda azalan eğilim gözlenmektedir. Özellikle Süleymanpaşa ilçesinin 2016 yılında A ve B olarak sınıflandırılmış birkaç sahili, şu anda C sınıfı yüzme suyu kalitesine sahiptir. .

BKAY planlama alanı sınırları içerisindeki hava kalitesi izleme istasyonunun ulusal hava kalitesi izleme ağı verilerine göre; BKAY planlama alanının Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesinde PM 10 seviyesi sınırın üzerindedir. BKAY planlama alanının İğneada-Kıyıköy Bölgesinde herhangi bir hava kalitesi sorunu yoktur. BKAY planlama alanının Saros/Edirne Bölgesinde bir hava kalitesi izleme istasyonu bulunmamaktadır ancak kıyı alanına nispeten yakın olan Keşan hava kalitesi izleme istasyonunda PM 10 seviyeleri sınırın üzerindedir.

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli'nden nüfus, TÜİK 2007-2018 verilerine göre artan eğilim göstermektedir. Özellikle Tekirdağ, %41,39 ile üç il arasında en yüksek artan eğilime sahip ildir.. Edirne'nin kıyı ilçeleri (Enez ve Keşan), Edirne'nin toplam nüfusunun yaklaşık beşte birini barındırmaktadır. Kırklareli'nin kıyı ilçelerinde (Demirköy ve Vize) Kırklareli'nin toplam nüfusunun yaklaşık sekizde biri yaşamaktadır. Tekirdağ'ın kıyı ilçelerinde ise (Çorlu, Marmara Ereğlisi, Saray, Şarköy, Süleymanpaşa) Tekirdağ nüfusunun neredeyse üçte biri yaşamaktadır. İllerin nüfuslarının toplam yaş dağılımı değerlendirildiğinde tüm illerde genç nüfus gözlenmektedir

Trakya Bölgesinde solunum sistemi hastalıkları kaynaklı ölüm oranında artan bir eğilim söz konusu olup by oran son on yılda %8,67'den %12'ye çıkmıştır. Buna ek olarak, TÜİK verilerine göre Trakya Bölgesi'nde son on yılda kanser kaynaklı ölüm oranının artışı Türkiye artış ortalamasının üstündedir.

SÇD Raporu'nda Dikkate Alınacak Öncelikli Hususların İlk Değerlendirmesi

SÇD Raporu'nda göz önünde bulundurulacak olan öncelikli hususları değerlendirmek için Bölüm 5'te sunulan, su kalitesi, iklim, geçim kaynakları, biyoçeşitlilik ve ekoloji, toprak bozulması, nüfus ve insan sağlığı, kültürel miras, atık yönetimi, sosyokültürel etkiler, hava kalitesi, gürültü ve titreşim, görsel kalite ve koku olmak üzere 13 kilit konuyu içeren bir kapsam belirleme matrisi hazırlanmıştır. SÇD Kapsam Belirleme aşamasının başlıca çıktısı olarak SÇD analizine dahil edilecek olan kilit konular şunlardır:

- **Su Kalitesi:** Deniz limanı için öncelikli olan yerlerde olası sızıntı kazalarını tolere edemeyecek hassas deniz bölgelerinin belirlenmesi; ii) Halk nüfusunda artışa neden olabilecek kıyı yatırımları için öncelikli yerlerde AAT mevcudiyeti, kapasite ve işlevselliğinin değerlendirilmesi; iii) Korunması gereken hassas su kütlelerinin belirlenmesi
- **İklim:** i) İklim değişikliği etkilerinin ve planlama bölgelerindeki gelecek senaryolarının değerlendirilmesi, ii) İklim değişikliği risklerinin ve adaptasyon olanaklarının belirlenmesi

- **Geçim Kaynakları:** i) Kıyı yapıları için öncelikli bölgelerde yaşayan vatandaşların geçim kaynaklarının değerlendirilmesi. Dezavantajlı grupların belirlenmesi (örn. Yeni gelişmeler ile yerleşim yerlerinden edilmesi muhtemel gruplar).
- **Biyçeşitlilik ve Ekoloji:** i) Kıyılardaki hassas flora ve faunaların, korunan türlerin, önemli kuş alanlarının değerlendirilmesi, ii) Sucul fauna için hassas bölgelerin değerlendirilmesi.
- **Toprak Bozulması:** i) Yüksek derecede erozyona yatkın bölgelerin değerlendirilmesi; ii) Toprak kirliliği için hassas bölgelerin değerlendirilmesi, örn. yer altı sularının yüksek seviyesi, hassas fauna vb.
- **Nüfus ve İnsan Sağlığı:** Hava ve deniz kirliliğine hassas yerlerin değerlendirilmesi, örn. düşük dispersiyon kapasitesi,
- **Kültürel Miras:** Kıyı alanlarında kültürel miras varlıklarının değerlendirilmesi.
- **Atık Yönetimi:** i) Turistik ve rekreasyonel faaliyetler için öncelikli bölgenin ilgili belediyesinde personel ve atık toplama taşıtı kapasitesi, katı atık depolama sahalarının mevcudiyeti, halk için farkındalık artırma ihtiyaçlarının değerlendirilmesi; ii) İlgili belediye tarafından sağlanan katı atık yönetimi hizmetlerinin kapasitesinin, personel ve atık toplama taşıtı sayısının, atık depolama sahalarının mevcudiyeti ve kapasitesinin değerlendirilmesi; iii) İlgili belediyede inşaat atıkları depolama alanı mevcudiyetinin değerlendirilmesi.
- **Sosyokültürel Etkiler:** Bölgede raporlanan nüfus projeksiyonlarının değerlendirilmesi
- **Hava Kalitesi:** Hâlihazırda yüksek hava kirliliği ve düşük dispersiyon kapasitesi vb. olan, hava kirliliğine hassas bölgelerin değerlendirilmesi
- **Gürültü ve Titreşim:** Deniz limanları için öncelikli alanların yerleşim yerlerine yakınlığının değerlendirilmesi
- **Görsel Kalite:** Yapılardan korunması gereken görsel manzara değere bulunan hassas alanların değerlendirilmesi
- **Koku:** Balıkçı barınakları için öncelikli bölgelerin yerleşim yerlerine yakınlığının değerlendirilmesi

10-13 Mart 2020 tarihlerinde iki günlük saha ziyareti ile bir günlük Kapsam Belirleme Toplantısı gerçekleştirilmiştir ve nihai hale getirilen bu Kapsam Belirleme Raporu ÇŞB – ÇED İD GM'ye onaylanmak üzere sunulacaktır. Onay ardından SÇD Raporu süreci başlatılacaktır.

Sonraki Adımlar

Bu Kapsam Belirleme Raporu'nun onaylanmasının ardından BKAY'ın muhtemel çevresel etkilerinin değerlendirilmesi SÇD ekibi tarafından yürütülecektir. Çevre uzmanları BKAY'ın ilgili çevresel stratejik hedeflere ve politika amaçlarına uygunluğunu değerlendirecek ve (eğer varsa) olumsuz çevresel etki risklerini ve planlama alanının çevre koşullarında olumlu etki olanaklarını tespit edecektir.

BKAY'ın Taslak Alternatif Planları, BKAY ekibi tarafından 2020 yılı Temmuz ayının sonunda hazırlanmış olacak ve SÇD ekibi Ağustos 2020 tarihinde taslak alternatif planları değerlendirebilecek olup 2020 yılı Ağustos ayının sonunda taslak SÇD Raporunu sunabilecektir. Taslak BKAY Planı ile Taslak SÇD Raporunun halk ile istişaresi, SÇD Raporunun nihaileştirilmesi ve ÇŞB'ye sunulması ise 2020 Eylül ayının ilk yarısında gerçekleşmesi planlanmaktadır. Son olarak ÇŞB tarafından SÇD Raporunun/Sürecinin kalite değerlendirilmesi (SÇD Yönetmeliği'ne uygunluğun onaylanması) yapılacak ve SÇD bulguları Plan/Programına entegre edilecek, bilgilendirme ve izleme uygulanacaktır.

2. GİRİŞ

2.1 DÖKÜMANIN KAPSAMI

Bu raporun amacı Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri için Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planının (BKAY) stratejik çevresel değerlendirmenin (SÇD) "kapsam belirleme aşamasını" yürütmektir. SÇD; plan, program ve diğer öngörülen stratejik eylemlerin çevresel etkilerinin değerlendirildiği ve ilgili bulguların karar alma sürecinde kullanıldığı biçimselleşmiş, sistematik, ileri görüşlü bir süreç olarak tanımlanır. Türkiye'de SÇD'nin uygulanması 08.04.2017 tarihinde 30032 sayılı resmi gazetede yayınlanan SÇD Yönetmeliği tarafından düzenlenmektedir. SÇD Yönetmeliği'nin hükümleri uyarınca, BKAY planları Ek 1: SÇD'ye tabi plan / programların listesi başlığı altında listelenmiştir.

BKAY'ların hazırlığı konusunda Yetkili Kurum ÇŞB – MP GM olup Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY Planı Müşavir (UTTA Planlama) tarafından ÇŞB – MP GM adına hazırlanmaktadır.

Paralel süreçte, SÇD Yüklenicisi tarafından (EPTISA & Integra), ÇŞB – ÇED ID GM liderliği ve denetimi altında SÇD yürütülecektir.

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY SÇD süreci AB tarafından finanse edilen ve ÇŞB ile Yüklenicisi (EPTISA & Integra) tarafından uygulanan "Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi" projesi ile desteklenmektedir.

SÇD kapsam belirleme aşaması, stratejik çevresel değerlendirme (SÇD) çerçevesinde önemli bir ilk adımdır ve aşağıdakileri içermektedir:

- BKAY'ın uygulanacağı bölgenin çevresel koşullarının (mevcut durumun) ön değerlendirmesi
- BKAY'ın detaylandırılması ve uygulanması ile ilgili çevre (ve sağlık) politikaları hedeflerinin belirlenmesi
- Paydaş istişareleri.

Bu SÇD Kapsam Belirleme Raporu ön bulguları sunmak ve BKAY'ın optimizasyonu için tedbirler önerme ve BKAY uygulamasının çevresel etkilerini değerlendirme odaklı olacak SÇD'nin ikinci aşaması bilgilendirecek olan paydaş istişarelerine bir temel hazırlamak için hazırlanmıştır.

Bu Kapsam Belirleme Raporu'nun 2. Bölümünde ÇŞB – MP GM tarafından hazırlanan Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY kısaca anlatılmıştır. 3. Bölüm'de Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin kıyı alanlarında yapılan, özellikle duyarlı yörelere, su kütlelerine, su ve hava kalitesine, çevresel sıcak noktalara ve potansiyel olarak etkilenen alanın sosyo-ekonomik özelliklerine odaklanan ön çevresel mevcut durum analizi sunulmuştur. 5. Bölüm'de BKAY ile ilgili kilit hususlar belirlenmiş, belirlenmelerinin temeli doğrulamak için kapsam belirleme matrisinde listelenmiş ve ilgili çevresel politika hedefleri çeşitli resmi kılavuz belgeler (BKAY ile ilgili strateji planları, eylem planları, yönetmelikler vb.) ile oluşturulmuştur. Son olarak ileride hangi analizlerin dahil edilebileceği ve SÇD sürecinin sıradaki evresinde (SÇD Raporu hazırlığı) atılacak adımlar belirtilmiştir.

2.2 BÜTÜNLEŞİK KİYI YÖNETİMİ PLANI İÇİN KAPSAM BELİRLEME YAKLAŞIMI

SÇD kapsam belirleme süreci, bir stratejik planlama dokümanı (şu durumda Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY) için önerilen tedbirlerden etkilenebilecek kilit çevresel (su, hava, duyarlı yöreler vb.) ve sosyal hususları (nüfus, ekonomi ve sağlık vb.) belirlemek ve böylelikle ileride yapılacak analizlere dâhil edilmesi için SÇD'nin "kapsamını" belirlemek için yürütülmektedir. SÇD için kapsam belirlemenin amaçları şunlardır:

- SÇD'ye dâhil edilmesi gereken çevre, sağlık ve sosyal hususları ve bu hususların hangi oranda dâhil olduklarını belirleme ve
- SÇD'de ele alınması gereken geliştirme alternatifleri ve seçeneklerine karar vermek

Türkiye'de SÇD Yönetmeliği, hem Kapsam Belirleme Raporları'nın (SÇD Yönetmeliği Ek 3) hem de SÇD Raporları'nın (SÇD Yönetmeliği Ek 4) içeriğinin genel ana hatlarını belirlemektedir. Kapsam belirleme, plan /

program üzerinde bir SÇD çalışmasının sınırlarını kesinleştirmeye yarar. Kapsam Belirleme Raporu "istişarelere" temel oluşturması için (SÇD Yönetmeliği'nde öngörüldüğü üzere) paydaşlar ile tartışılmalı ve paydaşların görüşleri dikkate alınarak yapılan revizyonlardan sonra nihai hale getirilmelidir. Kapsam belirlemenin sonuçları ileride çevre ve sağlık durumunda, geliştirme alternatifleri ve seçeneklerinde yapılacak değerlendirmelere ve asıl Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi'nin içerdiği önerilerin etkisinin değerlendirilmesinde kılavuz olacaktır.

Bu Kapsam Belirleme Raporu'nun hazırlanması süresince çeşitli mevcut (genelde resmi olarak kamu kuruluşları tarafından yayınlanmış) raporlara ve diğer yakın zamanlı belgelere başvurulmuştur ve bu belgeler Ek 3'te listelenmiştir.

Uluslararası iyi uygulamalar ile SÇD Yönetmeliği'nin hükümlerine uyumlu olmak adına raporun sonraki bölümlerinde aşağıdaki konulardan bahsedilmiştir:

- Önerilen Planın Temel Özelliklerinin Özeti (3. Bölüm),
- Önemli Derecede Etkilenmesi Muhtemel Alanların Özellikleri (4. Bölüm),
- SÇD'ye Dâhil Edilecek Öncelikli Hususların Ön Değerlendirmesi (5. Bölüm),
- BKAY'ın SÇD'si için Sıradaki Adımlar (6. Bölüm).

İyi bir SÇD uygulamasına uygun olarak, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY Planının SÇD Kapsam Belirleme sürecinde aşağıdaki adımlar izleyerek paydaşların katılımını iç SÇD çalışması ile birleştirmektedir:

- **1. Adım:** Havzanın durumunun ilk ana hatlarını çizen ve ileride yapılacak analizlerde dâhil edilmesi gerekebilecek muhtemel kilit hususların ön çıkarımlarını sağlayan Taslak Kapsam Belirleme Raporu'nu hazırlamak (Eylül 2019 - Ocak 2020).
- **2. Adım:** Ankara'da düzenli aralıklarla projenin paydaşları ile iç toplantılar (Ekim 2019 - Temmuz 2020)
- **3. Adım:** Kilit paydaşlar ile yapılacak olan Bilgilendirme Toplantısı'nda Taslak Kapsam Belirleme Raporu'nun sunulması ve tartışılması (Tekirdağ, Mart 2020).
- **4. Adım:** Paydaşlardan alınan veri ve bilgileri entegre ederek Kapsam Belirleme Raporu'nun daha detaylı hale getirilmesi ve Kapsam Belirleme Raporu'nun nihai hale getirilmesi (Mart 2020)
- **5. Adım:** SÇD Raporu'nun yazılması (Mart 2020 – Ağustos 2020¹)
- **6. Adım:** Taslak SÇD Raporu'nun kilit paydaşlar ile yapılacak İstişare Toplantısı'nda sunulması ve tartışılması (Tekirdağ, Eylül 2020)
- **7. Adım:** Paydaşlardan alınan veri ve bilgileri entegre ederek SÇD Raporu'nun daha detaylı hale getirilmesi ve SÇD Raporu'nun nihai hale getirilmesi (Eylül 2020)

---

¹ BKAY planlama ekibinin çalışmalarına göre taslak plan 2020 yılı Temmuz ayının sonunda hazır olacaktır (12.12.2019 tarihinde gerçekleşen toplantı notları)

3. KIYI ALANI YÖNETİM PLANININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

3.1 ARKA PLAN BİLGİSİ

3.1.1 Dünyada BKAY Yaklaşımının Gelişmesi

Kıyı alanı deniz/okyanus ile karanın arasındaki ortak alandır. Kıyı alanları tüm ülkeler için hayati değer taşıyan, çok kaynaklı sistemlerdir; yüksek nüfuslu topluluklara ev sahipliği yapar, yiyecek ve enerji gibi önemli kaynakları barındırır, ticaret yolları, ticaret ve turizme olanak sağlar ve kültürel alışverişi geliştirirler.

Kıyı alanı dünyada yaşanılabilir alanların sadece küçük bir yüzdesini kapsamakta olmasına rağmen 2017 küresel sayılara göre [1], yaklaşık 2,4 milyar insan (insan nüfusunun neredeyse %40'ı) kıyı alanları çevresindeki 100 km'lik alan içinde yaşamaktadır. Tahminlere göre kıyı alanlarına olan bu göç eğilimi gelecekte de devam edecektir.

Kıyı alanları, (doğal, tarihi ve ekonomik) yüksek kaynak değerlerinden dolayı sürekli göç, inşaat ve yatırım baskısı altındadır ve bunun sonucu olarak ekonomik, doğal ve kültürel değerleri olan arazilerin kaybolmasından, kirlilikten (hava, toprak, su ve gürültü), toprak ve su kaynaklarının aşırı tüketiminden, alan ve kaynaklara kamu erişiminin kaybolmasından, deniz ve kara flora ve faunasının kaybolmasından, iklim değişikliğine karşı direncin kaybolmasından ve insan kaynaklı ve doğal tahribatlara karşı direncin kaybolmasından muzdariptir.

20. yüzyılın sonunda sanayileşmenin, ticari gelişmelerin ve nüfus artışının ana nedenleri olduğu bu sorunlar küresel düzeyde farkındalığı ve sistematik bir çözüm isteğini artırmıştır.

1972 yılında ilk sistematik yayın olan "Büyümenin Sınırları" [2], ve ardından "Sınırların Ardında" [3] yayınlanmıştır. 1987 yılında ise Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu mevcut ve gelecekteki nesiller için uygun yaşam koşullarını sağlamak adına sürdürülebilir kalkınma kavramını tanıtan "Ortak Geleceğimiz"i yayınlamıştır [4].

Ardından 1992 yılında, Rio de Janeiro Dünya Zirvesi'nde ilk kez Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi (BKAY) konseptinden bahsedilmiştir [5]. BKAY şu şekilde tanımlanmıştır: "kıyı alanlarının sürdürülebilir yönetimini ön plana çıkarmak için dinamik, çok taraflı ve tekrarlı bir süreçtir. Bilgi toplama, (kelimenin en geniş anlamıyla) planlama, karar alma, uygulamanın yönetimi ve izlemesinin tam döngüsünü içerir. BKAY, söz konusu kıyı alanındaki toplumsal hedefleri değerlendirmek ve bu hedeflere ulaşmak üzere harekete geçmek için tüm paydaşların bilgilendirilmiş katılımlarını ve işbirliklerini kullanır. BKAY uzun vadede çevresel, ekonomik, sosyal, kültürel ve rekreasyonel hedefleri doğal dinamikler sınırları içerisinde dengelemeye çalışır. BKAY'daki 'Bütünleşik' kelimesi tüm hedeflerin ve aynı zamanda bu hedeflere ulaşmak için gerekli olan birçok unsurun entegrasyonundan gelmektedir. Tüm ilgili politika alanları, sektörler ve yönetim düzeylerinin birleşmesi anlamına gelmektedir. Hedef bölgenin karasal ve denizel unsurlarının zamanda ve mekânda birleşmesi anlamına gelmektedir."

Bütünleşik kıyı alanı yönetimi yaklaşımı yıllar içinde topluluğun korunmasından sürdürülebilir, çok kullanışlı ve çevre dostu bir gelişme haline gelmiştir.

Tablo 1: Zaman İçinde Kıyı Alanı Yönetimi Eğilimleri [6]

Periyod	Yönetim Eğilimleri
1800'ler – 1900'ler	<i>Geçiş</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Küçük insan nüfusu: Öncelik korumadaydı. ➤ Büyük insan nüfusu: Kıyı alanında devlet yönetimi
1960'lar	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sektör Yönetimine Giriş ➤ Yönetimde birçok ajansın olması ➤ Odak: Üretim ve kullanım

Periyod	Yönetim Eğilimleri
1970'ler – 1980'ler	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1971: Ramsar Sözleşmesi onaylandı ➤ 1972: ABD KAY (Kıyı Alanları Yönetimi) yasası (diğer ülkeler de kendi programları ile takip etmiştir.) ➤ 1986: Uluslararası Tropikal Kereste Organizasyonu (ITTO) 'nün temelleri atıldı ➤ Topluluk temelli ve çok kullanımlı yönetime giriş
1990'lar	<p>Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimine giriş</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sektörler arası işbirliği ➤ 1990: Mangrov Ekosistemi Uluslararası Toplumu (ISME)'nin temelleri atıldı ➤ 1992: Dünya Zirvesi ➤ 1994: FAO "Mangrov Ormanları Yönetim Rehberi"ni yayınladı ➤ 1997: ISME ve ITTO "Mangrov Dünya Atlası"nı yayınladı
Günümüz	<p>Aşağıdakileri kapsayan BKAY'ın uygulanması [7]</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ "İyi Çevre Durumu"nun başarılmasını ve sürdürülebilirliğini amaçlama, ➤ Denizel hassasiyeti ve deniz ekosistemi önceliklendirme, ayrıca diğer ekosistemleri de gözetme ➤ Uluslararası yaklaşım ➤ Kıyı üzerindeki deniz ulaşımı, denizlerde yenilenebilir enerji, su ürünleri yetiştiriciliği, petrol ve doğal gaz madenciliği, balıkçılık, turizm ve askeri savunma alanları olmak üzere tüm sektörlerin gözetilerek planlama yapılması ve yönetilmesi

3.1.2 Türkiye'de BKAY Yaklaşımının Gelişimi

Türkiye'de (Ege Denizi'nde %29,64, Marmara Denizi'nde %13,56, Karadeniz'de %18,77, Akdeniz'de %19,94 ve adalarda %18,08 olmak üzere) 8,333 km kıyı kenar çizgisi bulunmaktadır [8]. Türkiye'nin kıyı alanları ülkenin neredeyse %30'unu kaplamakta ve nüfusun yaklaşık %50'sini barındırmaktadır [9]. Ana kara kıyı kenar çizgisi bakımından Orta Doğu Bölgesi'ndeki en uzun olan bu kıyı kenar çizgisinin şunları içeren olumlu ve eşsiz özellikleri bulunmaktadır: i) Geniş biyoçeşitlilik sağlar ve bazı nadir türlere ev sahipliği yapar (balina, yeşil kaplumbağa, son Akdeniz foku popülasyonu), ii) Özellikle, yüksek düzeyde kültürel ve turistik değerlere sahip Ege Denizi kıyısında tarihi alanlar sunar, iii) Özellikle Ege Denizi ve Batı Karadeniz kıyılarında tarım için verimli toprak sunar, iv) Ticaret ve ulaşım için özellikle Ege, Akdeniz ve Marmara bölgelerinde doğal yollarla korunan limanlar sunar [10].

Bununla birlikte, aynı zamanda Türkiye'nin kıyı alanları ile ilgili riskli konular da bulunmaktadır. Bu konular aşağıdaki gibidir;

- Yüksek nüfus artış oranına sebep olan kıyı alanlarına yüksek iç göç
- Yüksek düzeyde şehirleşme
- Kıyı alanlarında kurumların yetki çakışması (bakınız Tablo 2)
- Farklı topluluklar ve gruplararası çıkar çakışması

Tablo 2: Kıyı Alanlarındaki İlgili Kurumlar ve Sorumlulukları

Bakanlık	Kıyı Alanlarındaki Sorumlulukları
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (mülga Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı)	Limanlar, tersaneler, havaalanları, demiryolları, ulaştırma ve haberleşme altyapısı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Kıyı alanları kullanımı, BKAY Planları
Tarım ve Orman Bakanlığı (mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı)	Sulak alanlar ve ormanlar Balıkçılık (özellikle parasal işlem prosedürlerinde)
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Tarihi sit alanları
Hazine ve Maliye Bakanlığı	Kıyı alanlarına yatırımlar, kamu mülkiyeti kullanımı
Milli Savunma Bakanlığı	Kıyı alanlarında askeri tesisler

Kıyı alanı problemlerini anlama ve bu problemlerle başa çıkma çabaları Türkiye'de 1930'lu yılların başında

başlamıştır. İlk çabalar 1972 yılında gösterilse de 1984 yılına kadar kıyı alanı kullanımına yönelik bir yasa çıkarılmamıştır.

Kıyı alanlarına ve bütünleşik kıyı alanı yönetim planlarına yönelik temel mevzuatlar aşağıda listelenmiştir [11]:

- 14.04.1924 tarihli 618 sayılı Limanlar Kanunu.
- 27.01.1954 tarihli 6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun
- Kıyı için ayrı bir kanun olmamakla birlikte, 11.07.1972 tarihli, 6785 sayılı İnşaat Kanunu'nun 7. Ve 8. Maddelere eklenen deniz, göl ve nehirler için kıyı alanını tanımlayan kanun
- 07.11.1982 tarihli Anayasa'nın (43). Maddesi, kıyı alanları devlete aittir ve kullanımı kamunun yararına olmalıdır
- İlk kıyı kanunu olan 01.12.1984 tarihli 3086 sayılı Kıyı Kanunu. Kıyı alanını ve ilgili inşaat izinlerini daha detaylı tanımlamaktadır.
- 15.07.1987 tarihli ve 110 sayılı Yönetmelik ile ek tanımlamalar ve kıyı alanları için özellikler
- **17.04.1990 tarihli 3621 sayılı Kıyı Kanunu. Kıyı alanlarını, inşaat kurallarını tanımlar, fiziksel değişiklikleri kıyı alanlarında sınırlandırır ve kıyı alanlarını korumak için gereksinimleri belirtir.**
- 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun kullanımı ile ilgili 03.08.1990 tarihli Yönetmelik
- **11.07.1992 tarihli 3830 sayılı Kıyı Kanunu kıyı alanının kıyı şeridinden 100 m olarak tanımlanmış, ilk 50 m'de inşaatı yasaklamıştır ve kıyı alanı yapılarında kamu yararı gözetilmesi gerekmektedir.**
- 13.12.1996 tarihli Balıkçı Barınakları Yönetmeliği
- 18.02.2007 tarihli Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- **29.06.2011 tarihli 644 sayılı kanun hükmünde kararname ile bakanlık BKAY planlama, işlem ve onaylarından sorumlu kurumdur.**
- 19.07.2012 tarihli Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara Dair Yönetmelik
- 02.05.2013 tarihli Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Bulunan Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerlerin İdaresi Hakkında Yönetmelik
- 04.04.2014 tarihli Sulak Alanların Korunmasına Dair Yönetmelik.
- **14.06.2014 tarihli Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği. Madde (4) bütünleşik kıyı alanları yönetim planlarını ve Madde (29) BKAY planlarına binaen izlenmesi gereken temel ilkeleri tanımlamaktadır.**
- 28.06.2015 tarihli Tersane, Tekne İmal Ve Çekek Yeri Hakkında Yönetmelik
- 10.07.2018 tarihli 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın sorumlulukları ve yetkileri

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası'nın 43. Maddesine göre **kıyılar, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır**. Deniz, göl ve nehir kıyılarının kullanımı ve yatırımlar hakkında öncelikli kriter **kamu yararının** gözetilmesidir. (1990, 1992 yılında değiştirilmiş) 3621 sayılı Kıyı Kanunu uyarınca **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** kıyıların korunmasında ve kullanımlarında kamu yararını sağlayacak tek yetkilidir. 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. Maddesinin (i) fıkrası uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı **bütünleşik kıyı alanları yönetim planlarının**, kıyı planlama çalışmalarının ve ilgili jeolojik etüdlerin hazırlanması ve onaylanması konusunda görevlendirilmiştir. Kıyı kenar çizgisinin belirlenmesi ve onaylanması da bakanlığın sorumluluğundadır.

2014 yılında **Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği** 14.06.2014 tarihli ve 29030 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik planlama sisteminde çakışmaları önlemek için Türkiye'deki mekânsal planlama hiyerarşisini düzenlemiştir. Yönetmelik, Bütünleşik Kıyı Alanları Planlarının prosedürlerini detaylandırmıştır. Bu planlar kıyı alanlarına ve art bölgelerine stratejik bir yaklaşım ile hazırlanmakta ve imar planlarına rehberlik etmektedir.

BKAY planları ve ilgili çalışmalar Türkiye'de 2000'li yılların başında başlamıştır. Aşağıdaki yakın tarihli bazı planlar ÇŞB – MP GM internet sitesinde yayınlanmıştır:

- Bursa Şehri, BKAY, 26.10.2015 tarihinde onaylanmıştır.
- İskenderun Körfezi (Adana-Mersin-Hatay), BKAY, 08.10.2015 tarihinde onaylanmıştır.
- İzmit Körfezi (Kocaeli-Yalova), BKAY, 05.10.2015 tarihinde onaylanmıştır.
- Antalya Şehri, BKAY, 20.09.2012 tarihinde onaylanmıştır.
- Samsun Şehri, BKAY, onaylanmıştır.

3.2 HEDEFLER VE ÖNCELİKLER

BKAY planları, tüm imar planlarına kılavuz olan ve çevre düzeni planları ve mekânsal strateji planlarına girdi sağlayarak **mekânsal planları yönlendiren**, birleştirici bir yaklaşımla hazırlanan **stratejik planlardır**. 14.06.2014 tarihli ve 29030 sayılı resmi gazetede yayınlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne göre BKAY planları mekânsal planlar değildir.

Türkiye'de üç düzeyde mekânsal planlar bulunmaktadır. Bu planlar, üst düzeyden al düzeye doğru: i) Mekânsal Strateji Planı, ii) Çevre Düzeni Planı ve iii) İmar Planları'dır. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne (RG No. 29030 tarih 14.06.2014) göre, alt düzey planlar, üst düzey planların koyduğu kurallara ve imar alanlarına uyulmalıdır. **BKAY planına bu listede yer verilmese de planlama stratejisinin en üst düzeyi olarak alınmaktadır**. Bununla birlikte, **BKAY bir strateji dokümanıdır ve düşük ölçekli planlara kılavuzluk eder ve bu planlar için bağlayıcıdır**.

BKAY planı kıyı alanlarında mekânsal kalkınma stratejileri sağlamak ve tüm ilgili sektörler arasında işbirliği sağlamak için hazırlanmaktadır. BKAY planı, mekânsal planlara (Çevre Düzeni Planları, İmar Planları, Kıyı Master Planları vb.) girdi sağlar ve yerel yetkililere deniz tarafı ve kara tarafında, bilgi ve stratejiler konusunda kılavuzluk yapar. Bütünleşik kıyı alanları planlaması yaklaşımı aşağıdakileri içerir [12]

- ✓ Uluslararası standartlara, mevzuat ve kılavuzlara uyumluluk,
- ✓ Kıyı alanlarının korunması ve denetimi için gereklilikler,
- ✓ Yerel toplumlara ve toplumsal taleplere kılavuzluk,
- ✓ Devlet kurum ve kuruluşları için sorumluluk ve ilgili yetki için yasal çerçeve ve / veya öneriler
- ✓ Kıyı alanlarına imar planlarının etkili bir şekilde uygulanması için strateji,
- ✓ Kıyı alanları kullanıcıları arasındaki anlaşmazlıkları çözmek için uygun düzenlemeler,
- ✓ Sürdürülebilir ekonomik gelişim ile kıyı korunması arasındaki dengeyi sağlamak.

Bütünleşik kıyı alanı yönetim planlarının amaçları devlet kurumlarında etkili, sürdürülebilir ve korumacı bir kıyı alanı planlama yaklaşımını yaygın hale getirmek, gerekli kanun ve yasal çerçeveyi belirtmek ve planlama

sürecine tüm ilgili sektör ve topluluklar dâhil etmektir.

BKAY planı kıyı alanlarında mekânsal gelişme planı sağlamak ve tüm ilgili sektörler arasında işbirliğini sağlamak üzere hazırlanmaktadır. Mekânsal planlara (Çevre Düzeni Planı, İmar Planı, Kıyı Master Planı vb.) girdi vermekte ve deniz tarafında ve kara tarafında bilgi ve strateji kılavuzluğu yapmaktadır.

Bütünleşik kıyı alanı yönetimi planlarının ana hedefleri aşağıdaki gibidir:

- İmarlaştırılmamış kıyıların imarlaştırılmasını uygun şekilde kontrol etmek
- Doğal ve kültürel çeşitliliği korumak, geliştirmek ve tanıtmak
- Dinamik ve sürdürülebilir ekonomiyi öne çıkarmak ve desteklemek
- Sahillerin ve kıyı sularının temizliğini korumak
- Kıyı alanlarında sosyal dışlanmayı azaltıp sosyal bütünleşmeyi teşvik etmek
- Doğal kaynakları akıllıca (verimli) kullanmak
- İklim değişikliğinin kıyı alanları için oluşturduğu tehlikeyi görüp uygun ve ekolojik bakımdan sorumlu kıyı korumasını sağlamak

3.3 ANA KARARLAR VE TEDBİRLER

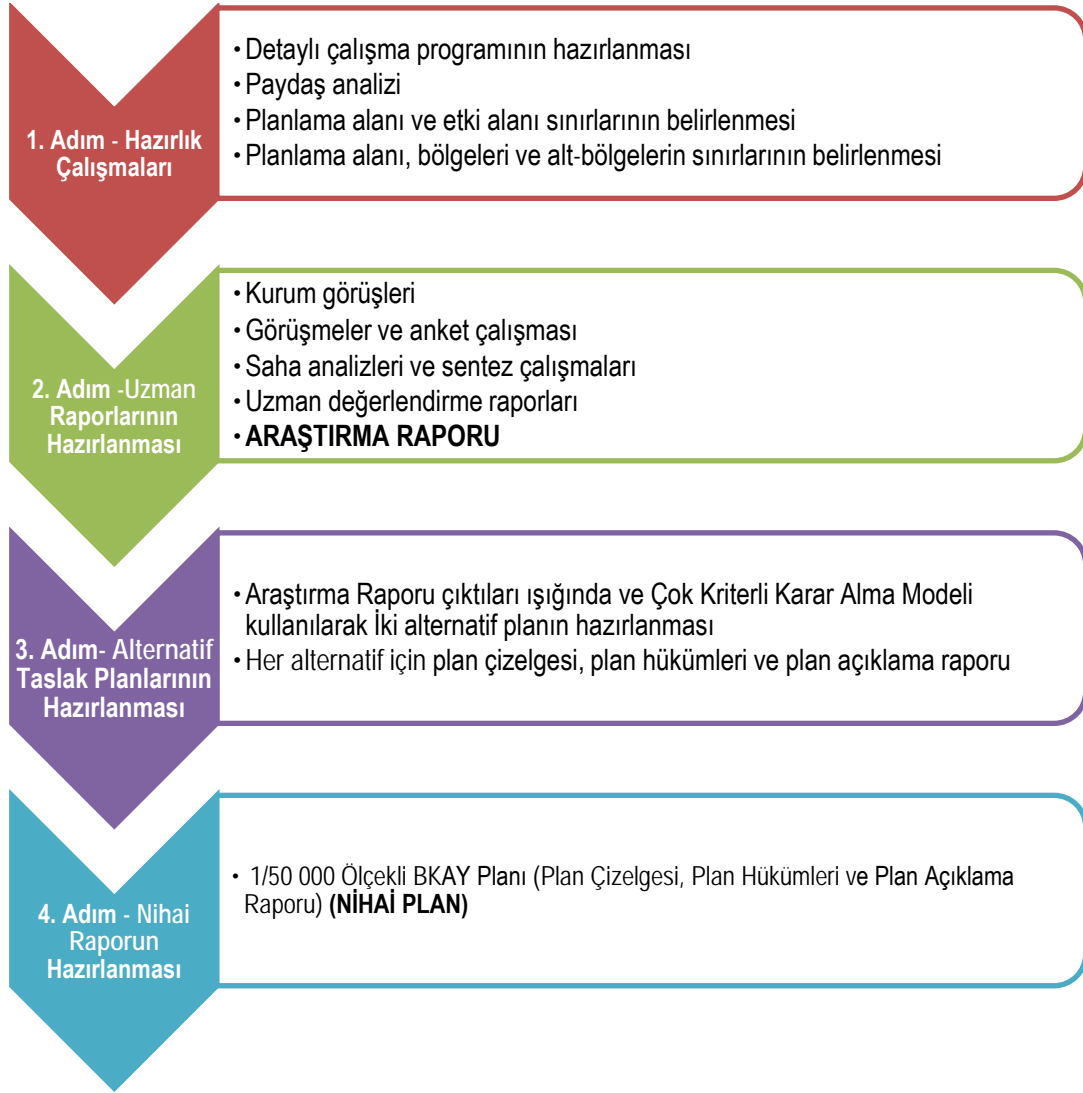
BKAY Planlama süreci dört ana adımdan oluşmaktadır ve bu adımlar: 1. Adım: Hazırlık çalışmaları, 2. Adım: Araştırma Raporunun hazırlanması, 3. Adım: Alternatif taslak planların hazırlanması, 4. Adım: Nihai Planın hazırlanmasıdır. Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY Planının planlama çalışmalarına, 1. Adım'ın bir kısmı olan planlama alanı sınırlarının belirlenmesi, paydaş analizi ve veri toplama ile Eylül 2019'da başlanmıştır.

1. Adım: Hazırlık Çalışmaları kıyı bölgesinin sınırlarının belirlenmesi, paydaş analizi ve veri toplama çalışmalarını içerir. Kıyı bölgesinin sınırlarının belirlenmesi çalışmaların ilk önemli adımlarından biridir. Planlama Alanı teknik şartnamede genel kural olarak deniz yönünde 1 – 2 deniz mili ve kara yönünde 2-3 km derinlikte olarak tanımlanmaktadır. Planlama alanının ve etki alanının kesin sınırları, BKAY planlama ekibi tarafından, kıyıda yapılan saha çalışması ardından önemli ulaşım bağlantıları, kıyıda sektör eğilimleri, jeomorfolojik yapı, kıyı yerleşim yerlerinin kalitesi ve nüfus dağılımı, idari sınırlar, özel durum bölgeleri gibi belirli husuları göz önünde bulundurarak belirlenmiştir.

2. Adım: Araştırma Raporunun hazırlanması. Kıyı ve deniz bölgeleri ile arka plan alanlarının kapsamlı saha çalışmaları, analizleri ve sentezini içeren Araştırma Raporu, aşağıdakileri içermekte fakat bunlarla sınırlı değildir:

- Mekânsal analiz: Ülke ve bölge düzeyinde coğrafi veriler, yerleşim özellikleri ve fiziksel gelişim eğilimleri, doğal mevcut durum (iklim, jeoloji, jeomorfoloji, hidrolojik ve hidrojeolojik yapı, toprak kalitesi ve kıyı erozyonu, ekolojik yapı, biyolojik yapı – flora ve fauna -), tarihi, kültürel ve arkeolojik yapı, korunan alanların demografik yapısı konularına ilişkin mevcut durum değerlendirmesi için.
- Sektör analizi: Ulaşım, turizm, su ürünleri yetiştiriciliği, enerji, sanayi ve özellikle çevre konularında. Çevre sektör analizi, deniz ortamı ve nehir havzaları, deniz kirlilik seviyesi ve analizi, evsel ve endüstriyel atıksu ve atıksu arıtımı, içme suyu sistemi ile deniz arasındaki ilişki, kirlenici kaynakları ve önlemlerinin belirlenmesi (OSB, tek fabrika), katı atık yönetimi sistemleri, hava kalitesi, endüstriyel su temini bölgeleri, toprak kirliliği, ÇED izinleri (devam eden ve tamamlanmış), yeraltı suyu verileri ve yeraltı suyu seviyeleri ile plana girdilerini içermektedir.

3 & 4. Adımlar: Alternatif Taslak Planlar ile Nihai Plan'ın Hazırlanması: 2. Adımda yapılan çalışmalarda elde edilen verilere göre BKAY Planı için plan kararlarına referans olması ve kıyı yapılarının konumunun seçimi için bilimsel veri çıkarmak adına: i) Kara Tarafının Deniz Tarafıyla Mekânsal Etkileşimi, ii) Deniz Tarafının Kara Tarafıyla Mekânsal Etkileşimi, iii) Çevresel Etki ve iv) Ekolojik ve biyolojik çeşitlilik olmak üzere dört ana kriterden oluşan bazı istatistiksel yöntemler (Çok Kriterli Karar Alma Modeli) kullanılmaktadır. İstatistiksel analizin ve BKAY Planlama sürecinin sonunda, kıyı yapılarının inşaatına uygunluğa göre "**sarı:** en çok tercih edilen", "**turuncu:** tercih edilebilir", "**kırmızı:** tercih edilmeyen" olmak üzere üç öncelikli alan belirlenmektedir.

Şekil 1: BKAY Planlama Süreci

3.4 HAZIRLIK ÇALIŞMALARI VE SONRAKİ ADIMLAR

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli BKAY Planı çalışma takvimine göre BKAY Planı 430 gün içinde aşağıdaki dört ana adım altında tamamlanacaktır:

- **1. Adım:** Hazırlık Çalışmaları
- **2. Adım:** Araştırma Raporu'nun Hazırlanması
- **3. Adım:** Alternatif Taslak Planların Hazırlanması
- **4. Adım:** Nihai Planın Hazırlanması

Aralık 2019 tarihinden itibaren hazırlık çalışmaları tamamlanmış ve uzman raporları hazırlanmaktadır. Uzman Raporlarının Mayıs 2020'de, Araştırma Raporu'nun Haziran 2020'de tamamlanacağı öngörülmekle birlikte iki alternatif taslak planın Temmuz 2020'de ve nihai planın Ağustos 2020 tarihinde tamamlanacağı öngörülmektedir.

3.5 DİĞER İLGİLİ PLAN VE PROGRAMLARLA BAĞLANTI VE ETKİLEŞİM

BKAY Planı tüm imar plan kararlarına kılavuz olacak ve çevre düzeni planları ve mekânsal strateji planlarına girdi sağlayarak **mekânsal planları yönlendiren** birleştirici bir yaklaşımla hazırlanan **stratejik planlardır**. BKAY Planı kıyı alanlarında mekânsal kalkınma stratejilerini sağlamak için ve tüm ilgili sektörler arası işbirliği sağlamak üzere hazırlanmaktadır. Mekânsal planlara (Çevre Düzeni Planları, İmar Planları, Kıyı Master Planı vb.) girdi sağlar ve yerel yetkililere deniz tarafı ve kara tarafında, bilgi ve stratejiler konusunda kılavuzluk yapar.

Tanım olarak BKAY Planının proje bölgesindeki kalkınma ve imar planlarına kılavuzluk etmesi gereken üst düzey bir plan olmasına rağmen, çelişme oluşmaması mevcut planların ve gelişmelerin (bazıları çoktan gerçekleştirilmiş, bazıları devam etmekte ve bazıları plan aşamasında) gözönünde bulundurulması gerekmektedir.

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli için BKAY planlama çalışmalarını etkilemesi beklenen planlardan bazıları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: BKAY İle İlişkili Planlar ve Programlar

Dokümanın adı	Yıl	BKAY ile ilgisi
Mekânsal Planlar		
ÇŞB – MP GM tarafından hazırlanan “Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100 000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı”	2010, düzeltme 2019	❖ Plan 2023 hedeflerini göz önünde bulundurarak bölgede sürdürülebilir hayat kalitesi, ekonomik ve sosyal dengenin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Plan üretimi artırmak için uygulanacaktır ve Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli’nde çevresel – ekonomik denge kurmak adına ekonomik yapının restore edilmesini içermektedir.
Platform ve Boru Hattı amaçlı Tekirdağ - Marmara Ereğlisi 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı	2019	❖ Marmara Ereğlisi boru hattı planlarının düzenlemelerini ve uygulamalarını içermekte olduğundan bu plan önemlidir.
Kırklareli-Vize Kıyı Bölgesi 1/5000 ve 1/1000 ölçekli TürkAkım Gaz Boru Hattı Nazım ve Uygulama İmar Planı	2018	❖ Kırklareli’nin Vize ilçesi sınırları içerisinde bulunan TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesinin gaz boru hattını içerdiğinden bu plan önemlidir.
Kırklareli İğneada Beğendik Balıkçı Barınağı 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planı	2018	❖ Kırklareli’nin İğneada Belediyesi için balıkçı barınağı master planı içerdiğinden önemlidir.
Şarköy 1/5000 Ölçekli Nazım ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı	2018	❖ Master Planı, Şarköy ilçesi sınırları içerisinde kalan ve Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1. Dereceden Doğal Sit Alanı olarak ilan edilen Kızılcaerzi Mahallesi Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı Projesinde söz konusu olan doğalgaz boru hatlarının uygulanmasını içerdiğinden önemlidir.
Tekirdağ Süleymanpaşa Asyaport Limanı 1/5000 ve 1/1000 Ölçekli İlave Nazım ve Uygulama İmar Planları	2019	❖
Sektör Planları		
Ege Denizi, Karadeniz ve Marmara Denizi için Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı 2014-2015 Özet Raporları (ÇŞB tarafından hazırlanmıştır.)	2017	❖ Program uzun vadeli bir izleme programıdır ve farklı habitatlar ve derinlikler göz önünde bulundurularak ekosistem değişikliklerini belirlemek üzere hazırlanmıştır.
Deniz Çöpleri İl Eylem Planları – Tekirdağ Deniz Çöpleri İl Eylem Planı 2020-2024	2019	❖ ÇŞB’nin 16.06.2019 tarihli ve 2019/09 sayılı müfredatına göre, illerde valilik, ÇŞB il müdürlüğü, TOB il müdürlüğü, Liman Başkanlığı ve Devlet Su İşleri İl Müdürlüğünü kapsayacak şekilde oluşturulan il komisyonları tarafından 28 kıyı ilinde deniz çöpleri il eylem planları içeriğinin yayınlandığı tarihten itibaren bir ay içinde hazırlanacaktır.

Dokümanın adı	Yıl	BKAY ile ilgisi
Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Edirne Doğa Turizmi Master Planı	2013	❖ Plan Edirne köyleri ve kırsal kesimlerinde turizm faaliyetlerini başlatmak ve bu faaliyetlerden gelir elde etmek için hazırlanmıştır.
Türkiye Turizm Stratejisi ve 2023 Eylem Planı, 2007-2013	2007	❖ Strateji deniz ulaşımı altyapısını canlandırmak ve kruvaziyer limanlarında turizm faaliyetlerini başlatmak, kıyı şehirlerinde iskele ve limanların düzenlenmesi ve balıkçı barınaklarının yatları taşıyabilmesi için yasal ve idari tedbirler almak üzerine hedefler ve yöntemler içermektedir.
Mülga Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Stratejik Planı 2017-2021	2016	Plan aşağıdaki şekilde kıyı ve deniz yapıları hakkında hedefler, yöntemler ve tehditleri içermektedir: ❖ Deniz yolculuğu, yaşam, mülkiyet ve çevrenin güvenliğini artırmak, kıyı ve deniz yapılarının planlanması ve verimliliğini sağlamak ❖ Kıyı yapılarının geliştirilmesi ❖ Ticaret filosunu geliştirmeye katkıda bulunmak

4. ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLENMESİ MUHTEMEL ALANLARIN ÖZELLİKLERİ

4.1 PLANLAMA ALANI

Planlama alanı Trakya Bölgesinde Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri kıyı alanları içinde konumlandırılmıştır. İdari açıdan planlama alanı Marmara Denizi, Ege Denizi ve Karadeniz'e kıyıları olan, Edirne ilinde Enez ve Keşan İlçeleri, Tekirdağ ilinde Şarköy, Süleymanpaşa, Çorlu, Marmara Ereğlisi ve Saray İlçeleri ile Kırklareli ilinde Demirköy ve Vize ilçeleri içinde yer almaktadır. (Şekil 2)

Şekil 2: Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri kıyı ilçeleri

Planlama bölgeleri ve etkileşim alanları da dâhil olmak üzere planlama alanı sınırları, Bölüm Error! Reference source not found.'te anlatıldığı üzere saha çalışmaları bulgularına dayanarak BKAY planlama ekibi tarafından belirlenmiştir. Planlama alanının sınırları Şekil 45'te verilmiştir; planlama bölgesi kırmızı çizgi ile, etkileşim alanı ise mavi çizgi ile gösterilmiştir.

Şekil 45'te gösterilen planlama alanı, aşağıdaki Tablo 4'te gösterildiği üzere üç bölgeye ve yedi alt bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler ve alt bölgeler Şekil 3'Şekil 3 Planlama Alanı Altde görülmektedir.

Tablo 4: Planlama Alanı Alt Bölgeleri

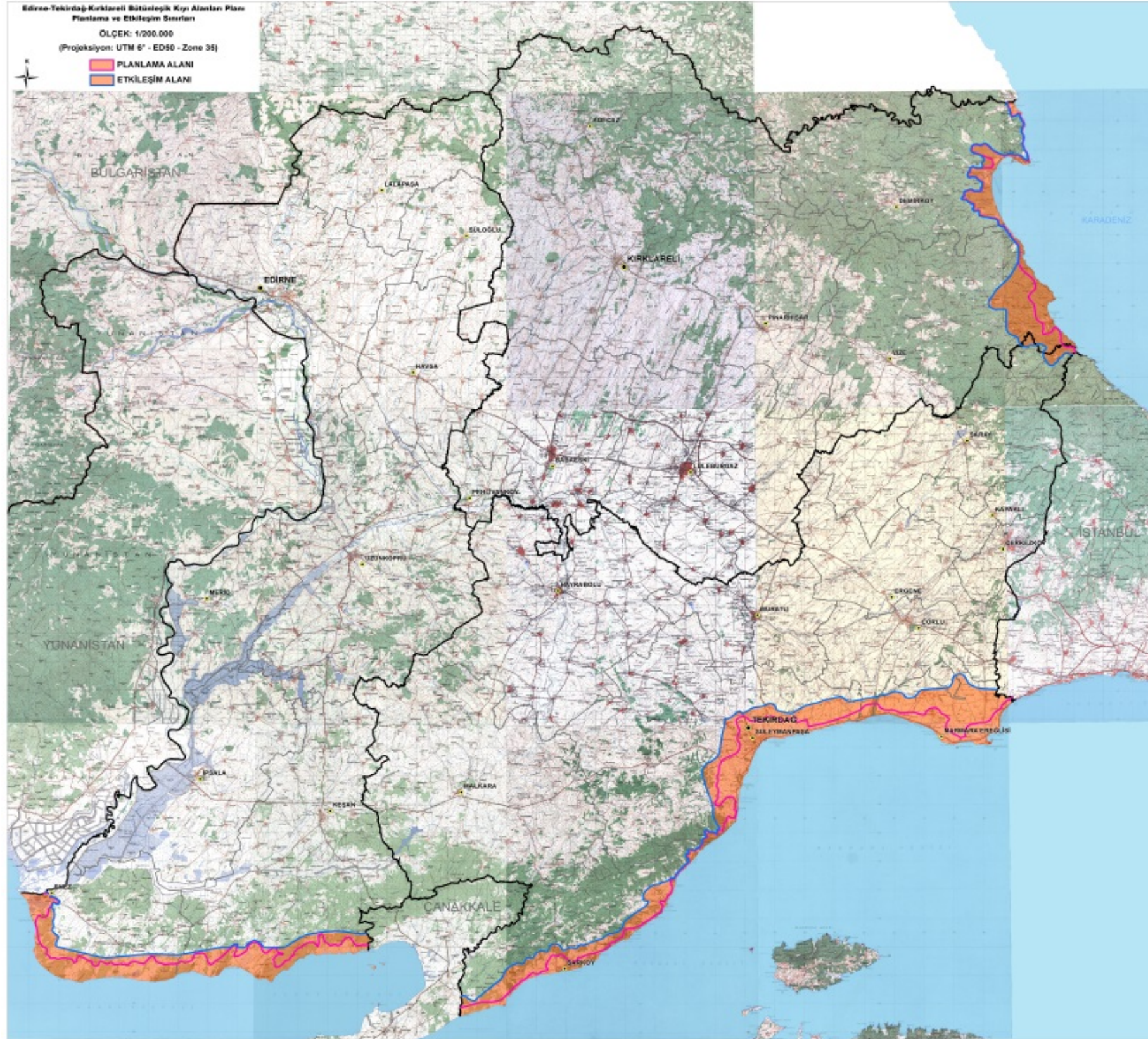
1. Saros / Edirne Bölgesi	
1.1	Enez Alt Bölgesi
1.2	Erikli Alt Bölgesi
2. Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi	
2.1	Şarköy Alt Bölgesi

2.2	Uçmakedere Alt Bölgesi
2.3	Tekirdağ Alt Bölgesi
2.4	Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi
3.	İğneada-Kıyıköy / Kırklareli Bölgesi
3.1	İğneada – Kıyıköy Alt Bölgesi

Şekil 3 Planlama Alanı Alt Bölgeleri

Şekil 4: BKAY Planında Belirlenen Planlama Alanı Sınırları

4.2 COĞRAFYA, TOPOĞRAFYA VE JEOLJİ

Trakya Bölgesinin yüzölçümü 23.500 km²'dir, bu da Türkiye yüzölçümünün %3'üne denk gelmektedir. Bölgenin kuzey ve güneyinde dağlar bulunmaktadır ancak iç kısmında antropojen bozkır özelliği görülmektedir. Istranca (Yıldız) Dağları bölgenin kuzeyinde yer almaktadır. Ganos (Işık) Dağı ve Ganos Dağının batı yönünde uzanan devamı olan Kuru Dağı Trakya Bölgesinin güneyinde yer almaktadır. İç bölgede Ergene Nehri nehir yatağı bulunmaktadır. Bölgenin yaklaşık rakımı, 180 metre olup Türkiye'nin ortalama rakımından (1132 metre) oldukça düşüktür. [13]

Edirne – Enez: Enez'deki tek dağ yaklaşık 400 yükseklikteki Çandır Dağı'dır. İlçenin doğu kısmında, Saros Körfezi'nin kuzeyinde bulunan Pelin Platosu yer almaktadır. Pelin Platosunun rakımı 50 ile 150 metre arasındadır. Doğusundaki geniş vadi tabanı, Enez ve Yenice Ovası adıyla anılır. İlçenin tek nehri, Meriç'tir. Bölgede aynı zamanda Platin, Gökgür, Ayana ve İnciridere dereleri bulunmaktadır. Bölgedeki doğal göller Çeltik, Dalyan, Küçük Tuzla, Bücürmene ve Taşaltı Gölleridir. Bölgenin doğal bitki örtüsü kuru ormandır. Denize bakan yamaçların doğal bitki örtüsü maki olup Karadeniz iklimine özgü bitkiler ile karışıktır. Orman olmayan alanlarda bozkır oluşmuştur [14].

Edirne – Keşan: İlçenin güneyinde başlayıp Saros Körfezi boyunca uzanan Korudağı bulunmaktadır. İlçedeki en yüksek tepe Hızırlyas tepesidir ve yüksekliği 371 metredir. İlçede nehir bulunmamaktadır. Bununla birlikte Kaplıca, Kovuklu, Suluca, Gürgen, Karaağaçlı, Beyazdere, Kilik, Topağaçlar, Çınar, Sazlıdere, Karanlık, Asker Çeşmeleri, Manastır ve Eskiköy Dereleri bulunmaktadır. Bu dereler yağış aldıklarında canlanır. İlçe merkezinin kuzeyinden Kocadere, güneyinden ise Sarıkız Deresi geçmektedir. İlçenin güney kısmında Erikli sahilinde bir kanal ile denize bağlantısı bulunan Tuzla Gölü bulunmaktadır. Deniz seviyesi arttığında denizden göle, deniz seviyesi düştüğünde ise gölden denize akıntı olur. Kadıköy ovasını sulayan Kadıköy Baraj Gölü, Çamlıca ve Bahçeköy arazisini sulayan Dokuzdere Baraj Gölü bulunmaktadır. Bölge arazisinin büyük bir bölümü genellikle düzlük ve hububat tarlası ile kaplıdır. Yüksek olmayan tepelerin birleşmesi ile meydana gelen güney ve güneydoğu bölgeleri orman ile kaplıdır [15].

Tekirdağ – Şarköy: Bölgenin alanı 515 km²'dir. En yüksek yeri 924 metre rakım ile Uçakbaşı Tepesi'dir. Doğal bitki örtüsü makilerdir. İlçede göl ve akarsu bulunmamaktadır. Yazın hemen hemen hiç su bulunmayan Ganos Deresi, Uçmakdere Deresi, Mürefte Deresi, Eriklice Deresi, Olukbaşı Deresi başlıca dereleridir [16].

Tekirdağ – Marmara Ereğlisi: ilçenin doğusunda bulunan koy bölgenin önemli bir varlığı olup çapı yaklaşık 1600 metredir. Taşkınlar ve akarsular ile taşınan toprak nedeniyle diğer kıyılar sığlaşmıştır Gemilerin platforma yaklaştığı yerde deniz seviyesi 17 metredir. İlçelerin arazisi alçak ovalar içermektedir. Doğal kumsallar ilçenin kıyılarında bulunmaktadır. İlçelerdeki en yaygın toprak çeşitleri kahverengi orman toprağı ve terra rosa toprak tipleridir [17].

Kırklareli – Demirköy: İlçenin doğal bitki örtüsünün % 93'ü meşe ve kayın ormanları ile kaplıdır. Birbirinden bağımsız 3 adet longoz (subasar) ormanı bulunmaktadır. Kırklareli sınırları içindeki göller Yıldız Dağları'nın doğusunda bulunan Demirköy-İğneada çevresinde yer almaktadır [18].

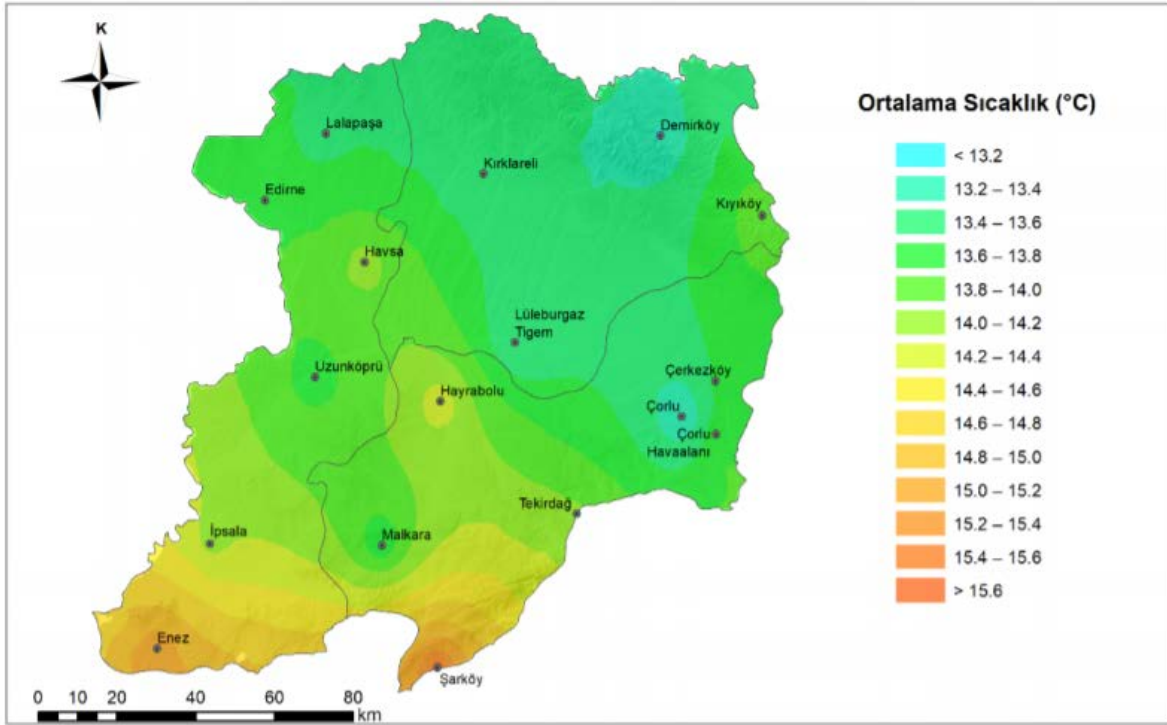
Kırklareli – Vize: Yıldız Dağlarının çevresinde bulunan Vize İlçesi, 1119 km² yüz ölçümü ile ikinci en büyük ilçedir. İlçe 71.697 ha'lık orman, çalılık ve sulak alanları ile dikkat çekmektedir [19].

4.3 İKLİM VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

4.3.1 ÜÇ İLİN İKLİM ÖZELLİKLERİ

Meriç Deltasının güneyinde yüksek dağ bulunmamaktadır ve bu nedenle Akdeniz iklimi iç bölgeyi etkilemektedir. Bu nedenle Trakya Bölgesi'nde hem Akdeniz hem de Karadeniz Bölgeleri'nin iklimleri görülmektedir. Bu iklime Marmara Geçiş İklimi denebilir. Bölgenin kuzeyi Karadeniz ve Balkan Bölgeleri'nin etkisi altındadır. Trakya Bölgesi'nin güneyinde ise Balkan ve Karadeniz etkisi azalmaktadır [20].

Trakya Bölgesinde ortalama sıcaklık 13,6 °C'dir. En düşük sıcaklık Ocak ayında ve en yüksek sıcaklık Haziran ve Temmuz aylarında kaydedilmektedir. Yaz mevsiminde en yüksek sıcaklık Edirne ilinde görülmektedir. Kış mevsiminde ise en düşük sıcaklık Kırklareli ve Edirne illerinde görülmektedir. Toplam yağış miktarı, 1970-2017 verilerine göre 11,6-100 mm arası değişmektedir [21]. En yüksek açık su yüzeyinde buharlaşma 260 mm ile Lüleburgaz ilçesinde görülmüştür. Aralık ve Ocak aylarında bağıl nem oranı %80'in üzerindedir. En yüksek bağıl nem oranı Malkara Meteoroloji İstasyonlarında kaydedilmiştir. Tüm istasyonlar aynı basınç oranına sahiptir ve en yüksek basınç Aralık ayında kaydedilmiştir. En yüksek güneş ışığı yoğunluğu Haziran ve Temmuz aylarında İpsala ve Tekirdağ Meteoroloji İstasyonlarında ölçülmüştür. Aylık ortalama güneş ışığı yoğunluğu 530 Cal/cm² olarak kaydedilmiştir. Trakya Bölgesinde ortalama sıcaklık dağılımı Şekil 5 Trakya Bölgesi Ortalama Sıcaklık Dağılımı [21]'da gösterilmiştir [21].

Şekil 5 Trakya Bölgesi Ortalama Sıcaklık Dağılımı [21]

Tekirdağ: Tekirdağ, genel nemlilik indekslerine göre hazırlanan hidrografik bölgelerden yarı nemli iklim tipi içine girmektedir. Yağış rejimi bakımından Akdeniz yağış rejimi kategorisinde bulunmaktadır. Akdeniz ikliminin etkileri görülen Tekirdağ sahil şeridinde yazlar sıcak, kışlar ılıktır. Ergene havzasını içine alan kıyı ardı şeridinde, daha ziyade kara iklimi hâkimdir. Toprağa düşen yağış türü genellikle yağmur olup, kar yağışı nadirdir. Tekirdağ'da ortalama olarak en az yağış Ağustos, en fazla Aralık ve Ocak aylarında görülür. İç kesimlerinde Kuzey Avrupa ikliminin etkileri görülür. Bu bakımdan Tekirdağ ilinin kendisine ait özel bir iklim tipi yoktur. Yazlar genellikle Akdeniz'de olduğu gibi kurak ve sıcak geçerken kışları kuru ve dondurucu soğuklar olur. Yazın ve kışın çok rüzgârlıdır. Hakim ve sürekli görülen rüzgâr poyraz, ikinci önemli rüzgâr lodostur. Bu bölgede, basınç azaldığında poyraz, meltem karakteri kazanır. [20].

Ortalama sıcaklık değeri ilkbaharda 11,97 °C, yaz mevsiminde 22,97 °C, sonbaharda 15,47 °C ve kış mevsiminde 5,73 °C'dir. Yıllık ortalama sıcaklık 14 °C'dir. En yüksek sıcaklık Ağustos ayında 28,2°C olup en düşük sıcaklık ise Ocak ayında 1,9°C. Tarihinin en yüksek sıcaklığı 06.09.2015 tarihinde 39,7 °C olarak ölçülmüştür. Tarihinin en düşük sıcaklığı ise 03.01.1942 tarihinde -13,5 °C olarak kaydedilmiştir. Yıllık ortalama yağış miktarı 582,9 mm'dir [22]. Tekirdağ iklim özellikleri Tablo 5'te görülmekte, sayılar yılın 12 ayını temsil etmektedir.

Tablo 5 1939 ile 2018 Yılları Arası Tekirdağ Mevsim Ortalamaları [22]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
	Ölçüm Dönemi: 1939-2018												
Ortalama Sıcaklık	4,7	5,4	7,3	11,8	16,8	21,3	23,8	23,8	20,0	15,4	11,0	7,1	14,0
En Yüksek Sıcaklık Ortalaması	8,0	8,9	11,0	15,8	20,6	25,3	28,0	28,2	24,4	19,5	14,7	10,3	17,9
En Düşük Sıcaklık Ortalaması	1,9	2,4	4,1	8,1	12,7	16,6	19,0	19,3	16,0	12,0	8,1	4,2	10,4
Ortalama Güneşlenme Süresi	2,7	3,3	4,2	5,8	7,6	8,9	9,8	8,9	7,3	4,8	3,3	2,5	69,1
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	12,4	10,6	10,8	9,3	8,2	7,1	3,7	2,4	4,6	7,6	9,5	12,0	98,2
Aylık Toplam Yağmur Miktarı Ortalaması	68,9	54,6	54,7	40,5	36,5	38,3	23,7	13,1	33,4	62,2	75,0	82,0	582,9
	Ölçüm Dönemi: 1939-2018												
En Yüksek Sıcaklık	23,9	24,7	28,1	34,3	33,8	36,9	38,4	37,5	39,7	35,1	27,9	23,5	39,7
En Düşük Sıcaklık	-13,5	-13,3	-10,4	-1,2	2,7	8,6	10,9	11,0	3,7	-1,8	-7,8	-10,9	-13,5

Kırklareli: Kırklareli’nde iklim, yörelere göre farklılıklar göstermektedir. Yıldız Dağları’nın kuzeye bakan kesimlerinde Karadeniz iklimi görülür ve buna bağlı olarak yazlar serin, kışlar soğuktur. Kırklareli’nin iç kesimlerde “Karasal İklim” görülmektedir. Yaz ve kış mevsimleri arasındaki sıcaklık farkı yüksektir. [20]. İlde en yüksek sıcaklık ortalaması, Temmuz - Ağustos aylarında 30,6 °C olurken en düşük sıcaklık, 0 °C ile Ocak ayında yaşanmaktadır. Kırklareli’nde bugüne kadar en yüksek sıcaklık 42,5 °C olarak 27.07.2000 tarihinde, en düşük sıcaklık ise -15,8 derece °C ile 14.01.1972 tarihinde saptanmıştır. Her mevsim yağış almakla birlikte yıllık yağış miktarı kıyı kesimlere göre oldukça azdır. Yıllık sıcaklık ortalaması 13,3 °C, yağış ortalaması ise yaklaşık 577,5 mm’dir.

Tablo 6: 1959 ile 2018 Yılları Arası Kırklareli Mevsim Ortalamaları [22]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
	Ölçüm Dönemi: 1959-2018												
Kırklareli	Ölçüm Dönemi: 1959-2018												
Ortalama Sıcaklık	2,9	4,2	7,0	12,2	17,4	21,6	24,0	23,5	19,3	13,9	9,1	5,0	13,3
En Yüksek Sıcaklık Ortalaması	6,7	8,4	12,1	18,0	23,5	28,0	30,6	30,6	26,1	19,8	13,7	8,6	18,8
En Düşük Sıcaklık Ortalaması	0,0	0,9	3,0	7,2	11,6	15,5	17,7	17,6	14,0	9,7	5,7	2,1	8,8
Güneşlenme Süresi Ortalaması	2,6	3,3	4,6	6,2	8,1	8,7	9,6	9,4	7,0	4,9	3,4	2,3	70,1
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11,1	9,2	9,5	10,2	10,0	8,6	4,9	3,7	4,9	7,1	8,6	11,3	99,1
Aylık Toplam Yağmur Miktarı Ortalaması	61,9	51,2	49,1	44,8	49,4	49,0	26,6	20,8	33,7	54,0	67,0	70,0	577,5
	Ölçüm Dönemi: 1959-2018												
En Yüksek Sıcaklık	18,6	23,1	25,7	31,5	36,0	40,4	42,5	40,4	37,2	37,4	33,4	21,3	42,5
En Düşük Sıcaklık	-15,8	-15,0	-11,8	-3,0	1,4	5,8	8,8	8,7	3,0	-3,4	-7,2	-11,1	-15,8

Edirne: Edirne, hem Akdeniz ikliminin, hem de Orta Avrupa’ya özgü kara ikliminin etkisi altında kalan bir geçiş bölgesidir. Bölge, Karadeniz, Ege ve Marmara denizlerinin de etkileriyle zaman zaman farklı iklim özellikleri gösterir. Kışlar, Akdeniz iklimi etkisini gösterdiği zamanlarda ılık ve yağışlı, kara iklimi etkisini gösterdiğinde de oldukça sert ve yağışlı geçmektedir. Yazlar sıcak ve kurak, bahar dönemi ise yağışlıdır. Edirne toprakları, yılda ortalama olarak 20 gün karla örtülüdür [20]. Sıcaklık ortalamaları, ilkbaharda 12,96 °C, yaz aylarında 23,87 °C, sonbahar aylarında 14,4 °C, kış aylarında ise 3,96 °C civarındadır. Yıllık ortalama sıcaklık 13,8°C’dir. En yüksek sıcaklık Temmuz ve Ağustos aylarında 31,8°C olarak saptanmakla birlikte en düşük sıcaklık da Ocak ayında -0,6°C olarak kaydedilmiştir. Edirne’de bugüne kadar en yüksek sıcaklık 44,1°C olarak 25.07.2007 tarihinde, en düşük sıcaklık ise -19,5 derece °C ile 14.01.1954 tarihinde saptanmıştır. Yıllık ortalama yağış miktarı 608,1 mm’dir. Edirne’de bazı mevsimlerde bölgedeki ani yağışlar nedeniyle su taşkınları ve sel görülmektedir.

Tablo 7: 1930 - 2018 Yılları Arası Edirne Mevsim Ortalaması [22]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
Edirne	Ölçüm Dönemi: 1930-2018												
Ortalama Sıcaklık	2,7	4,6	7,7	13,0	18,2	22,4	24,8	24,4	19,9	14,2	9,1	4,6	13,8
En Yüksek Sıcaklık Ortalaması	6,5	9,2	13,2	19,3	24,7	29,1	31,8	31,8	27,3	20,6	14,0	8,4	19,7
En Düşük Sıcaklık Ortalaması	-0,6	0,4	2,8	7,1	11,7	15,4	17,3	17,1	13,4	9,2	5,1	1,2	8,3
Güneşlenme Süresi Ortalaması	2,5	3,7	4,7	6,6	8,6	9,9	11,0	10,5	8,1	5,5	3,4	2,4	76,9
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	12,4	9,7	10,0	10,0	10,2	8,5	5,6	3,9	4,8	7,7	10,5	13,1	106,4
Aylık Toplam Yağmur Miktarı Ortalaması	66,5	53,2	53,1	46,6	52,9	47,4	32,8	22,2	36,8	57,5	69,7	69,4	608,1
	Ölçüm Dönemi: 1930-2018												
En Yüksek Sıcaklık	20,5	23,3	28,0	33,5	37,1	42,6	44,1	41,9	37,8	35,8	28,0	21,5	44,1
En Düşük Sıcaklık	-19,5	-19,0	-12,0	-4,1	0,7	6,0	8,0	8,9	0,2	-3,7	-9,4	-14,9	-19,5

4.3.2 Trakya Bölgesinde İklim Değişikliği

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Panelinin (IPCC) Dördüncü Değerlendirme Raporu'na göre; Akdeniz Havzasında sıcaklık artışı 1 ila 2 °C olacak ve kuraklık dış kesimlerde hissedilecektir. Ek olarak, özellikle havzanın iç kesimlerinde sıcaklık dalgası ve en sıcak gün sayısı artacaktır. Türkiye genelinde yıllık ortalama sıcaklık 2,5 ila 4°C artacak ve Ege Denizi ve Doğu Anadolu Bölgelerinde yıllık ortalama sıcaklık 4 ila 5°C artacaktır [23].

Namık Kemal Üniversitesinde yakın zamanda yapılan bir araştırmaya göre, 2015-2100 yılları arası Trakya Bölgesinin iklim simülasyonu modellenmiştir. Araştırma 3 modelleme yöntemi ve 2 senaryo (RCP4.5 ve RCP8.5²) kullanılarak yürütülmüştür. Artan ortalama sıcaklığı gösteren RCP4.5 senaryosu 2050 yılının sonunda Trakya Bölgesinin ortalama sıcaklığının 2 °C artacağını göstermektedir. Bununla birlikte, 2050 yılından sonra ortalama sıcaklık bazı bölgelerde 3 °C artacaktır. Sıcaklıkta en çok artış Edirne ilinde beklenmektedir. 2050'ye kadar 1,5 °C'ın altında yükselecek olan sıcaklık 2050'den sonra 2 °C artacaktır. RCP8.5 isimli diğer senaryo, bölgenin ortalama sıcaklığının 2050'ye kadar 3°C artacağını göstermektedir. Bölgenin tüm illeri benzer artış miktarına sahiptir. Projeksiyon dönemi sonunda 10 yıllık ortalama için tüm bölgelerde beklenen sıcaklık artışı 5,32 °C'dir. Özellikle 2060 yılından sonra artış oranını gözlemlemek daha kolay olacaktır [21].

Buna ilave olarak, bu araştırmada RCP4.5 ve RCP8.5 yağış miktarını da göstermiştir ancak 2015 ve 2100 yılları arasında artış veya düşüşe dair kesin sonuçlara ulaşamamıştır. En yüksek yağış farkının Edirne'de olması beklenmektedir. Bununla birlikte, yöntemlerin sonucu 20 yıl içinde yağış miktarında daha çok düşüş olacağını göstermektedir. En büyük düşüş 2015 – 2020 yılları arasında 17 mm ile Edirne ilinde görülecektir. 2040 yılı sonrası yağış miktarında artış görülecek ve en yüksek yağış miktarı 10 mm ile Tekirdağ'da görülecektir [21].

Bitki büyüme sezonu 2015 – 2100 yılları arası uzayacaktır. En büyük artış Edirne'de görülecektir. RCP4.5 modellemeye göre artış oranı 25 gün olacak; RCP8.5'e göre ise 46 gün olacaktır [21].

Yağış miktarının azaldığı göz önünde bulundurularak yapılan gelecek senaryolarında tarımsal faaliyetlerin yürütüldüğü alanlarda susuzluk durumunda bu alanların kuraklığa hassaslığının arttığı görülmüştür. Bu tarımsal alanların toplam yıllık yağış miktarı, ayçiçeği ve buğdayın yaygın yetiştirilmesi için yeterlidir. Ne var ki, yağış miktarındaki düşüş sebebiyle ürün kaybı görülmektedir [21].

İklim değişikliği aynı zamanda su kaynaklarını da etkilemektedir. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi ve Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen Trakya Bölgesinde İklim Değişikliği, Etkileri ve Adaptasyon -

² RCP4.5: RCP4.5 orta bir dengede tutma rotasıdır.; RCP8.5: RCP8.5 muhtemel en yüksek ısınım zorlama ve konsantrasyon rotasıdır [72].

TR2013/0327.05.01-02/042 başlıklı AB projesi kapsamında uygulanan çalışmaya göre Kırklareli Barajı'nın ortalama debisi yaklaşık %26 oranında azalacaktır [24].

Türkiye Deniz Araştırmaları Vakfı'nın İklim Değişikliği ve Deniz Raporu'na göre Sardalya, Kupes ve Salpa türleri Marmara Denizi'nde 20 yıl önce nadiren görülmelerine rağmen günümüzde bu türlere sık sık rastlanmaktadır. Bu türler İğneada, Batı Karadeniz'de avlanmaktadır. Söz konusu balık türleri Akdeniz gibi daha sıcak denizlerde yaşadığından, bu durum Karadeniz ve Marmara Denizi'nde sıcaklık artışı ile doğru orantılıdır. Ek olarak, termofilik ortamlarda yaşayabilen balık türleri Karadeniz'de bulunmaktadır. Rapor ışığında bilim adamları Karadeniz'in Akdeniz'e dönüştüğünü söylemekte ve bu sürece de "Mediterranizasyon" (Akdenizleşme) demektedir. Aynı zamanda Türkiye kıyılarının deniz seviyesinin her yıl 7 milimetre arttığının da altı çizilmektedir [25].

Sabancı Üniversitesinde yapılan bir başka çalışmaya göre, farklı RCP4.5 senaryo modellerinde 2016 – 2041 yılları arasında yaz mevsiminde Karadeniz ve Marmara Denizi'nin sıcaklıklarının 0,5-3,0°C artacağı görülmüştür. Aynı zamanda, RCP4.5 modellerine göre 2041 ve 2070 yılları arasında deniz sıcaklığının ilkbaharda 2-3°C ve sonbaharda 4°C artacaktır [26].

4.4 HİDROLOJİ, OŞİNOGRAFI, SU KALİTESİ

Trakya Bölgesi Meriç-Ergene Nehir Havzasında bulunmaktadır (Şekil 6). BKAY planlama alanı, Trakya bölgesinin kıyı alanı, Meriç Nehri'nin BKAY planlama alanının Enez Alt Bölgesinden Ege Denizi'ne döküldüğü güney batı sınırı dışında nehir havzasının dışında kalmaktadır.

Şekil 6: Meriç-Ergene Nehir Havzası Sınırları, Nehir Ve Dereleri

Bölgedeki su kaynakları, yürütülen endüstriyel faaliyetler sonucu kirlenmeye maruz kaldığından Trakya Bölgesinde öne çıkan çevre sorunu yeraltı suları ve yüzeysel suların kirliliğidir. Sanayi ve bölgede yaşayan nüfus tarafından üretilen atıklar ve tarımsal faaliyetlerde kimyasal gübre ve pestisit kullanımı su kaynaklarını kirlenmektedir. Özellikle endüstriyel atıksular ağır metaller ve tuz içermektedir [20].

4.4.1 Nehirler ve Dereler

Meriç Nehri ve kolları Tunca ve Ergene Trakya Bölgesinde bulunan başlıca nehirlerdir.

Meriç Nehri: Balkanların en büyük nehirlerinden olan Meriç Nehri, Bulgaristan'dan başlar ve Edirne'nin Enez ilçesinden Ege Denizi'ne akar. Uzunluğu 492 km'dir ve nehrin 187 km'lik kısmı Edirne sınırları içerisinde. Edirne ili Çevre Durum Raporu'nda (ÇDR) Meriç Nehri'nin evsel atıksular, evsel katı atıklar, endüstriyel atıksular, pestisitler ve gübreler ile kirletildiği görülmüştür. Bu kirliliğin nedenleri ise evsel atıksuların arıtılmaması, sağlam yapıları fosseptik tankların eksikliği, fosseptik atığının vidanjör kamyonu ile alındıktan sonra gelişigüzel yerlere deşarj edilmesi, tarımsal pestisit kullanımı, kimyasal gübre kullanımıdır [27].

Tunca Nehri: Meriç Nehri'nin başlıca kollarından biridir. Türkiye sınırlarına Edirne'nin Lalapaşa ilçesi Uzunbayır Mevkii'nden girmektedir. Edirne'nin merkezinde bulunan Kirişhane Mevkii'nde Tunca Nehri, Meriç Nehri ile birleşir ve Meriç Nehri adı altında Enez ilçesine akar. Nehrin toplam uzunluğu 280 km olup Edirne sınırları içinde kalan kısmı 40 km'dir. Edirne ili ÇDR'de Tunca Nehri'nin evsel katı atıklar, pestisit ve gübreler ile kirletildiği belirtilmiştir [27].

Ergene Nehri: Meriç Nehri'nin kollarından biridir ve Tekirdağ'ın Saray ilçesinin kuzey kısmını kaplayan Istranca Dağları'nda Karatepe'den doğar. Uzunköprü'den geçer ve Tekirdağ Malkara ilçesi Balabancık köyünün yakınlarında Meriç Nehri ile birleşir. Nehrin toplam uzunluğu 220 km olup Edirne sınırları içinde kalan kısmı 78 km'dir. Edirne ili ÇDR'de Ergene Nehri'nin evsel atıksular, endüstriyel atıksular, pestisit ve gübreler ile kirletildiği belirtilmiştir. Ergene Nehri, Çerkezköy ve Çorlu yöresindeki çok sayıda sanayi kuruluşunun proses sularını ve yerleşim bölgelerinin evsel atıksularını alarak Edirne sınırlarına girmektedir. Ergene Nehri III. Ve IV. sınıf³ kirlilik taşımaktadır. Ergene Nehri tekstil, demir, çelik ve diğer ağır sanayilerin atıkları ile kirletilmektedir [27].

Ergene Nehri'nin yan kolları mambadan (yani akarsu kaynağından) mansaba (yani döküldüğü nehir ya da denize) doğru sıralanacak olursa, sıralama şu şekildedir; 1. Çorlu Suyu, 2. Ergene Deresi, 3. Vize Deresi, 4. Lüleburgaz Çayı, 5. Hayrabolu Deresi, 6. Şeytan Dere, 7. Teke Deresi (Süloğlu Deresi ile birlikte).

Yukarıdaki nehirler BKAY planlama alanından akmamaktadır. Bununla birlikte, Enez ilçesinden Ege Denizi'ne kadar yaklaşık 4-5 km'lik Meriç nehrinin son kısmı, BKAY Planlama alanı sınırlarının içerisinde bulunmaktadır. Meriç Nehri, Enez ilçesinden Ege Denizi'ne dökülmeden önce Ergene ve Tunca Nehirleri Meriç Nehri ile birleştiğinden sınırlar içerisinde bulunan son kısma bu nehirlerin kirliliğini taşır ve Ege Denizi'ne dökülür.

Yukarıda bahsi geçen başlıca nehirler dışında kalan BKAY Planlama alanı sınırları içerisinde bulunan küçük dereler aşağıdaki Tablo 8'de listelenmiştir.

Tablo 8: Planlama Alanındaki Dereler [28]

İsim	İl-İlçe	BKAY Bölgesi	BKAY Alt Bölgesi
40°36'34.49"N, 26°20'48.12"E	Edirne - Keşan	Saros / Edirne	Enez
Ova Deresi (Suluca Deresi)	Edirne - Koruklu	Saros / Edirne	Enez
Çınarlı Deresi	Edirne - Keşan	Saros / Edirne	Enez
Tekeke Deresi	Tekirdağ - Şarköy	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Şarköy
40°38'0.1"N, 27°10'29"E	Tekirdağ - Şarköy	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Şarköy
Koca Deresi	Tekirdağ - Şarköy	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Şarköy
Işıklar Deresi	Tekirdağ - Şarköy	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Uçmaktdere
Ana Deresi	Tekirdağ - Süleymanpaşa	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Tekirdağ

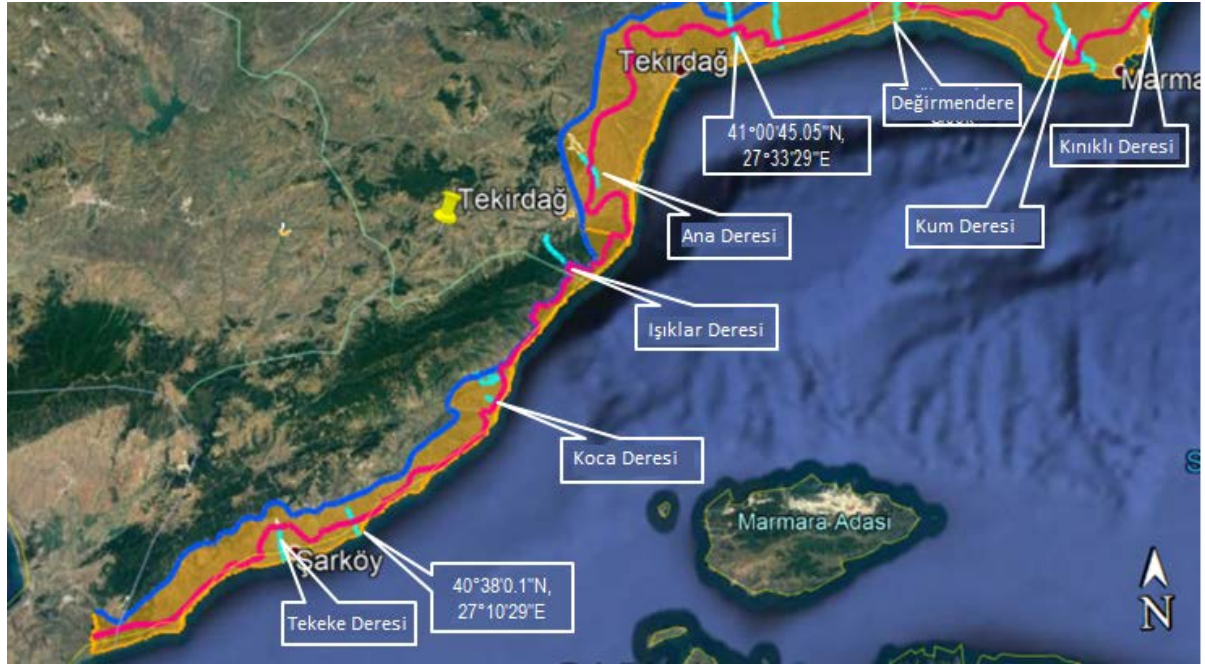
³ Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği (Resmi gazete tarih: 30.11.2012 ve no:28483, en son 2016 yılında değiştirilmiştir), Ek 5 temel alınarak IV. Sınıf: Zayıf, III. Sınıf: Orta, II. Sınıf: İyi, I. Sınıf: Çok İyi kalite.

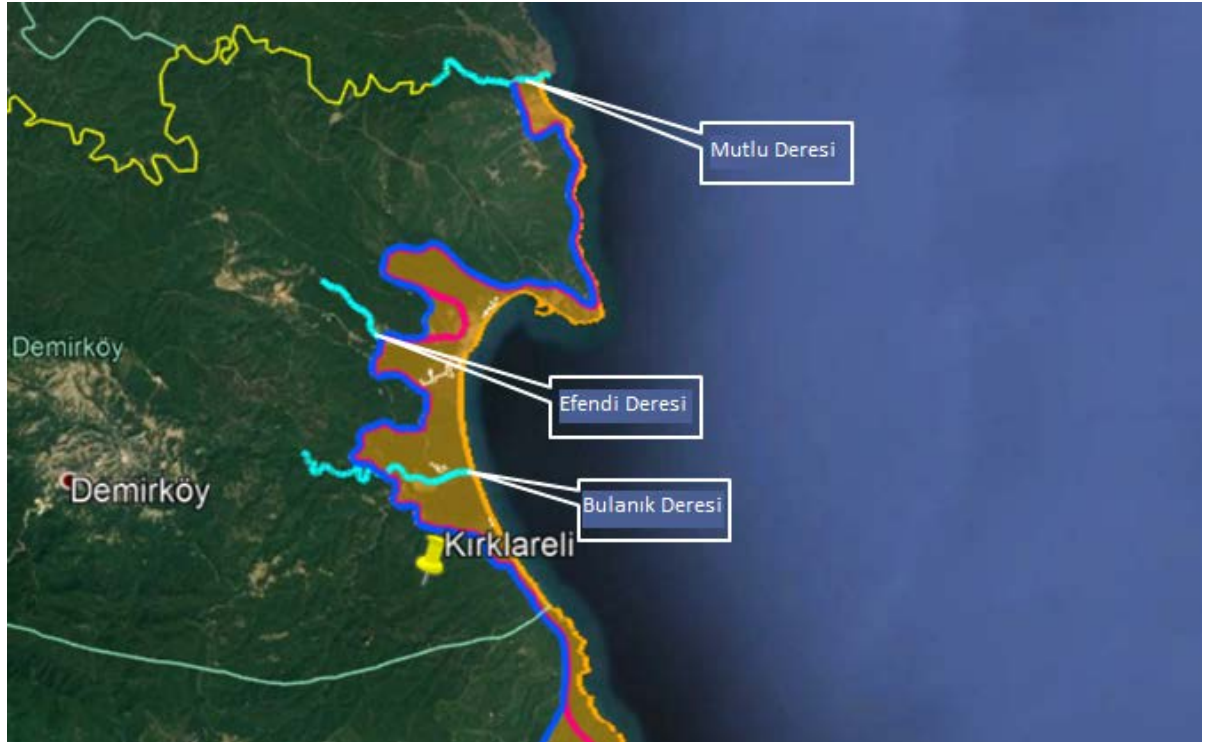
İsim	İl-İlçe	BKAY Bölgesi	BKAY Alt Bölgesi
41°00'45.05"N, 27°33'29"E	Tekirdağ- Süleymanpaşa	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Tekirdağ ve M. Ereğlisi sınırında
Değirmendere Deresi	Tekirdağ- Süleymanpaşa	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Tekirdağ
Kum Deresi	Tekirdağ - Marmara Ereğlisi	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Marmara Ereğlisi
Kınıklı Deresi	Tekirdağ - Marmara Ereğlisi	Kuzey Marmara/Tekirdağ	Marmara Ereğlisi
Bahçe Deresi	Tekirdağ - Bahçeköy	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy
Kazan Deresi	Kırklareli - Demirköy	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy
Pabuç Deresi	Kırklareli - Demirköy	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy
Bulanık Deresi	Kırklareli - Demirköy	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy
Efendi Deresi	Kırklareli	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy
Mutlu Deresi	Kırklareli	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy

Şekil 7: Saros / Edirne Bölgesindeki Dereler

Şekil 8: Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesindeki Dereler

Şekil 9: İğneada-Kıyıköy/Kırklareli Bölgesindeki Dereler

4.4.2 Göller ve Barajlar

BKAY planlama alanında bulunan göl, gölet ve barajlar aşağıdaki Tablo 9'da listelenmiştir.

Tablo 9: Trakya Bölgesi Kıyı Bölgesindeki Göl ve Barajlar

İsim	İl, İlçe, Köy	BKAY Bölgesi	BKAY Alt Bölgesi
Dalyan ve Işıklı Gölleri	Edirne - Enez	Saros / Edirne	Enez
Vakıf Gölü (Tuzla Gölü I)	Edirne – Enez- Vakıf Köyü	Saros / Edirne	Enez

İsim	İl, İlçe, Köy	BKAY Bölgesi	BKAY Alt Bölgesi
Karaincirli Sulama ve Erozyon Baraj Göleti	Edirne – Enez - Karaincirli Köyü	Saros / Edirne	Enez & Erikli sınırında
Tuzla Gölü (II)	Edirne - Keşan – Erikli Köyü	Saros / Edirne	Erikli
Mediciye Barajı	Edirne - Keşan – Mecidiye Köyü	Saros / Edirne	Erikli
Şarköy Göleti	Tekirdağ - Şarköy	Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi	Şarköy
Yazır Barajı	Tekirdağ – Merkez	Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi	Tekirdağ
Yeniçiftlik Türkmenli Barajı	Tekirdağ	Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi	Marmara Ereğlisi
Sultanbahçe Barajı	Tekirdağ -Saray	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy
Kazandere Barajı	Kırklareli /Tekirdağ	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy
Pabuçdere Barajı	Kırklareli - Vize	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy
Saka Göleti	Kırklareli- Demirköy	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy
Hamam Göleti	Kırklareli - Demirköy	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy
Mert Gölü	Kırklareli -Demirköy	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy
.....	Kırklareli -Demirköy	İğneada-Kıyıköy	İğneada-Kıyıköy

Saros / Edirne Bölgesi: BKAY planlama alanı Enez Alt Bölgesi sınırları içerisinde dört adet göl ve iki adet baraj bulunmaktadır. Bunlar; Dalyan Gölü, Işıklı Gölü, Vakıf Gölü (Tuzla Gölü I), Tuzla Gölü II, Karaincirli Sulama Barajı ve Mecidiye Barajı'dır. (Şekil 10)

- Dalyan Gölü: Gölün alanı 3,4 km² olup göl Enez ilçesinin güneyinde bulunmaktadır. Gölün yüzey alanı mevsim şartlarına göre değişiklik göstermektedir. Dalyan Gölünde su tuzludur ve sodyum değerleri yüksektir. Gölün etrafı kum ile çevrilidir ve doğal bitki örtüsü bulunmamaktadır [28].
- Vakıf Gölü (Tuzla Gölü I): Gölün doğusunda Saros Körfezi bulunmaktadır. Göl bölgesi mevsim şartlarına göre değişmektedir. Tuzluluk oranı çok yüksektir, bu nedenle göl suyu hiçbir amaç için kullanılmamaktadır. Göl çevresi kum ile çevrilidir ve etrafında bitki bulunmamaktadır. Alanı 1,72 km²'dir ve kıyı çizgisinden 200 m uzaklıktadır [28].
- Karaincirli Köyü Sulama ve Erozyon Baraj Göleti: Kıyı çizgisinin yaklaşık 2,5 km kuzeyinde bulunmaktadır. Gölet sulama amacıyla yapılmıştır [29]. Gölet alçak düşümlü baraj olarak sınıflandırılmıştır. Alanı 0,30 km²'dir [28].
- Tuzla Gölü II: Göl Erikli Köyünde, Saros Körfezinin kuzeyinde bulunmaktadır. Sığ bir göldür ve tuzluluk oranı nedeniyle hiçbir amaç için kullanılmamaktadır [29]. Gölün yüzey alanı 2,4 km²'dir [28].
- Mecidiye Barajı: Baraj sulama amacıyla inşa edilmiştir. Barajın gövde hacmi 173000 m³ ve alanı 0,23 km²'dir. Baraj kıyı çizgisinden 1,75 km uzaklıktadır [30].

Şekil 10: Saros/Edirne Bölgesindeki Göller ve Barajlar

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: BKAY planlama alanı Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesi sınırları içerisinde üç gölet/baraj bulunmaktadır. Bunlar; Şarköy Alt Bölgesinde yer alan Şarköy Göleti, Tekirdağ Alt Bölgesinde yer alan Yazır Barajı ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgesinde yer alan Yeniçiftlik Türkmenli Barajıdır. (Şekil 11)

- Şarköy Göleti: Göletin hacmi yüksek olup 1206000 m^3 'tür. Tekirdağ ilindeki sulama göletlerinden biridir. İçme suyu temini için kullanılmaktadır. Temin edilen içme suyunun hacmi 1053000 m^3 'tür [27].
- Yazır Barajı: Göl hacmi 5450000 m^3 'tür. Tekirdağ'daki sulama göletlerinden biridir ve sulama amaçlı kullanılmaktadır. $3,60 \text{ km}^2$ sulama alanına sahiptir. Gölde çekilen su hacmi 1759600 m^3 'tür [27].
- Yeniçiftlik Türkmenli Barajı: Baraj 1989 yılında içme ve sulama suyu sağlama amaçlı Devlet Su İşleri tarafından yaptırılmıştır. Kirlilik kaynakları; günümüzde aktif olmayan ancak geçmişte kirlilik yaratan Angus Çiftliği, Tekirdağ Çorlu Havalimanı, gölet yakınında bulunan yerleşim yerlerinin evsel atıksuları, tarımsal faaliyetlerde kullanılan gübre ve pestisit ile havzanın sınırları içerisinde dökülen katı atıklardır [31].

Şekil 11: Kuzey Marmara/ Tekirdağ Bölgesindeki Göller, Göletler ve Barajlar

İğneada-Kıyıköy Bölgesi: İğneada-Kıyıköy Bölgesinde Tekirdağ-Saray'da Sultanbahçedere Barajı, Kırklareli – Tekirdağ sınırında bulunan Kazandere Barajı, Kırklareli – Vize'de Pabuçdere Barajı, Kırklareli Demirköy'de Saka

Göleti, Hamam Göleti, and Mert Gölü olmak üzere yedi gölet/baraj bulunmaktadır.

- Sultanbahçedere Barajı: Istranca deresinde inşa edilmiş barajlardan biridir. 1997 yılında inşa edilmiş ve işletmeye alınmıştır. Yıllık kapasitesi 19,4 milyon m³ olup havza alanı 46,5 km²'dir. [32]
- Kazandere Barajı: 1997 yılında yapılmıştır. Yıllık kapasitesi 100 milyon metreküptür. 313 kilometrekarelik havza alanına sahiptir. Barajın hacmi 17,424 m³ [32]
- Saka Göleti, Hamam Göleti ve Mert Gölü: Bu göller, milli park olan ve koruma altında olan İğneada Longoz Ormanlarında bulunmaktadır (Kısım 4.8.1'e bakınız) [33].

Şekil 12: İğneada-Kıyıköy Bölgesindeki Göller, Barajlar ve Göletler

4.4.3 Deniz

Trakya Bölgesi, Marmara, Ege ve Karadeniz boyunca uzanan bir kıyışeridine sahiptir. Plajlardaki yüzme suyu kalitesi, toplam koliform, fekal koliform ve fekal streptokok parametreleri ile Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından izlenmektedir. Bu doğrultuda, yüzme suyu kalitesi izleme sonuçları aşağıda özetlenen Ege Denizi, Marmara Denizi ve Karadeniz kıyıları hakkında ulusal veri ağında (<https://yuzme.saglik.gov.tr/>) yayınlanmaktadır. Her plajın son üç yıllık Yüzme Suyu Kalite Sınıfı⁴ Ek 2: Su Kalitesi Raporu'nda belirtilmiştir.

Ege Denizi: Meriç Nehri dışında üç dere BKAY planlama alanının Saros / Edirne Alt Bölgesinden Ege Denizi'nin kuzeyine dökülmektedir (Şekil 7) Denizin Meriç Nehri etkisi altında olan bölgesinde, diğer bölgelere kıyasla tuzluluk oranı daha düşüktür. Meriç Nehri etkisi altındaki bölge dışında, deniz suyunun ortalama tuzluluk oranı 39 psu üzerindedir. Mevsimsel sıcaklık değişiklikleri bulunmamaktadır ve ortalama sıcaklık 16°C'dir. Bununla birlikte, Hg miktarı Saros Körfezinde sınırın üzerindedir [34]. Edirne'de Ege Denizi kıyı çizgisi boyunca uzanan dokuz plaj bulunmaktadır. Bu plajlarda son üç yılın yüzme suyu kalitesi verilerine bakılacak olursa, yüzme suyu kalitesi, Edirne plajlarında batıdan doğuya doğru azalmaktadır ve son üç yılda Keşan ilçesi plajlarında Sınıf A'dan Sınıf B'ye düşüş eğilimi görülmektedir. (Ek 2'ye bakınız)

⁴ **Sınıf A** (Yüksek Kalite): Toplam Koliform (0-500), Fekal Koliform (0-100), Fekal Streptokok (0-100); **Sınıf B** (İyi Kalite/yüzülebilir) Toplam Koliform (501-10000), Fekal Koliform (101-2000), Fekal Streptokok (101-1000); **Sınıf C** (Plaj Kullanılmamalıdır): Toplam Koliform (10000-∞), Fekal Koliform (2000-∞), Fekal Streptokok (1000-∞).

Marmara Denizi: Dokuz dere, BKAY planlama alanı Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesi kuzeyine dökülmektedir (Şekil 8). Deniz sıcaklığı İstanbul Boğazı çıkışından Çanakkale Boğazına doğru artış göstermektedir. Ayrıca tuzluluk oranı da sıcaklık artışı ile aynı yönde artış göstermektedir. Marmara Denizi tuzluluk oranı 17,5-28,8 psu arasındadır. Ayrıca mevsimler arası önemli değişiklikler görülmektedir. Deniz sıcaklığı kış mevsiminde 6-10 °C iken yaz mevsiminde bu sıcaklık 21-27°C'dir. Buna ek olarak, kış ayında tuzluluk oranı 22-28 psu iken yaz mevsiminde 22-25 psu'dur. Denizin Tekirdağ ilini de içeren kuzey kısmında derin deniz kalitesi geçtiğimiz yıllarda kontrolsüz derin deniz deşarjları ve kontrolsüz balıkçılık nedenleriyle düşmüştür. Deniz, Tekirdağ bölgesine taşınan evsel atıksu nedeniyle kirlenmiştir [34]. BKAY planlama alanı Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesinde 27 adet plaj bulunmaktadır. Bu plajlarda son üç yılın yüzme suyu kalitesi verilerine bakılacak olursa, Marmara Ereğlisi, Şarköy ve Süleymanpaşa ilçelerindeki plajların yüzme suyu kalitesi son üç yılda düşmüştür. Özellikle Süleymanpaşa'daki bazı plajlar, 2016 yılında A ve B olarak sınıflandırılmalarına rağmen C sınıfına düşmüştür. (Ek 2'ye bakınız.) Marmara Denizi'nin bir başka kirleticisi de gemilerden denize kimyasal, atıksu, sintine suyu deşarjları/sızıntıları nedeniyle deniz ulaşımıdır [27].

Karadeniz: Altı dere, BKAY planlama alanı İğneada-Kıyıköy/Kırklareli Bölgesinden Karadeniz'e kuzeyine dökülmektedir (Şekil 9). Karadeniz'in doğu kısmına kıyasla, batı kısmı Trakya Bölgesi açıklarında daha düşük tuzluluk oranına ve sıcaklığa sahiptir ve kuzeyindeki Ukrayna sınırlarından gelip Karadeniz'e dökülen Tuna Nehri'nin etkisi altında olduğu raporlanmıştır. İğneada istasyonu, diğer bazı istasyonlarla birlikte, dikloro difenil trikloroethan (DDT⁵) yoğunluğunun en yüksek gözlemlendiği istasyonlardan biri belirtilmiştir [34]. Trakya Bölgesinde Karadeniz'de bulunan beş plaj vardır. Bu plajlarda son üç yılın yüzme suyu kalitesi verilerine bakılacak olursa, Vize ve Demirköy ilçelerindeki plajların yüzme suyu kalitesi son iki yılda A'dan B'ye düşmüştür. (Ek 2'ye bakınız.)

4.4.4 Yeraltı Suları

Trakya Bölgesinde yeraltı su kaynaklarının %80'i sulama suyu, içme suyu ve sanayi için su kaynakları olarak kullanılmaktadır. Kullanımın %60'ı içme suyu ve sanayi amaçlıdır. Su kaynaklarının yasadışı kullanımı hâlihazırda sınırlı olan su kaynaklarının sürdürülebilirliğini engellemektedir. Bu nedenle, Trakya Bölgesinde su kaynakları hızla azalmaktadır ki bu azalma kirlilik ve kuraklık nedeniyle hızlanabilir [20].

Edirne'nin potansiyel yeraltı suyu kaynağı 260,4 hm³/yıl'dır. En yüksek miktar Havsa ilçesinde, 3,9 hm³/yıl'dır. 2011 yılında, Tekirdağ'ın yeraltı suyu seviyesi, 78 metreden yaklaşık 80 metreye yükselmiştir [27]. Yeraltı sularının kaynakları süzüntü suları ve Yıldız Dağları'nın yüzey akışlarıdır.. Tekirdağ'ın yeraltı su seviyesi yakın zamanda, 1930 yılındaki 10-30 metrelerden 80-200 metreye çıkmıştır. Toplam yeraltı suları kullanımının 103,34 hm³/yıl'ı sanayi ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmaktadır [27].

Devlet Su İşleri tarafından 2010 yılında yürütülen bir çalışmaya göre, içme ve şebeke suyu olarak da kullanılan Çerkezköy yeraltı sularında sınır değerleri aşan kurşun yoğunluğu gözlemlenmiştir. Aynı sene içerisinde Çorlu'da yapılan başka bir çalışmada Vakıflar, Çorlu yeraltı sularının DSÖ ve ulusal mevzuat tarafından belirlenen sınırları aşan miktarda kurşun, kadmiyum ve krom içerdiği görülmüştür [35].

4.5 HAVA KALİTESİ

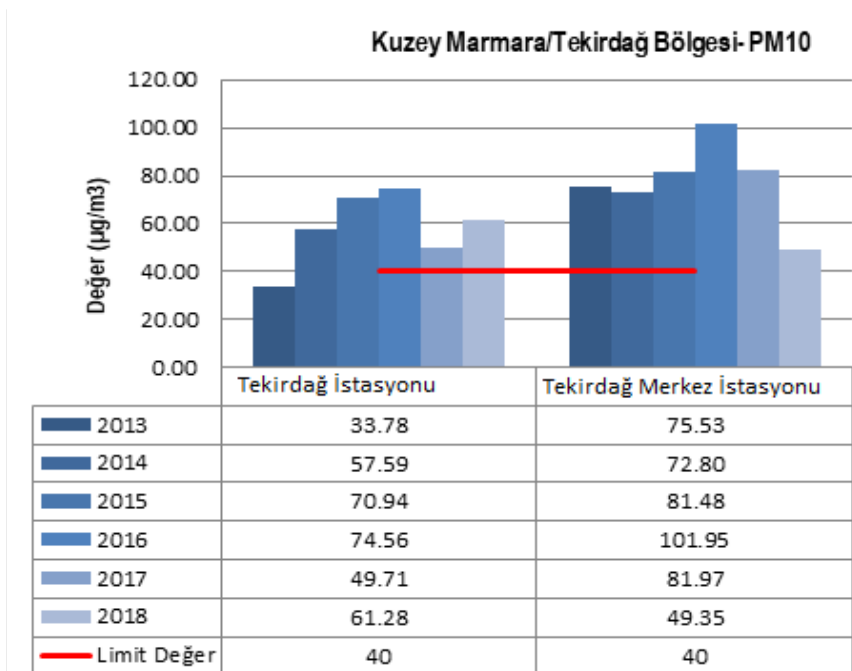
Hava kalitesi hem çevre kalitesi hem de insan sağlığı için önemli bir göstergedir. Ulusal düzeyde, hava kalitesi asılı partikül madde (PM), ozon (O₃), nitrojen dioksit (NO₂) ve sülfür dioksit (SO₂) konsantrasyonları gibi önemli kirleticilerin seviyelerini ölçerek değerlendirilmektedir. Trakya Bölgesi, önemli kirleticilerin ölçümlerinin bulunduğu hava kalite endeksinde genellikle iyi olarak sınıflandırılır.

⁵ Renksiz, tatsız ve neredeyse kokusuz kristal bir kimyasal bileşim, bir organoklördür. Aslen bir böcek ilacı olarak geliştirilmiş olup çevreye olan etkileri ile bilinmektedir.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: Tekirdağ'da beş hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır ve bu istasyonlardan ikisi BKAY planlama alanı Tekirdağ Alt Bölgesi sınırları içerisinde (Şekil 13). Bu iki istasyona ait 2013-2018 yılları partikül madde (PM10) verileri grafiği Şekil 14'te görülmektedir [36]. Tekirdağ İstasyonunda ve Tekirdağ Merkez İstasyonunda ortalama 24 saatlik PM10 miktarı, ulusal Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde belirtilen $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ sınırının üzerindedir. Hava kirliliği Tekirdağ'da, 2017 yılı ÇŞB İl Çevre Durum Raporu'nda (ÇDR) belirtilen ilk çevresel sorundur. ÇDR'de kirliliğin asıl sebebi olarak düşük kalitede yakıt, sanayi faaliyetleri, Süleymanpaşa İlçesinin topografik yapısı etkileri ve meteorolojik sebepler gösterilmiştir [27].

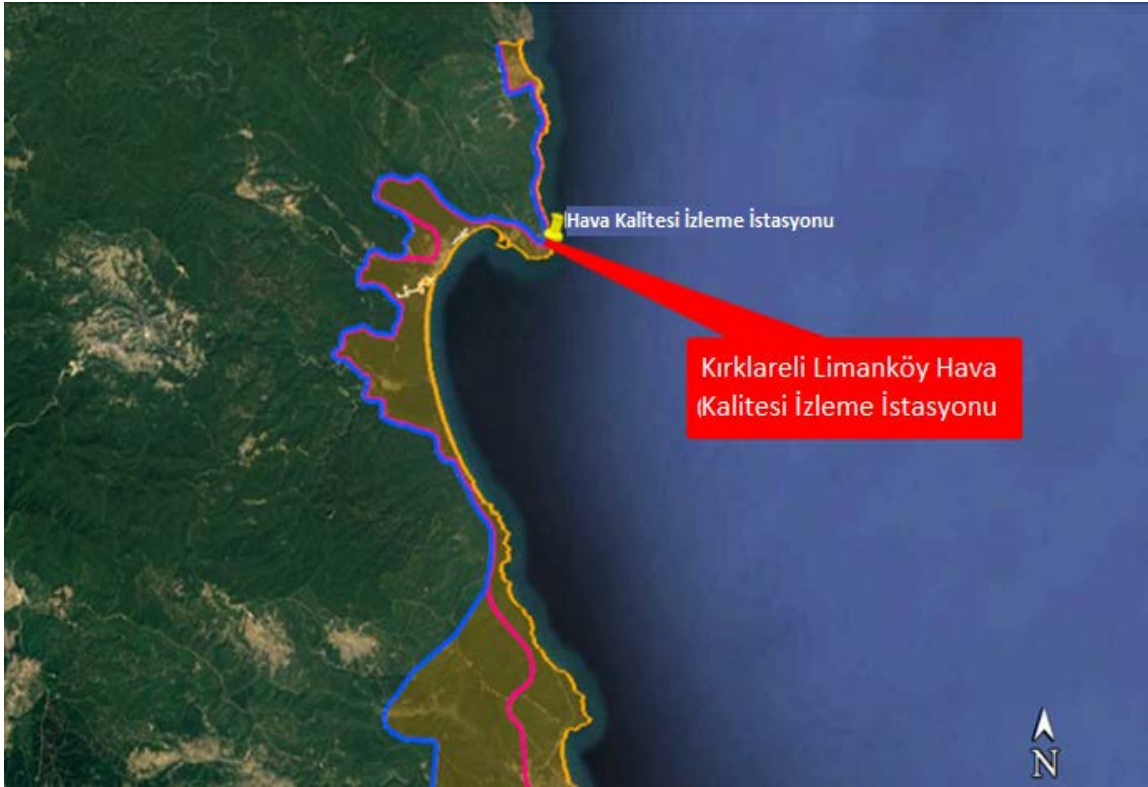
Şekil 13: Tekirdağ Alt Bölgesindeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Konumları

Şekil 14: Tekirdağ Alt Bölgesindeki İki İstasyonda 2013-2018 PM10 Verileri [36]

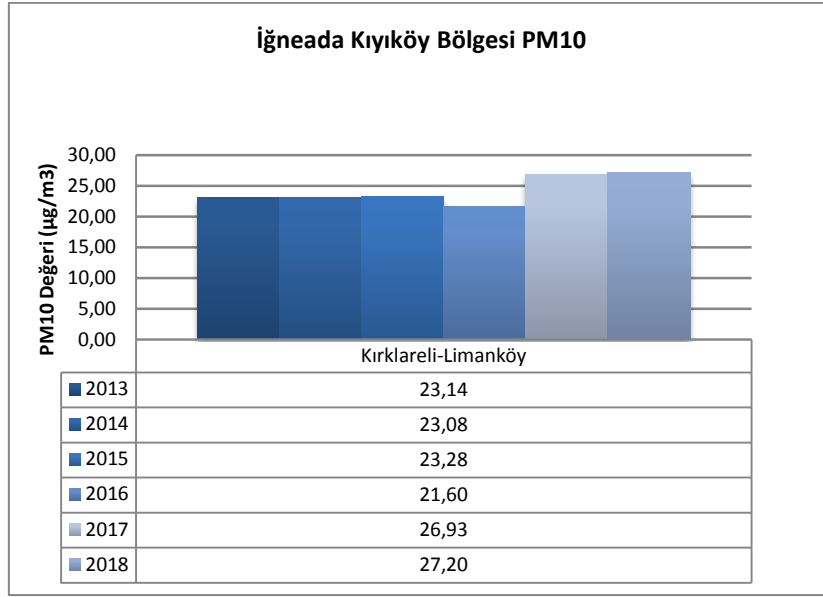
Tekirdağ'da Marmara Ereğlisi ve Süleymanpaşa ilçelerinde bulunan üç deniz limanı vardır (Kısım 4.11.2'ye bakınız). AB tarafından finanse edilen ve ÇŞB (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı) tarafından 2009-2012 yılları arasında uygulanan "Marmara Bölgesinde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapılanma Projesi" kapsamında Marmara Denizi'nde limanlara gelen gemiler göz önünde bulundurularak NOx miktarının 21037 ton/yıl olarak ve SOx miktarı 5707 ton/yıl olarak belirlenmiştir [37]. Uğraksız geçiş sonucu, NOx miktarı 15480 ton/yıl olarak belirlenirken SOx miktarı 5707 ton/yıl olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, Tekirdağ'da öne çıkan çevresel husus hava kirliliği olup öne çıkan kirlilik kaynakları Tekirdağ'ın yıllık ÇDR'sinde endüstriyel tesisler ve ısınma sezonunda düşük kaliteli yakıt kullanımı olarak belirtilmiştir [27].

İğneada-Kıyıköy Bölgesi: Kırklareli Merkez, Lüleburgaz ilçesi, Vize ilçesi ve Limanköy'de olmak üzere dört hava kalitesi izleme istasyonu mevcuttur. Bu istasyonlardan Limanköy Hava Kalitesi İzleme İstasyonu İğneada-Kıyıköy Bölgesi sınırları içerisinde (Şekil 15). Kırklareli Vize hava kalitesi izleme istasyonu planlama alanına yakındır ancak ulusal veri ağında aktif değildir. 2006-2018 partikül madde verileri Şekil 16'deki grafikte görülmektedir. Buna göre, kıyı bölgesinde ortalama 24 saatlik PM10 miktarı, ulusal Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde belirtilen 40 µg/m³ sınırının altındadır [38]. Kırklareli ÇDR'sinde belirtildiği üzere, Kırklareli'nde ısınma ve endüstriyel faaliyetlerde doğal gaz kullanımı yüksektir ve hava kirliliği bu il için bir sorun teşkil etmemektedir [27].

Şekil 15: İğneada-Kıyıköy Bölgesinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Konumu

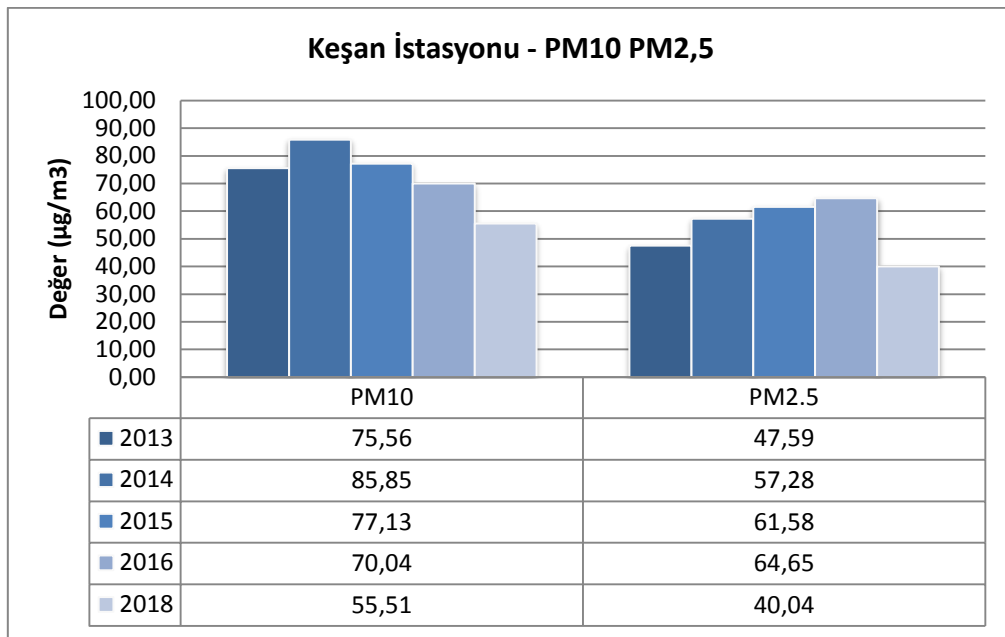

Şekil 16: İğneada Kıyıköy Bölgesindeki İki İstasyona Göre 2013-2018 PM10 Verileri [36]

Saros / Edirne Bölgesi: Edirne ilinde üç hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır. Ancak biri (Keşan İstasyonu) kıyı bölgesine yakın olmakla birlikte BKAY planlama alanı sınırları içerisinde değildir (Şekil 17). 2006-2018 partikül madde verileri Şekil 17'deki grafikte görülmektedir. Buna göre, Keşan ortalama 24 saatlik PM10 miktarı, ulusal Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde belirtilen 40 µg/m³ sınırının üzerindedir [38]. Edirne ÇDR'sinde belirtildiği üzere, Edirne'de, şehir merkezi dışında, ısınmak için olduğu gibi şehirdeki endüstriyel tesislerde de fosil yakıtlar kullanılmaktadır. Ayrıca şehirde tozlanma yapan maden endüstrisi de mevcuttur. Hava kirliliğinin öne çıkan kaynakları %70 oran ile ısınma, %20 ile trafik ve %10 ile endüstriyel faaliyetlerdir. Hava kirliliği çoğunlukla kış mevsiminde görülmektedir [27].

Şekil 17: Saros / Edirne Bölgesine Yakın Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Konumu

Şekil 18: Keşan'da 2013-2018 PM10 ve PM2.5 [36]

4.6 GÜRÜLTÜ

Edirne: Edirne ÇDR'sine göre Edirne'de gürültü kirliliği kaynaklı şikayet yoktur. ÇDR'ye göre 2017 yılında dört adet gürültü şikâyetinde bulunulmuştur [27].

Tekirdağ: Tekirdağ'da çevresel sorunlar sıralamasında gürültü kirliliği beşinci sırada gelmektedir. Tekirdağ'da 2017 yılında, gürültü kirliliğine dair 181 şikâyet bulunmaktadır. Kirliliğin sebebinin turizm sezonunda yapılan canlı müzik faaliyetleri olduğu belirtilmiştir. İlçelerde canlı müzik yayını yapan eğlence yerlerinin yer seçiminin uygun yapılmaması ve düzensiz olması nedeniyle yerleşim yerleri ve kafeler iç içe yer almaktadır [27].

Kırklareli: Kırklareli'nde 2017 yılında gürültü kirliliğine dair 87 şikâyet bulunmaktadır. Gürültü kirliliğinin nedeninin hassas bölgelere yakın yerlerde yapılan canlı müzik faaliyetleri olduğu saptanmıştır. Canlı müzik yapılan yerler gürültü kirliliği sınır değerlerini karşılamamaktadır [27].

4.7 DOĞAL AFETLER

T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), 2018 yılı verilerine göre, Trakya Bölgesinde görülen doğal afetler aşağıdaki Table 10'da özetlenmiştir.

Table 10 1970 ve 2012 yılları arası Trakya Bölgesi'nde Görülen Doğal Afet Verileri Natural Disaster [39]

İl	Deprem	Taşkın	Dolu	Don	Fırtına	Orman Yangını	Toprak Kayması	Toplam
Edirne	2	1	2	-	3	17	1	26
Kırklareli	4	-	5	-	-	-	-	9
Tekirdağ	4	1	5	1	6	25	2	44

Edirne'de ani yağış nedeniyle taşkın afeti riski vardır. Balkanlar ağır yağış aldığı anda, Bulgaristan o bölgede taşkını önlemek amacıyla, genelde baraj kapaklarını açar ve fazla su Tunca ve Meriç Nehirlerine akar; sonuç olarak Edirne'de taşkın görülür. Meriç Nehri Su İzleme İstasyonu verilerine göre Meriç Nehrinin debisi 182 m³/s'dir. Bulgaristan'da baraj kapaklarının açılması nedeniyle Mart 2018 tarihinde meydana gelen taşkın afeti sırasında Meriç Nehri'nin debisi 1456 m³/s'ye yükselmiştir [20].

4.8 EKOSİSTEMLER ve BİYOÇEŞİTLİLİK

4.8.1 Korunan Alanlar

SÇD Yönetmeliği, duyarlı yöreleri “*Biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile çevresel etkilere karşı duyarlı olan ve mevcut kirlilik yükü çevre ve sağlık yönünden tehlike yaratan düzeylere ulaşacağı belirlenen yöreler.*” olarak tanımlar. Bu duyarlı yöreler SÇD Yönetmeliği'nin Ek V'inde şu şekilde kategorize edilmiştir; i) Ülkemiz mevzuatı uyarınca korunması gerekli alanlar, ii) Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli alanlar, iii) korunması gereken alanlar. Milli parklar, tabiat parkları, tabiat koruma alanları ve sulak alanlar, SÇD Yönetmeliği Ek V'te “Ülkemiz mevzuatı uyarınca korunması gerekli alanlar” başlığı altında listelenmektedir.

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli'nin içinde bulunduğu Trakya Bölgesi habitat ve biyoçeşitlilik açısından zengin orman ekosistemine sahiptir ve bölge ülkemizin en önemli tarım merkezlerinden biridir. Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinde 11 adet duyarlı yöre bulunmaktadır (Tablo 11). BKAY planlama alanı sınırları içerisinde sekiz duyarlı yöre bulunmaktadır.

- Dokuz korunan alandan beşinin koruma statüsü “**Tabiat Parkı**” olarak sınıflandırılmıştır ve şu şekilde tanımlanmıştır: “*Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçalarını ifade eder*” [40].
- Dokuz korunan alandan ikisinin koruma statüsü “**Milli Park**” olarak sınıflandırılmıştır ve şu şekilde tanımlanmıştır: “*Bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını ifade eder.*” [41]
- Dokuz korunan alandan birinin koruma statüsü “**Tabiatı Koruma Alanı**” olarak sınıflandırılmıştır ve şu şekilde tanımlanmıştır: “*Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarıdır*”.
- Dokuz korunan alandan birinin koruma statüsü “**Sulak Alan**” olarak sınıflandırılmıştır ve şu şekilde tanımlanmıştır: “*Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbalıklar ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri ifade eder.*” [41]

Tablo 11: Trakya Bölgesi Kıyı Alanı Korunan Alanlar Listesi [42]

No	İsim	Koruma Statüsü	İl	İlçe	Yüzey Alanı (ha)
1	Meriç Deltası	Sulak Alan Koruma Bölgesi	Edirne	İpsala-Enez	27490.00*
2	Vakıf	Milli Park	Edirne	Enez	26.79
3	Danışment	Milli Park	Edirne	Keşan	13.19
4	Gökçetepe	Milli Park	Edirne	Keşan	50.00
5	Kartaltepe	Milli Park	Tekirdağ	Süleymanpaşa - Şarköy	254.00
6	Çamlıköy	Milli Park	Tekirdağ	Saray	45.10*
7	Kasatura Körfezi	Tabiatı Koruma Alanı	Kırklareli	Vize	329.00
8	İğneada Longoz Ormanları	Milli Park	Kırklareli	Demirköy	3155.00*

*: tamamen planlama alanı sınırları içerisinde değildir, yalnızca kıyıdaki kısmı

Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Bölgesi: Meriç Deltası, uluslararası A sınıfı bir sulak alan olup Türkiye'nin Önemli Biyoçeşitlilik Alanları, Önemli Kuş Alanları ve Önemli Bitki Alanları listelerinde bulunmakta ve üç Ramsar Kriterine sahiptir (4., 5. ve 6.) Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nde (04.04.2014 tarih ve 28962 sayılı Resmî Gazete) belirtilen koruma alanlarından biridir.

Şekil 19'da gösterildiği üzere, sulak alanın yalnızca bazı kısımları BKAY planlama alanı sınırları içerisinde kalmaktadır. Meriç Delta Sulak Alan Koruma Bölgesi küçük ve büyük göller içermektedir ve sadece Dalyan ve Işıklı Gölleri planlama alanı sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Deltada büyük sazlıklar, mevsimsel bataklıklar, tatlı ve tuzlu su gölleri, taşkın çayırları, çeltik tarlaları ve diğer tarımsal alanlar olmak üzere farklı tiplerde sulak alanlar bulunmaktadır. Söğüt ve Ilgın ağaçlarından oluşan ağaç toplulukları su kuşları için önemli habitatlardır. Delta, Sumru ve balıkçılara ev sahipliği yapmaktadır. *Kaşıkçı kuşu* ve *çeltikçi kuşu* gibi nesli tehlikede olan türler için önemli bir üreme alanıdır. Delta alanı Tepeli Pelikan ve Küçük Karabatak gibi kuş popülasyonlarını da ev sahipliği yapmaktadır. Bununla birlikte, delta "Avrupa Gelengisi, Fare Kuyruklu Yediyuyur ve Beyaz Kesici Dişli Kör Fare" gibi nesli tehlikede olan memeli türler için küresel düzeyde üreme alanıdır. [27] Tüm sulak alanın flora ve faunası hakkında detaylı bilgi Ek 1: Biyoçeşitlilik Raporu'nda verilmiştir.

18.12.2014 tarihli il mahalli sulak alan komisyonu toplantı tutanağında geçen karara göre, sınırlı olmamakla birlikte şu faaliyetlerin sulak alanda gerçekleştirilmesi yasaklanmıştır: i) sulak alanın doldurulması veya kurutulması, ii) doğal ve ekolojik karakterlerin kirletilmesi ve bozulması, iii) arıtılmamış evsel ve endüstriyel atıksu deşarjı, iv) her tür katı atığın dökülmesi, v) metalik maden cevheri zenginleştirme tesisleri, enerji tesisleri, ..., günlük kapasitesi 100 ton'un üzerinde olan bitkisel yağ (zeytinyağı dahil) işleyen tesisler, günlük kapasitesi 50 ton'un üzerinde bulunan süt işletme tesisleri, kanatlı hayvanların kesildiği ve beyaz et üretimi yapılan tesisler ile rendering tesisleri, ..., **ticari amaçlı iskele, rıhtım ve limanlar, gemi söküm alanları, yat limanları ve tersaneler** ile yerel komisyonca kirletici vasfı yüksek nitelendirilen tesisler ve işletmelerin kurulması. Buna ek olarak, yukarıda kirletici tesisler arasında bulunmayan diğer tesisler Mahalli Sulak Alan Komisyonu'nun onayına tabidir [43].

Şekil 19: Edirne – Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Bölgesi'nin Enez Alt Bölgesi Sınırları İçerisinde Kalan Kısmı [43]

Vakıf Tabiat Parkı: Vakıf Tabiat Parkı Edirne'nin Enez ilçesinde bulunmaktadır ve 21.05.2018 tarihinde milli park ilan edilmiştir. Tabiat Parkının alanı 26,79 ha'dır.

Şekil 20: Enez Alt Bölgesindeki Edirne Vakıf Tabiat Parkı [28]

Danışment Tabiat Parkı: 13,19 ha yüzey alanına sahip olan Danışment Tabiat Parkı, Saros Körfezi Kıyı Çizgisinde bulunmaktadır. 1988 yılında rekreasyon alanı olarak ilan edilmiştir. Parkta 10.115 ha kamp alanı, 3.075 ha günlük kullanıma açık alan ve 2.555 ha plaj alanı bulunmaktadır [43]. Yaz mevsiminde deniz turizmi faaliyetleri için kullanılmaktadır. Bölgenin bitki örtüsü meşeliktir (*Quercus petraea*, *Quercus ilex*, *Quercus robur*). Ayrıca sahada bulunan ağaç türlerinden; yalancı akasya (*Robinia pseudoacacia*) ve iğde (*Elaeagnus angustifolia*) az sayıda mevcuttur [44].

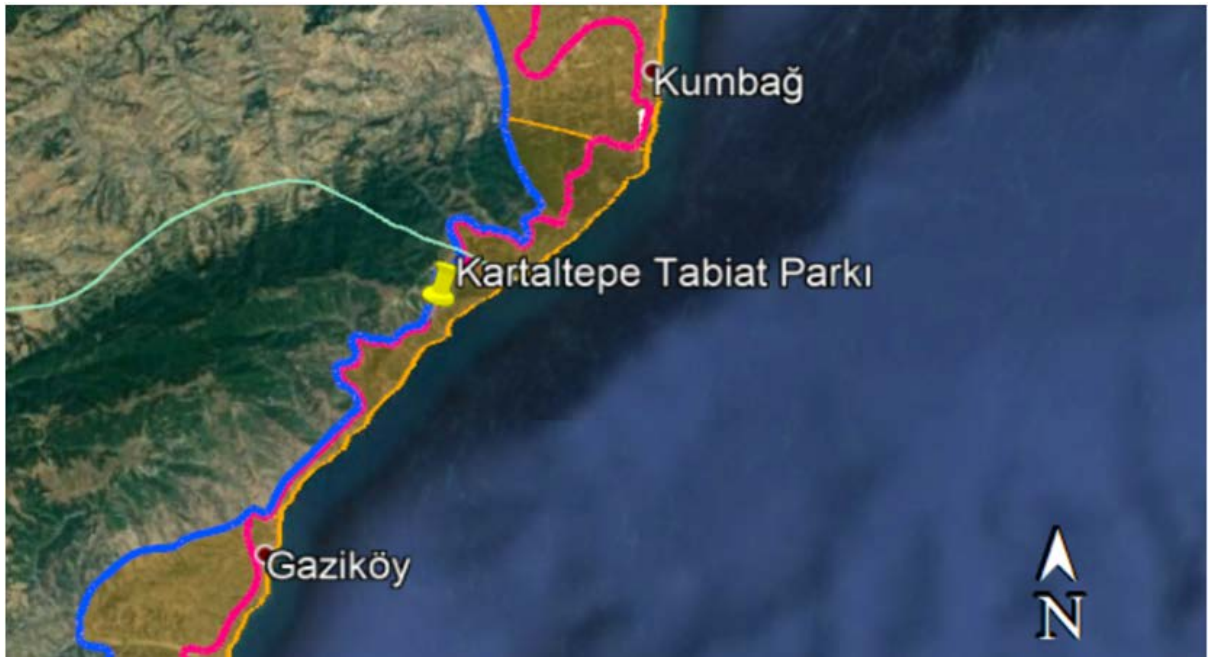
Şekil 21: Eriklı Alt Bölgesindeki Edirne Danışment Tabiat Parkı [28]

Gökçetepe Tabiat Parkı: Saha alanının kuzeyinde devlet ormanı ve güneyinde Saros Körfezi bulunmaktadır. 1988 yılında rekreasyon alanı olarak ilan edilmiştir. 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı olarak değiştirilmiştir [27].

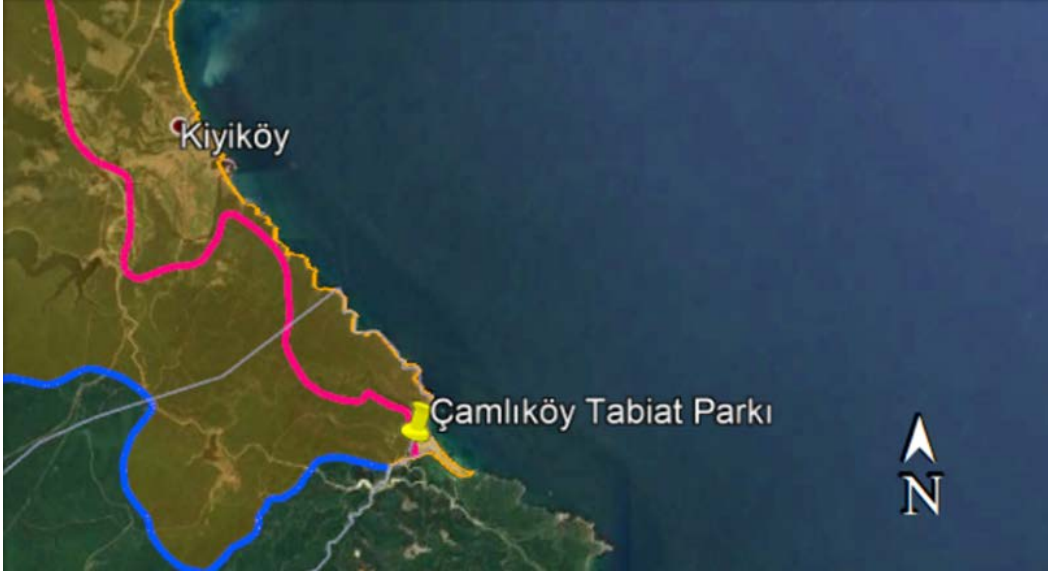
Şekil 22: Erikli Alt Bölgesindeki Edirne Gökçetepe Tabiat Parkı [28]

Kartaltepe Tabiat Parkı: Kartaltepe Tabiat Parkı Süleymanpaşa ve Şarköy ilçeleri sınırları içerisinde bulunmaktadır ve alanı 254 ha'dır. Marmara Denizi'ni etkisi altına alan Ganos Dağında, yüksek rakımda olduğu için ormanın, denizin ve Marmara Adası'nın birlikte görüldüğü bir manzaraya sahiptir. Bölgeye orman bitki örtüsü hakimdir. Bitki örtüsünde baskın görülen türler saplı meşe (*Quercus robur L. Subsp. Robur*), Macar meşesi (*Quercus frainetto Ten*), katran ardıcı (*Juniperus oxicedrus L. Subsp. Oxicedrus*), gürgen (*Carpinus betulus L.*), doğu kayınıdır (*Fagus orientalis Lipsky*). İkincil baskın türler ise tüylü laden (*Cistus creticus L.*), kuşburnu (*Rosa canina L.*), süpürge otu (*Calluna vulgaris (L.)*) ve beyazdikendir (*Crateagus monogyna Jacq. Subsp. Monogyna*). Türkiye'de bulunan 165 kurbağa ve sürüngen türleri arasından 21 tür, Kartaltepe Tabiat Parkı çevresinde yaşamaktadır. Bu türlerden 4'ü kurbağa (4 kuyruksuz kurbağa türü), 1' i kaplumbağa, 7'si kertenkele ve 9'u yılan türüdür. Bu türlerin içinden Tosbağa (*Testudo graeca*) duyarlı (VU) kategorisinde bulunmaktadır. Tabiat Parkının flora ve faunası hakkında detaylı bilgiler Ek 1: İlk Biyoçeşitlilik Raporu'nda sunulmuştur.

Şekil 23: Uçmaktedere Alt Bölgesi'ndeki Tekirdağ Kartaltepe Tabiat Parkı [28]

Çamlıköy Tabiat Parkı: Çamlıköy Tabiat Parkı Tekirdağ Saray İlçesi sınırları içerisinde olup alanı 45,1 ha'dır. Alanın öne çıkan kaynak değeri ormanlık alanlardır. Bu ormanlık alanlarda sapsız meşe (*Quercus petreassp.iberica*), Macar meşesi (*Quercus frainetto*), adi gürgen (*Carpinusbetulus*), adi dBudak (*Fraxinusexcelsior*), doğu çınarı (*Platanusorientalis*), dağ karaağacı (*Ulmusglabra*), Kızılağaç (*Ulmusglabra*) ve kızılağaç türleri (*Alnusglutinosasubsp*) baskın türlerdir. Özellikle deniz kıyısında bulunduğu için yaz turizmine uygun bir plaja ve günlük kullanıma uygun yerlere sahiptir. Tabiat Parkının flora ve faunası hakkında detaylı bilgiler Ek 1: İlk Biyoçeşitlilik Raporu'nda görülmektedir [45].

Şekil 24: İğneada-Kiyiköy Alt Bölgesindeki Tekirdağ - Çamlıköy Tabiat Parkı [28]

Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı: Kırklareli'nin Vize ilçesi Kiyiköy Köyü sınırları içerisinde bulunmaktadır. Alanı 329 ha'dır. Trakya'nın tek karaçam meşçeresine sahiptir. Bir orman ekosistemi ve başta karaca olmak üzere çeşitli hayvan ve bitki türlerinin yaşadığı eşsiz bir tabiat parçası özelliği göstermektedir. Karaçam, Macar meşesi, sapsız meşe, saçlı meşe, doğu gürgeni, karagürgen, budak, kayın, akçaağaç, ıhlamur, kızılağaç sahadaki başlıca ağaç türlerini oluşturur. Sahada; karaca, yaban domuzu, kurt, çakal, sansar, tilki, porsuk, tavşan bulunmaktadır [46]. Tabiat koruma alanının flora ve faunası hakkında detaylı bilgi Ek 1: İlk Biyoçeşitlilik Raporu'nda sunulmuştur.

Şekil 25: İğneada-Kiyiköy Alt Bölgesindeki Tekirdağ Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı [28]

İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı: İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı Kırklareli'nin Demirköy İlçesi İğneada Köyünde, Bulgaristan sınırı yakınında Karadeniz kıyı çizgisinde bulunur ve 3155 hektarlık bir alana sahiptir. Milli Park iki bölümden oluşmaktadır ve İğneada Köyü bu iki bölüm arasındadır. Milli Park'ın güney kısmında Saka Gölü, Deniz Gölü, Hamam Gölü, Pedina Gölü, Mert Gölü Longoz Ormanları bulunmaktadır. Sazlık araziler ve yaprak döken ormanlar güney göllerini çevrelemektedir. Milli Park'ın kuzey kısmında Erikli Gölü ve gölün etrafını çevreleyen Longoz Ormanları bulunmaktadır. Bu longoz ormanları aynı zamanda göçmen kuşlar için de çok önemlidir. Denizkestanesi ve nilüfer gibi nesli tehlikede olan türler parkın tatlı su bataklıklarında görülmektedir. Kıyı kumulları İğneada'daki en hassas ekosistemlerdendir. İğneada'da ve çevresinde bilinen endemik bitkiler bu bölgede kıyı kumullarında yaşamaktadır. Milli Park'ın flora ve faunası hakkında detaylı bilgi Ek 1: İlk Biyoçeşitlilik Raporu'nda sunulmuştur.

Şekil 26: İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı [28]

4.8.2 Planlama Alanı Flora ve Faunası

Trakya Bölgesinde 2450 takson bulunmaktadır ve bunlardan 65'i endemiktir. Bölgenin endemizm oranı %2,65'tir. 2450 taksondan 79'u yalnızca Trakya Bölgesinde görülmektedir [13]. Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı 2017 yılı Raporu'na göre en çok taksona sahip olan ve izlenmesi gereken illerin sıralanmasında 25 il görülmektedir. Bu sıralamada Tekirdağ 46 takson ile beşinci sıradadır. Edirne 46 ve Kırklareli 40 takson ile sırasıyla yedinci ve dokuzuncu olmuştur. Tekirdağ, toplam tarıma elverişli alanların %70'ine sahiptir. Edirne'de bu oran %55 ve Kırklareli'nde %45'tir. Buna ek olarak, rapora göre en değerli habitat türleri sıralamasında Tekirdağ birinci il iken, Kırklareli dördüncü ve Edirne on birinci sıradadır [47]. Trakya Bölgesinde nesli tükenme tehlikesinde olan 6 kuş türü bulunmaktadır. Bu türler kuğu (*Cygnus olor*), turna (*grus grus*), alaca baykuş (*Strix aluca*), yalıçapkını (*Alcedo atthis*), gökkuzgun (*Coracias garrulus*), ibibiktir (*Upupa epops*) [48].

Edirne İlinin Flora ve Faunası: 2017 yılında mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yürütülen Ulusal Biyoçeşitlilik Envanter Ve İzleme Projesi'ne göre Edirne ilinde 732 flora taksonu ve 1025 fauna taksonu bulunmaktadır. Toplam taksonlardan 18'i endemiktir. İlin endemizm oranı %2'dir. Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) kriterlerine⁶ göre, 7 flora taksonu Kritik (CR) ve 14 flora taksonu da Tehlikede (EN) olarak sınıflandırılmıştır [49]. *Galanthus plicatus* subsp. *Byzantinus*, *Paeonia tenuifolia*, *Fritillaria stribnyi*, *Dianthus*

⁶ IUCN Kategorileri: IUCN tarafından belirlenen ve kullanılan kategoriler: EX (Tükenmiş), EW (Doğada Tükenmiş), CR (Kritik), EN (Tehlikede), VU (Duyarlı), NT (Tehdite Yakın), LC (Düşük Riskli), DD (Yetersiz Verili) şeklindedir.

ingoldbyi, Tripleurospermum baytopianum, Linum tauricum subsp. bosphori EN olarak sınıflandırılmış, Verbascum purpureum, Teucrium lamiifolium VU ve Campanula rumeliana subsp. rumeliana VU olarak sınıflandırılmıştır [27]. Bu taksonlara zarar verebilecek tehditler raporda belirtilmiştir ve tarımsal faaliyetler %36 ile en büyük tehdit olarak görülmüştür. Enerji ve madencilik faaliyetleri ise %22 ile ikinci tehdittir. Bununla birlikte, biyoçeşitlilik için tehdit oluşturan faaliyetler arasında insan faaliyetleri ve kültürel-sosyal tehditlerin oranı da %21'dir [49]. Keşan ilçesinde Campanula rumeliana, dianthus ingoldbyi, teucrium lamifolium, tripleurospermum boytopianum, Linum tauricumsubsp gibi endemik flora türleri bulunmaktadır [27].

Kırklareli İlinin Flora ve Faunası: 2017 yılında mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yürütülen Ulusal Biyoçeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi'ne göre Kırklareli ilinde 892 flora taksonu ve 317 fauna taksonu olmak üzere toplamda 1209 takson bulunmaktadır. Toplam taksonlardan Cirsium Baytopae, Bellevalia edirnensis, Symphytum pseudobulbosum ve İsatis arenaria gibi 28'i endemiktir [27]. İlin endemizm oranı %2'dir. IUCN kriterlerine göre 17 flora taksonu CR ve 22 flora taksonu EN olarak sınıflandırılmıştır. Ek olarak, 15 fauna taksonu NT (tehdite yakın) ve 9 fauna taksonu da VU olarak sınıflandırılmıştır. Cobitis taenia, Alburnus chalcoides, Silurus glanis, Alburnoides bipunctatus, Leuciscus aspius, Vimba vimba, Neogobius fluvia, Proterorhinus marmoratus ve Syngnathus abaster BERN Sözleşmesi'nin Ek-III'ünde korunan türler arasındadır [27]. Birinci sıradaki tehdit %89 ile insan faaliyetleri olup ikinci sırada %11 ile enerji ve madencilik faaliyetleri gelmektedir [49]. İç denizde bulunan cyprinus carpio ve Barbus tauricus türleri VU türler olarak sınıflandırılmıştır [27].

Tekirdağ İli Flora ve Faunası: 2017 yılında mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yürütülen Ulusal Biyoçeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi'ne göre Tekirdağ ilinde 1046 flora taksonu ve 467 fauna taksonu olmak üzere toplam 1513 takson bulunmaktadır. Toplam taksonlardan 14'ü endemiktir. Sitta krueperi Tekirdağ için endemiktir ve Aguilla Anguilla CR olarak sınıflandırılmıştır [27]. İlin endemizm oranı %1'dir. Flora taksonlarından 1'i EN kategorisinde, 2'si de VU kategorisinde bulunmaktadır. Fauna taksonlarından 2'si CR ve 6 tanesi EN olarak sınıflandırılmıştır. Ek olarak 11 fauna taksonu VU olarak kodlanmıştır. Tekirdağ'ın endemik flora türleri; tripleurospermum hyrgophyllum, Taraxacum turcicum, Cirsium baytopae, Centaurea hermanni, Asperula littoralis, Crocus pestalozzae, Silene sangaria, Centaurea kilaea, Achillea multifidi, Ferulago macrosciadia, Ferulago humilis'tir. [27]. Taksonlar için en büyük tehdit %99 oranı ile insan faaliyetleri olup diğer tehditler %1 ile tarımsal faaliyetler ve istilacı türlerdir [49].

Meriç Deltasında bulunan nesli tehlikede olan, endemik türler listesi ile tüm illerdeki nesli tehlikede olan, endemik türler listesi Ek-I Biyoçeşitlilik Raporlarında sunulmuştur.

4.8.3 Deniz Ekosistemleri

Ege Denizi: 2016 yılında Ege Denizi'nin makro flora çeşitliliği 127 taksondan oluşmaktadır. ÇŞB Raporu'na göre Saros Körfezi iyi ekolojik duruma sahiptir. Korunması gereken türler Cystoseira barbata, Cystoseira compressa, Cystoseira corniculata, Cystoseira crinita ve Cystoseira foeniculacea, Cymodocea nodosa, Posidonia oceanica, Zostera marina, Zostera noltei, "kalkerli kırmızı alg"dir. Edremit ve Saros Körfezlerinde yürütülen dip trol araştırması raporuna göre Saros Körfezinde 52 kemikli balık türü bulunmaktadır [34].

Marmara Denizi: 2016 yılında Marmara Denizi'nin makro flora çeşitliliği 94 taksondur. 2017 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılan çalışmaya göre korunması gereken türler Cystoseira barbata, Cystoseira compressa, Cystoseira crinita ve Cystoseira foeniculacea, Cymodocea nodosa ve Zostera marina ve Zostera nolteidir. Bu türler genellikle denizin orta ve batı kısımlarında görülmektedir.

Karadeniz: 2016 yılında Karadeniz'in makro flora çeşitliliği 101 taksondur. Trakya Bölgesinin sucül ekosistemin nesli tehlikede olan türü yılan balığıdır (*Anguilla Anguilla*). Bu endemik tür üç ilin sucül ekosistemde bulunmaktadır. Kırklareli'nin sucül ekosistemi Ek I'de özetlenmiştir.

Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından, Ulusal Biyoçeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında hazırlanan Ulusal Biyoçeşitlilik Envanter ve İzleme 2014 Raporu'na göre Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli'nin

Envanter ve İzleme Projesi kapsamında düzenli aralıklarla izlenen sucul ortamlarının özeti Tablo 12'de verilmiştir. Proje ülke çapında göstergelerin izlenmesi, bu göstergelerden yola çıkarak il düzeyinde izleme planlarının yapılması amacıyla 2013-2018 yılları arasında yürütülmüş ve izleme faaliyetleri sık sık gerçekleştirilmiştir [50]. Projenin sonunda Anguilla, Edirne ve Tekirdağ illerinde CR olarak sınıflandırılmıştır [27].

Tablo 12:Proje Kapsamında İzlenen Üç İlin Sucul Ortam [50]

Edirne	Tekirdağ	Kırklareli
Silurus Glanis	Anguilla anguilla	Silurus glanis
Cyprinus Caprio	Barbus Cyclolepis	Cyprinus carpio
Anguilla Anguilla	Phoxinus Strandjae	Alburnoides bipunctatus
Alburnoides bipunctatus		Alburnus chalcoides
Alburnus Chalcoides		Barbus tauricus
Cobitis Taenia		Cobitis taenia
Leuciscus Aspius		Leuciscus aspius
Proterorhinus Marmoratus		Neogobius fluviatilis
Vimba Vimba		Proterorhinus marmoratus
Chondrostoma nasus		Vimba vimba
		Barbus plebejus escherichi
		Syngathus abaster

4.9 KÜLTÜREL MİRAS

Trakya Bölgesi uzun yıllar önce Traklara ve Keltlere ev sahipliği yapmıştır. Bununla birlikte Osmanlı döneminden kalan birçok tarihi yapı bulunmaktadır. Bu sebeple, bölge tarihi eser ve yapı bakımından önemli potansiyele sahiptir [51].

Enez Alt Bölgesi: Enez Alt Bölgesinde BKAY planlama alanı içerisinde yedi arkeolojik sit alanı bulunmaktadır: Gökçetepe Kalesi, Kral Kızı Bazilikası, Pan Mağarası, Mozaik Yapılı Roma Kenti, Enez Kalesi, Taşaltı Nekropolü ve Hagios Gregorios Neokeiserias Şapeli. Aşağıdaki şekillerde bu alanların konum ve fotoğrafları görülmektedir.

Şekil 27: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Kral Kızı Bazilikasının Konumu ve Fotoğrafi (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

Şekil 28: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Enez Kalesi'nin Konumu ve Fotoğrafi (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

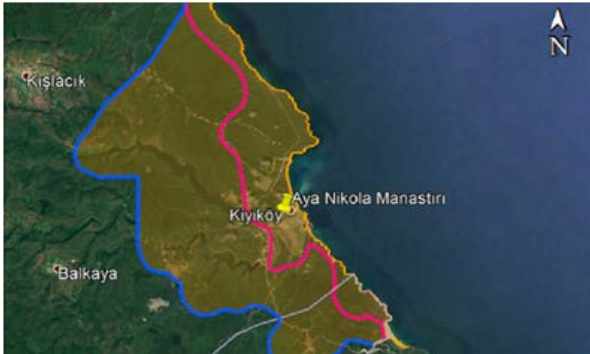

Şekil 29: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Pan Mağarası'nın Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

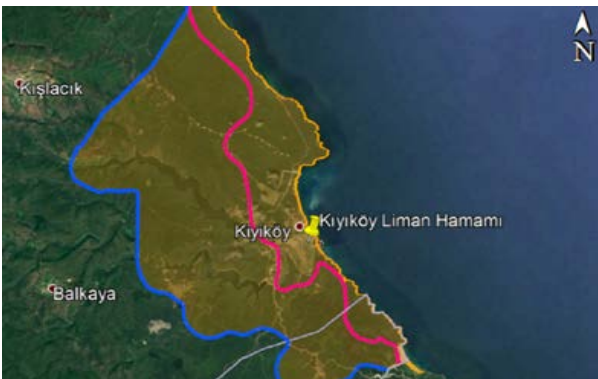

Şekil 30: BKAY Enez Alt Bölgesindeki Taşaltı Nekropolü'nün Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

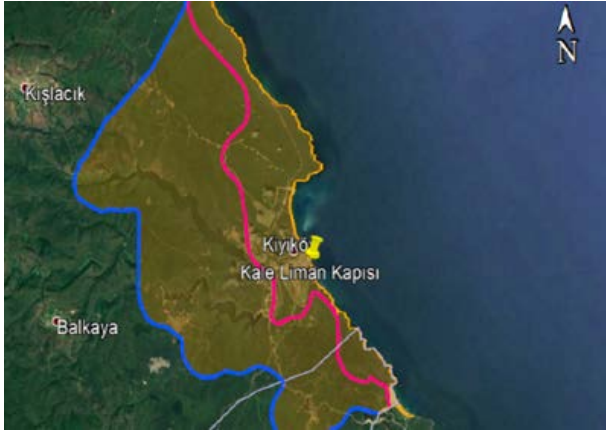
İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi: Kırklareli Kültür ve Turizm Müdürlüğü veritabanına göre Kırklareli'nin Vize İlçesinde 109 anıt ve Demirköy İlçesinde 37 anıt bulunmaktadır. Ayanikola Manastırı, Kale Liman Kapısı ve Kıyıköy Liman Hamamı, İğneada Feneri BKAY planlama alanının İğneada-Kıyıköy Bölgesinde bulunmaktadır [52]. Aşağıdaki şekillerde bu alanların konum ve fotoğrafları görülmektedir.

Şekil 31 BKAY İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Aya Nikola Manastırı Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

Şekil 32: BKAY İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesindeki Kıyıköy Liman Hamamı Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

Şekil 33 BKAY Iğneada-Kiyıköy Alt Bölgesindeki Kiyıköy Limanı Kale Liman Kapısı Konumu ve Fotoğrafı (II. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

Şekil 34: BKAY Iğneada-Kiyıköy Alt Bölgesindeki Kiyıköy Limanı Iğneada Feneri Konumu ve Fotoğrafı (I. Derece Arkeolojik Sit Alanı)

4.10 PLANLAMA BÖLGESİNİN SOSYOEKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Türkiye ile Avrupa arasındaki otobanların bulunduğu Trakya Bölgesinde, bölgenin önemli bir kısmının nüfusunun Balkan ülkelerinden göçen insanlardan oluşması Trakya Bölgesinin sadece fiziki değil aynı zamanda kültürel ve sosyal geçiş noktası olmasını da sağlamıştır.

4.10.1 Nüfus

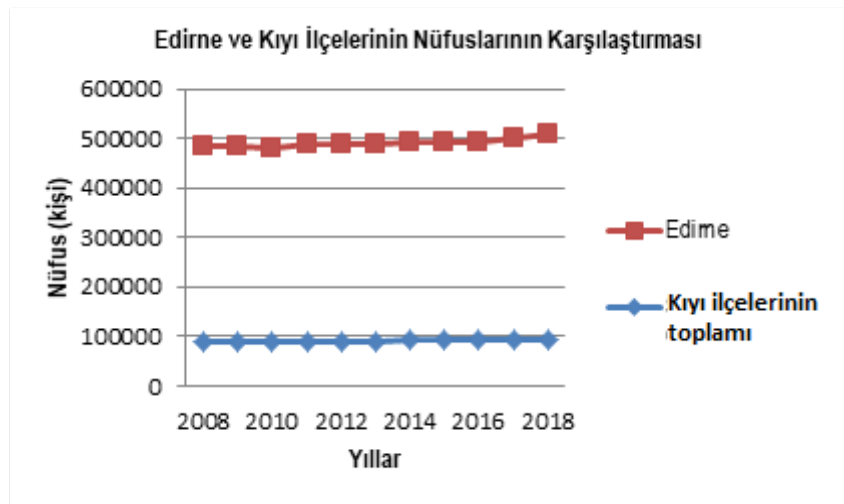
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 2018 yılında Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin nüfusları sırasıyla 411.528 kişi, 360.860 kişi, 1.029.927 kişidir. TÜİK veri tabanından alınan 2007 ve 2018 yılları arası Türkiye'nin genel nüfusu ve Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin nüfusu verileri Tablo 13'te verilmiştir. Bu bağlamda Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli bu yıllar arasında yükseliş eğilimi göstermektedir. Özellikle Tekirdağ, %41,39 ile en yüksek yükseliş eğilimine sahiptir. Tekirdağ'daki yoğun nüfus artışı, ildeki gelişen sanayi ve işletme/iş olanakları ile diğer şehirlerden gelen göç oranının artmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 13: 2007 - 2018 Yılları Arası İllerin Nüfusları [53]

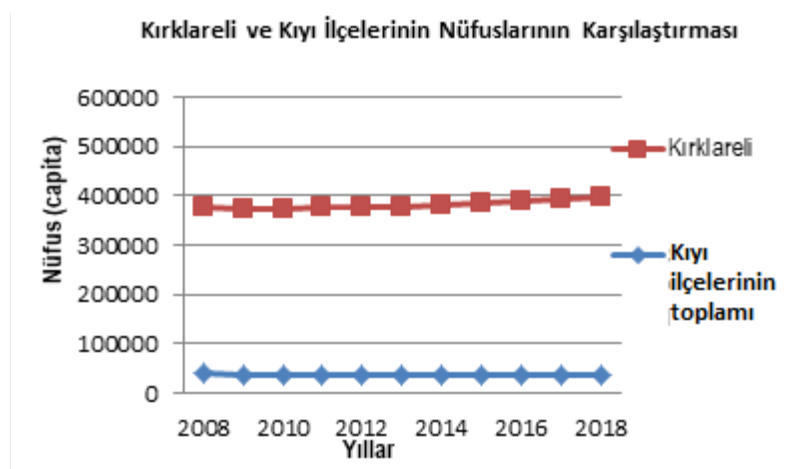
Yıllar	Türkiye Nüfusu	İllerin Nüfusları (kişi)		
		Edirne	Kırklareli	Tekirdağ
2007	70.586.256	396.462	333.256	728.396
2008	71.517.100	394.644	336.942	770.772
2009	72.561.312	395.463	333.179	783.310

2010	73.722.988	390.428	332.791	798.109
2011	74.724.269	399.316	340.199	829.873
2012	75.627.384	399.708	341.218	852.321
2013	76.667.864	398.582	340.559	874.475
2014	77.695.904	400.280	343.723	906.732
2015	78.741.053	402.537	346.973	937.910
2016	79.814.871	401.701	351.684	972.875
2017	80.810.525	406.855	356.050	1.005.463
2018	82.003.882	411.528	360.860	1.029.927
Eğilim	%16,18 ↑	%3,80 ↑	%8,28 ↑	%41,39 ↑

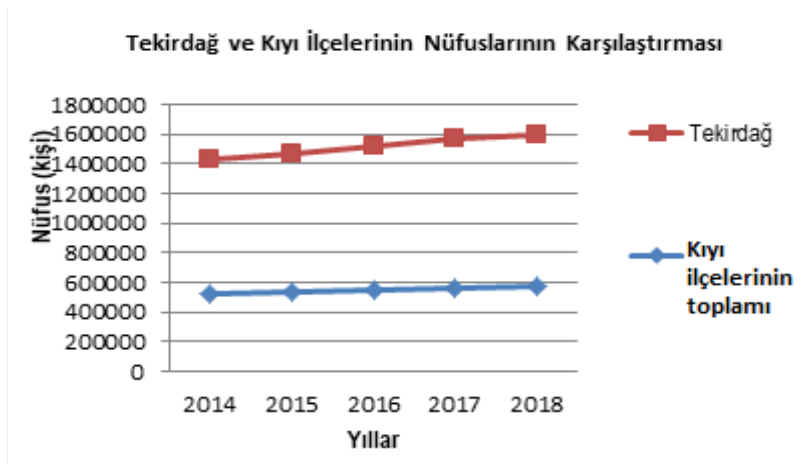
Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli'da nüfusun kıyı ilçelerinde dağılımı ve toplam il nüfusu Şekil 35, Şekil 36 ve Şekil 37'de görülmektedir. Bu bağlamda Edirne'nin kıyı ilçeleri (Enez ve Keşan) Edirne'nin toplam nüfusunun beşte birine sahiptir. Kırklareli'nin kıyı ilçeleri (Demirköy ve Vize), Kırklareli'nin toplam nüfusunun sekizde birine sahiptir ve Tekirdağ'ın kıyı ilçelerinde (Çorlu, Marmara Ereğlisi, Saray, Şarköy ve Süleymanpaşa), Tekirdağ'ın toplam nüfusunun üçte biri yaşamaktadır.

Şekil 35: Edirne'de Yıllara Göre Şehir ve Kıyı Nüfusu Farkı

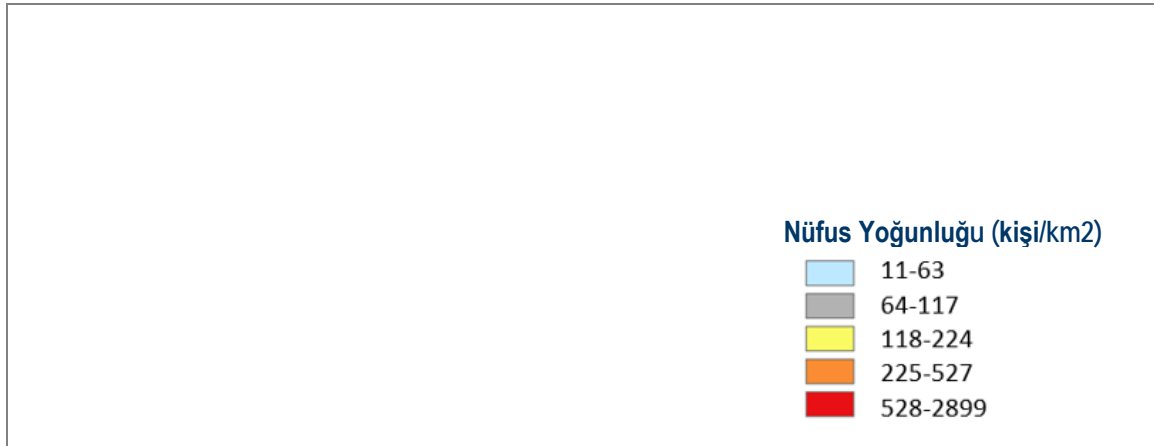

Şekil 36: Kırklareli'nde Yıllara Göre Şehir ve Kıyı Nüfusu Farkı

Şekil 37: Tekirdağ'da Yıllara Göre Şehir ve Kıyı Nüfusu Farkı

Üç ilin nüfus yoğunluğu Şekil 38'de verilmiştir. Yoğunluk haritasına göre 3 il arasından Tekirdağ en çok nüfus yoğunluğuna sahipken, Kırklareli en az nüfus yoğunluğuna sahip olan ildir. Kıyı alanlarının nüfus yoğunluğu Tablo 14'te özetlenmiştir [54].

Şekil 38: 2018 Yılında Planlama Alanındaki İllerde Nüfus Yoğunluğu [55]

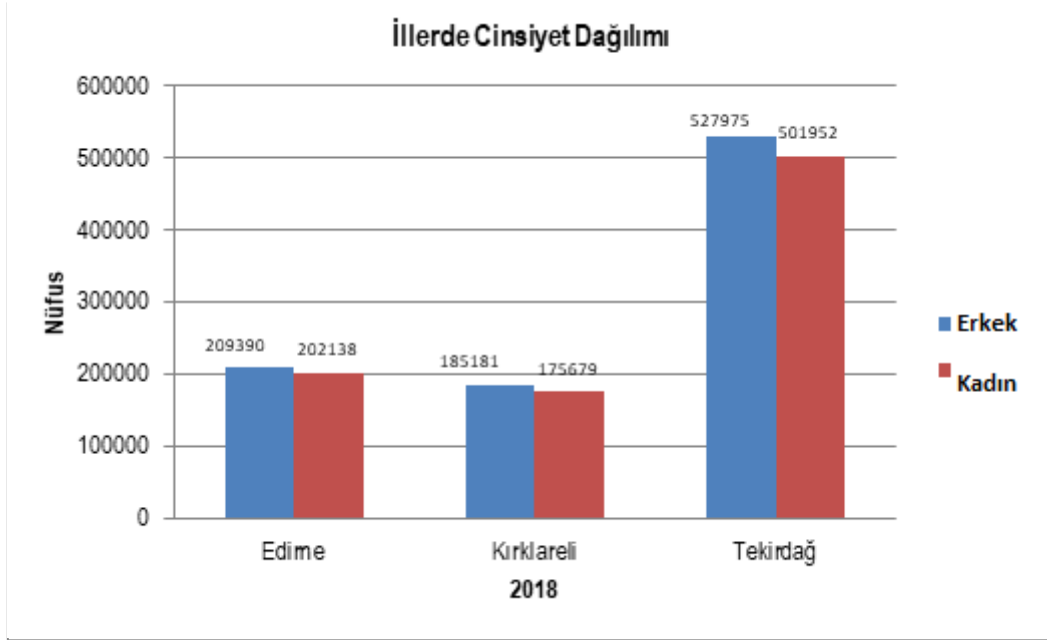
Tablo 14: İllerin Kıyı İlçelerinde Nüfus [54]

İl	İlin Kıyı İlçesi	2018 Nüfusu	İlin toplam nüfusuna kıyasla kıyı ilçesinin nüfus %'si	İlçenin yüzey alanı (km ²)	Nüfus Yoğunluğu (kişi/km ²)
Edirne	Enez	10.886	%2,64	455	24
	Keşan	84.442	%20,52	1098	77
Tekirdağ	Şarköy	32.565	%3,15	487	67
	Süleymanpaşa	199.960	%19,41	1053	190
	Çorlu	262.862	%25,52	531	495
	Marmara Ereğlisi	25.873	%2,51	175	148
	Saray	49.106	%4,76	620	79
	Kırklareli	Demirköy	9.093	%2,52	670
	Vize	28.122	%7,79	1090	26

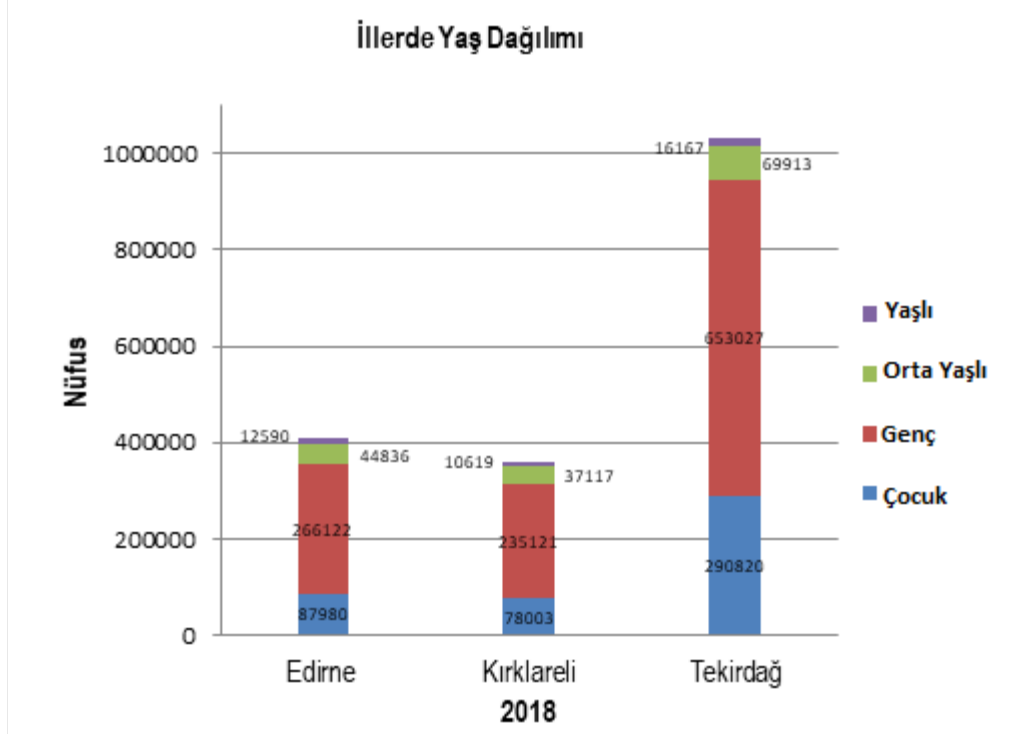
Tablo 14'e göre, kıyı ilçeleri içerisinde Çorlu'nun en yoğun ilçe olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, Süleymanpaşa ve Marmara Ereğlisi ilçelerinde de önemli yoğunluk görülmektedir. Tekirdağ diğer illere kıyasla

kıyı şeridinde bulunan en yoğun ilçelere sahiptir.

Üç ilin cinsiyet ve yaş dağılımı 2018 TÜİK verilerine göre aşağıdaki şekillerde özetlenmiştir. Aşağıdaki şekilde tüm illerde cinsiyet dağılımının eşit olduğu açıkça görülmektedir (Şekil 39). İllerdeki toplam nüfusa göre genç insan sayısı tüm illerde yüksektir (Şekil 40).

Şekil 39 İllerde Cinsiyet Dağılımı [53]

Şekil 40 İllerde Yaş Dağılımı [53]

4.10.2 Ekonomik Profil

Bölgedeki öne çıkan faaliyetler endüstriyel imalat, tarımsal üretim, hayvancılık ve turizmdir. Tarımsal üretim tüm bölgede, özellikle bölgenin iç ve batı kesimlerinde yapılmaktadır. Trakya Bölgesi'nde 2017 yılında Gayrisafi Yurt

İçer Hasıla (GSYİH⁷) sanayi ve tarım için sırasıyla %44,4 ve %7,6'dır. 2017 yılından beri bölgede imalat sektöründe çalışan 5597 şirket bulunmaktadır [20].

A. Sanayi

Trakya Bölgesinin sanayi bölgesi Tekirdağ'da Çorlu ve Çerkezköy ve Kırklareli'nde Lüleburgaz ilçesinden geçen D100 anayolu çevresindedir. Türkiye'nin en büyük şirketleri Trakya Bölgesi'ndedir. Trakya Kalkınma Ajansı'ndan alınan 2004-2017 yılları arası GSYİH sektör payları verilerine göre, Trakya Bölgesinin genel sanayi sektörleri tekstil, cam, döküm, elektrik ekipmanı, kıyafet ve kauçuk-plastik ürün imalatı sektörleridir. [19].

Edirne İlinde Sanayi: 2017 yılında GSYİH'da Edirne sanayisinin %20,7 paydası bulunmaktadır. İstihdam alanları karşılaştırma sonuçlarına göre öne çıkan sektörler giyim, tekstil ve gıda ürünleri imalatı sektörleridir. İstihdam alanları karşılaştırma sonuçlarına benzer olarak, 2015 yılı ciro karşılaştırma sonuçlarında Edirne ilinde öne çıkan sektörlerin de giyim ve gıda ürünleri imalatı olduğu görülmektedir. Ayrıca Uzunköprü ilçesinde linyit kömür madeni bulunmaktadır [20]. Gıda sanayiinin Edirne'nin tüm endüstriyel sektörlerinde gıda sanayiinin yüzdesi %47,23'tür [20]. Enez ilçesinin ana ekonomik sektörleri tarım, hayvancılık, balıkçılık ve turizmdir. İlçede işgücü nüfusunun %5,51'i sanayi sektöründe çalışmaktadır [20]. Bununla birlikte, Keşan ilçesinde, 2021 yılında tamamlanması planlanan bir organize sanayi bölgesi projesi bulunmaktadır [20]. Projenin ÇED sürecine 24 Nisan 2019 tarihinde başlanmıştır [56]. Edirne'de, Süloğlu ilçesinde olmak üzere yalnızca bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

Kırklareli İlinde Sanayi: 2017 yılında GSYİH'da Kırklareli'de sanayisinin payı %40,6'dır. Edirne iline benzer şekilde, Kırklareli'nde de istihdam alanı karşılaştırma sonuçlarına göre öne çıkan sektörler giyim, tekstil ve gıda ürünleri imalatı sektörleridir. Diğer sektörler ek olarak, metalik olmayan mineral ürünleri imalatı da öne çıkmaktadır. 2015 ciro karşılaştırma sonuçlarına göre Kırklareli'nde öne çıkan sektörler temel farmasötik ürünler ve farmasötik ile ilgili materyaller, diğer metal olmayan mineral ürünleri, giyim ürünleri, gıda ürünleri ve tekstil ürünleri imalatı sektörleridir [20]. Madencilik sektörü Kırklareli'nin kuzeyinde bulunan Pınarhisar ve Vize ilçelerinde görülmektedir. Demirköy ilçesinde nüfusun %5,99'u sanayi sektöründe çalışmaktadır [20]. Vize ilçesinde işgücü nüfusunun %16,28'i sanayide çalışmaktadır. [20]. Kırklareli'nde Pınarhisar'da ve Büyükkarıştıran'da olmak üzere yalnızca iki tane organize sanayi bölgesi (OSB) bulunmaktadır.

Tekirdağ İlinde Sanayi: Kırklareli ve Edirne illeri ile karşılaştırıldığında sanayi faaliyetlerinde gelişme seviyesi Tekirdağ'da en yüksektir. Tekirdağ ilinde sanayi kuruluşu sayısı 1200'den fazladır. 2017 yılında GSYİH'da sanayisinin payı %51,90'dir. İstihdam alanı karşılaştırma sonuçlarına göre öne çıkan sektörler elektrik ekipmanı, tekstil ürünleri ve kauçuk-plastik ürünleri imalatı sektörleridir. 2015 yılı ciro karşılaştırma sonuçlarında Edirne ilinde öne çıkan sektörler sırasıyla elektrik ekipmanı, tekstil ürünleri, kimyasal ürünler, kauçuk-plastik ürünlerin imalatı sektörleridir [20]. Çorlu ilçesi, Türkiye ilçeleri kalkınma düzeyi sıralamasında on beşinci sıradadır. Çorlu ilçesinde işgücü nüfusunun %41,16'sı sanayi sektöründe çalışmaktadır [20]. Marmara Ereğlisi ilçesinde işgücü nüfusunun %14,04 sanayi sektöründe çalışmaktadır [20]. Şarköy ilçesinde işgücü nüfusunun %6,51 sanayide çalışmaktadır [20]. Çorlu-Çerkezköy sanayi bölgesi faaliyetlerinden Saray ilçesi olumlu yönde etkilenmiştir. İlçede birçok verimli alan bulunmaktadır, ancak yoğun olarak hayvancılıkla uğraşmaktadır. İlçede işgücü nüfusunun %27,4'ü sanayide çalışmaktadır [20].

Tablo 15: Tekirdağ OSB'lerinin Listesi

OSB'nin Adı	Mevcut Durum	Sektör Türü
Çerkezköy OSB	Üretim	Karma
Çorlu Deri OSB	Üretim	Deri ve Kürk
Avrupa Serbest Bölge	Üretim	Karma
Hayrabolu	Üretim	Karma

⁷ Gayrisafi Yurt İçer Hasıla (GSYİH): bir ülke sınırları içerisinde belli bir zaman içinde, üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin belirli bir para birimi cinsinden değeridir.

Malkara	Üretim	Makine ve Karma
Velimeşe(Yalıboyu,Kapaklı,Veliköy)	Üretim	Karma
Muratlı	Üretim	Karma
Ergene 1	Üretim	Karma
Ergene 2	Üretim	Karma
Çorlu-1	Üretim	Karma

B. Tarım

Tarım Trakya Bölgesinde sanayiden sonra ikinci önemli gelir kaynağıdır. Bölge alanının %55'i tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır. Türkiye'nin pirinç üretiminin %49'u Trakya Bölgesinde yapılmaktadır. Bununla birlikte, Trakya Bölgesinin Türkiye ayçiçeği üretimi paydası %43'tür. Buna ek olarak Türkiye'nin buğday üretiminin %9,8'i de bu bölgede yapılmaktadır [20].

Edirne İlinde Tarım: GSYİH'da Edirne'nin %16,6 payı bulunmaktadır. Bölgedeki en önemli ürünler pirinç, ayçiçeği ve buğdaydır. Toprağın verimliliği çok yüksek olduğu için üretim miktarı milli üretim ortalamasının üzerindedir. Edirne'de özellikle pirinç üretimi Türkiye'nin %44'ünü karşılamakla birlikte toplam pirinç üretiminin en büyük yüzdesine denk gelmektedir. İlin tüm alanının %61'i tarımsal alandır. En çok üretilen ürünler, Edirne'nin toplam coğrafi göstergelerinde paydaları %36 ve %32 olan kepek ve pirinçtir. İpsala pirinci coğrafi işaretli ürünler listesindedir ve İpsala Ovasında yetiştirilmektedir. Enez ilçesinde işgücü nüfusunun %70,74'ü tarım sektöründe çalışmaktadır [20].

Kırklareli İlinde Tarım: GSYİH'da Kırklareli'nin %10,50 payı bulunmaktadır. İlin tüm alanının %40,39'ü tarımsal alandır. En önemli ürünleri, Edirne'ye benzer şekilde buğday, ayçiçeği ve çeltiktir. Vize ilçesinde işgücü nüfusunun %70,74'ü tarım sektöründe çalışmaktadır [20]. Kırklareli'nin Demirköy ilçesinde turizm ve ormancılık faaliyetleri ilçenin ana sektörleridir. Bununla birlikte tarım ve hayvancılık faaliyetleri de ormancılık faaliyetleri temelinde yürütülmektedir. Nüfusun %60,32'si tarım sektöründe çalışmaktadır [20].

Tekirdağ İlinde Tarım: GSYİH'da Tekirdağ'ın %4,4 paydası bulunmaktadır. Diğer iller gibi Tekirdağ'da da en önemli ürünler buğday, ayçiçeği ve çeltiktir. Çorlu ilçesinde işgücü nüfusunun %18,26'sı tarım sektöründe çalışmaktadır [20]. Marmara Ereğlisi'nde tarımsal faaliyetler için kayda değer alan bulunmaktadır. İşgücü nüfusunun %46,52'si tarım sektöründe çalışmaktadır. Şarköy'ün temel ekonomik faaliyetleri turizm ve tarımdır. İşgücü nüfusunun %67,91'i tarım sektöründe çalışmaktadır. Saray ilçesinde işgücü nüfusunun %60,32'si tarım sektöründe çalışmaktadır [20].

C. Hayvancılık

Edirne İlinde Hayvancılık: Edirne'de hayvancılık toplam mevcut hayvan sayısı üzerinden %41 kümes hayvancılığı, %36 küçükbaş hayvancılık ve %23 büyükbaş hayvancılıktan oluşmaktadır. Bununla birlikte, Enez ve Keşan İlçelerinin Ege Denizi'nde kıyı çizgisi bulunmaktadır, böylelikle balıkçılık da Edirne ekonomisi için önemli bir hayvancılık faaliyeti haline gelmiştir [20].

Kırklareli İlinde Hayvancılık: Kırklareli'nde toplam mevcut hayvan sayısının %50,83'ü kümes hayvancılığından gelmektedir. İlde aynı zamanda küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık da yapılmakta ve paydaları sırasıyla %31,89 ve %17,28'dir. Bu hayvancılık faaliyetlerine ek olarak İğneada ve Kıyıköy köylerinin kıyı çizgisinde balıkçılıkla da uğraşmaktadır [20].

Tekirdağ İlinde Hayvancılık: Tekirdağ'da toplam mevcut hayvan sayısının %61'i kümes hayvancılığından gelmektedir. Kümes hayvancılığından sonra ikinci sıradaki hayvancılık faaliyeti küçükbaş hayvancılıktır ve toplam mevcut hayvan sayısının %22'sini karşılamaktadır. Ayrıca ilde toplam mevcut hayvan sayısının %15'i büyükbaş hayvancılıktan sağlanmaktadır. Bununla birlikte Süleymanpaşa, Marmara Ereğlisi ve Şarköy ilçelerinin kıyı çizgisinde balıkçılıkla uğraşmaktadır ve tarımsal brüt gelirden %0,22 paydaya sahip olan balıkçılığın paydası diğer tarım ürünleriyle karşılaştırıldığında daha azdır [20].

D. Turizm

Trakya Bölgesinin turizm potansiyeli bölgeyi kuzey ve güney olarak iki bölüme ayrılarak özellenebilir. Trakya Bölgesinde kuzeyde Istanca ve güney kısmında Enez ilçesinde Ganos Dağı olmak üzere iki önemli turizm bölgesi bulunmaktadır [20].

Kuzey Trakya Turizm Koridoru: Kuzey Trakya Turizm Koridorunda, Karadeniz kıyı çizgisinde bulunan Saray, Kofçaz, Vize ve Demirköy ilçeleri bulunmaktadır ve Tekirdağ'ın Kastro sahil beldesi ve Kırklareli'nin Kıyıköy ve İğneada sahil beldelerini içermektedir. Kastro sahil beldesi Trakya Bölgesindeki tek karaçam ormanına sahiptir. Örneğin Vize ilçesinin öne çıkan faaliyeti turizmdir. Bununla birlikte Kırklareli ve Tekirdağ için şarap turizmi de önemli bir turizm marka değeridir [20].

Güney Trakya Turizm Koridoru: Güney Trakya Turizm Koridoru Tekirdağ ve Edirne illerinin güneyini kapsamaktadır. Trakya Bölgesinin güney turizm koridorunun temel turizm alanları Saros Körfezi plajları, Ganos Dağı, Gala Gölü, Edirne'nin Enez ve Keşan sınırları arasında kalan kıyı çizgisi ve Tekirdağ Şarköy kıyı çizgisidir. Marka değerleri Selimiye Camii, Saros Körfezi ve Uzunköprüdür [20]. Ayrıca her yıl "Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali" adı altında düzenlenen güreş yarışmaları da yapılmaktadır. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali UNESCO tarafından, İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası olarak 2010 yılında, uluslararası listeye eklenmiştir [20].

Tablo 16'da görüldüğü üzere, 2018 yılında Türkiye'nin turist sayısına kıyasla iller arasından Edirne %9,68 ile en yüksek turist sayısına sahipken 2018 yılında Türkiye'nin turist sayısına kıyasla Tekirdağ ili %0,03 ile en düşük turist sayısına sahiptir.

Tablo 16: 2018 Yılında Türkiye Genelinde ve İllerde Turist Sayısı [53]

Turist Sayısı	Edirne	Kırklareli	Tekirdağ	Türkiye
Yabancı	3.835.131	449.174	15.433	39.488.401
Yerli	1.443.508	62.407	3228	15.007.624
Toplam	5.278.639	511.581	18.661	54.496.025
Türkiye ile kıyaslandığında paydası	%9,68	%0,93	%0,03	

Bununla birlikte, Kırklareli ve Tekirdağ illerinde Türkiye'ye oranla turist sayısında az payı azdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı istatistiksel veri tabanından alınan verilere göre aşağıdaki tabloda 2018 yılında illerin toplam yatak kapasitesi verilmiştir.

Tablo 17: Türkiye Genelinde ve İllerde Toplam Yatak Kapasitesi [57]

	Edirne	Kırklareli	Tekirdağ	Türkiye
Toplam	8315	1789	5809	1.485.650
Türkiye ile kıyaslandığında paydası	%0,55	%0,12	%0,39	

Tablo 17'de görüldüğü üzere, Edirne Türkiye genelinde toplam yatak kapasitesine kıyasla %0,55 ile en yüksek yatak kapasitesine sahiptir. Turist sayısı Kırklareli ilinde Tekirdağ iline göre daha yüksek olsa da Kırklareli'nde toplam yatak kapasitesi Tekirdağ ilinin yatak kapasitesinden daha düşüktür.

Kıyı ilçelerinde ve illerde geliş ve geceleme paydaları Türkiye genelinde toplam geliş ve geceleme verileri ile kıyaslanarak Tablo 18'de özetlenmiştir.

Tablo 18: Kıyı İlçeleri ve İllerde Toplam Pay [58]

	Geliş		Geceleme	
	İl ile kıyaslandığında payı	Türkiye ile kıyaslandığında payı (%)	İl ile kıyaslandığında payı	Türkiye ile kıyaslandığında payı (%)

Edirne	-	1,09	-	0,88
Kıyı İlçeleri	5,56	0,06	10,46	0,09
Kırklareli	-	0,47	-	0,32
Kıyı İlçeleri	7,94	0,04	11,57	0,04
Tekirdağ	-	0,50	-	0,45
Kıyı İlçeleri	82,14	0,41	76,52	0,35

Edirne ilinin geliş sayılarına kıyasla Edirne'nin kıyı ilçelerinin payının 5,56 olduğu açıkça görülmektedir. Kıyı ilçelerinin geceleme paydası Edirne ilinin geceleme sayısına oranla %10,46'dır. Edirne ilinin geliş payı 2018 yılında Türkiye'nin toplam geliş sayısına kıyasla %1,09'dur. Bununla birlikte, Türkiye'nin toplam geceleme sayısına kıyasla %0,88 paya sahiptir. Kırklareli ilinin toplam geliş sayılarına kıyasla Kırklareli'nin kıyı ilçelerinin payının %7,94 olduğu görülmektedir. Kıyı ilçelerinin geceleme payı Kırklareli ilinin geceleme sayısına kıyasla %11,57'dir. Kırklareli ilinin geliş payı 2018 yılında Türkiye'nin toplam geliş sayısına oranla %0,47'dir. Bununla birlikte, Türkiye'nin toplam geceleme sayısına kıyaslandığında %0,32 paya sahiptir. Tekirdağ ilinin geliş sayılarına oranla Tekirdağ'ın kıyı ilçelerinin payının %82,14 olduğu görülmektedir. Kıyı ilçelerinin geceleme payı Tekirdağ ilinin geceleme sayısına oranla %76,52'dir. Tekirdağ ilinin geliş paydası 2018 yılında Türkiye'nin toplam geliş sayısına oranla %0,50. Bununla birlikte, Türkiye'nin toplam geceleme sayısına kıyasla %0,35 paya sahiptir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın sağladığı 2018 yılı verilerine göre illerin kıyı ilçelerinde, geliş, geceleme, ortalama kalış süresi Tablo 19'da özetlenmiştir.

Tablo 19 İllerde ve Kıyı İlçelerinde Geliş, Geceleme ve Doluluk Oranı Sayıları [58]

	İlçeler	Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış			Doluluk Oranı (%)		
		Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Edirne	Enez	66	4.330	4.396	865	17.958	18.823	13,11	4,15	4,28	0,92	19,05	19,97
	Havsa	30	8.737	8.767	33	23.957	23.990	1,10	2,74	2,74	0,03	23,19	23,22
	Toplam	42.127	194.525	236.652	68.238	341.026	409.264	1,62	1,75	1,73	4,75	23,75	28,50
Kırklareli	Demirköy	222	2.572	2.794	520	5.371	5.891	2,34	2,09	2,11	2,01	20,72	22,73
	Vize	316	4.877	5.193	708	10.575	11.283	2,24	2,17	2,17	1,40	20,98	22,39
	Toplam	6.271	94.332	100.603	9.836	138.635	148.471	1,57	1,47	1,48	2,18	30,69	32,86
Tekirdağ	Çorlu	3.559	50.973	54.532	6.489	93.989	100.478	1,82	1,84	1,84	2,72	39,44	42,16
	Marmara Ereğlisi	169	2.300	2.469	436	5.725	6.161	2,58	2,49	2,50	2,69	35,34	38,03
	Saray	593	13.078	13.671	1.251	27.401	28.652	2,11	2,10	2,10	1,91	41,82	43,73
	Süleymanpaşa	124	13.844	13.968	255	13.844	14.099	2,06	1,00	1,01	0,72	39,24	39,96
	Şarköy	89	4.544	4.633	235	10.322	10.557	2,64	2,27	2,28	0,26	11,39	11,65
	Toplam	4.919	103.761	108.680	9.824	199.199	209.023	2,00	1,92	1,92	1,58	32,06	33,65
Türkiye		6.093.469	15.519.369	21.612.838	17.135.761	29.135.694	46.271.455	2,81	1,88	2,14	14,41	24,50	38,92

4.10.3 Eğitim

İllerdeki okulların sayısı Tablo 20'de verilmiştir. Tabloya göre 7 yıllık süreçte illerdeki okul sayısı dengede kalmıştır ve okul sayısında önemli bir değişiklik görülmemektedir. Okul ve öğrenci sayıları ile okulların yoğunlukları TÜİK verilerine göre hazırlanan Tablo 21'de görülmektedir.

Tablo 20 İllerde Okul Sayısı ve Dağılımı [53]

	Edirne	Kırklareli	Tekirdağ
İlkokul Sayısı			
2012	133	105	168
2013	132	101	165
2014	125	100	160
2015	118	91	160
2016	111	83	169
2017	110	83	164
2018	108	83	169
Ortaokul Sayısı			
2012	98	74	145
2013	97	75	142
2014	94	77	143
2015	95	75	147
2016	91	75	154
2017	95	77	166
2018	91	77	169
Lise Sayısı			
2012	79	60	110
2013	77	57	111
2014	58	46	91
2015	65	51	109
2016	67	56	123
2017	70	59	134
2018	70	60	144

Okul sayısında önemli bir değişiklik olmasa da okul sayısı öğrenci sayısı ile karşılaştırıldığında okulların yoğunluğunun Türkiye geneli üzerinde olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo 21 Okul Sayısı, Öğrenci Sayısı ve Okulların Yoğunluğu

	İlkokul			Ortaokul			Lise		
	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Yoğunluk (Okul/Öğr.)	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Yoğunluk (Okul/Öğr.)	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Yoğunluk (Okul/Öğr.)
Edirne	108	16.304	0,0066	91	18.699	0,0049	70	18.699	0,0037
Kırklareli	83	14.475	0,0057	77	17.643	0,0044	60	17.643	0,0034
Tekirdağ	169	59.006	0,003	169	63.750	0,0027	144	63.750	0,0023
Türkiye	24.739	5.267.378	0,047	18.935	5.627.075	0,0034	12.506	5.649.594	0,0022

Türkiye'de her bir ilkokul öğrencisine 0,047 ilkokul düşmektedir. Tekirdağ dışında, Kırklareli ve Edirne illerinin okul yoğunluğu Türkiye'nin okul yoğunluğundan fazladır. Türkiye genelinde ortaokul yoğunluğu 0,0034'tür. Tekirdağ ilinde Türkiye yoğunluğundan daha az yoğunluk görülmektedir ancak diğer illerde daha yoğunluk oranı daha yüksektir. Lise yoğunlukları ise Türkiye genelinden yüksektir. Tablo 13 incelendiğinde Tekirdağ nüfus eğiliminin %41,39 artışta olduğu görülmektedir. Tekirdağ sanayileşme sürecinde olduğundan göç almaktadır. Bunların sonucunda, Türkiye'nin okul sayı yoğunluğuna göre, illerin okul sayılarının yoğunluğu düşüktür.

4.10.4 İnsan Sağlığı

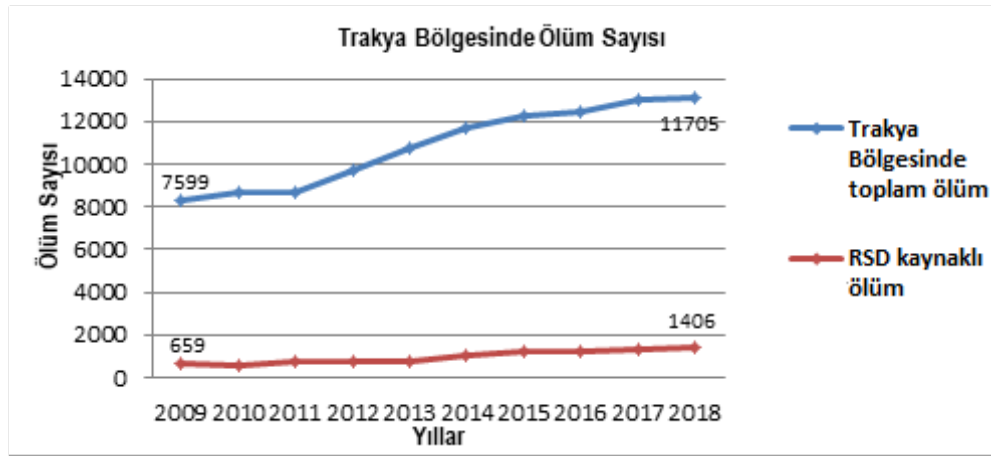
İnsan sağlığı biyolojik (örn. yaş, genetik, hormonlar, metabolizma...), sosyal (örn. eğitim, meslek, istihdam, beslenme...), ekonomik ve çevresel faktörlerden (hava, su kalitesi, iklim, kimyasallar...) etkilenmektedir [59]. Bu kısımda planlama alanında kilit ilgili çevresel faktörler olan hava ve su kaliteleri incelenmektedir.

Hava Kalitesi Etkileri

Hava kirliliği özellikle doğurganlıkta üreme bozukluklarına, erken doğum, ölü doğum ve ani bebek ölümlerine, astım, bronşit gibi solunum sorunlarına, kalp hastalıklarına ve gelişim bozukluklarına yol açmaktadır. Çocuklarda, yetişkinlere kıyasla metabolizma daha hızlı ve oksijen tüketimi daha fazla olduğundan açık havada hava kalitesinin çocuklara etkisi çok daha yüksektir [60].

2006 yılında Sağlık ve Çevre Birliği (HEAL) ⁸ tarafından yürütülen bir çalışma, Tekirdağ ilinde hava kirliliği ile ölüm oranı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu çalışmaya göre Süleymanpaşa ilçesinde 2016 yılında toplam ölüm sayısı ve hava kalitesi izleme sistemi veri tabanından 24 saatlik SO₂ ve PM10 değerleri karşılaştırılmıştır. Çalışmada SO₂ miktarı ile ölüm oranları arasında doğru orantı olduğu saptanmıştır [35]. Bununla birlikte yakın zamanda gerçekleştirilen akademik bir çalışmaya göre Edirne ilinde PM10 ve SO₂ miktarlarında artış hastanelerde inhalasyon, kardiyovasküler ve nörolojik şikâyetlerinin artmasına sebep olmaktadır [61].

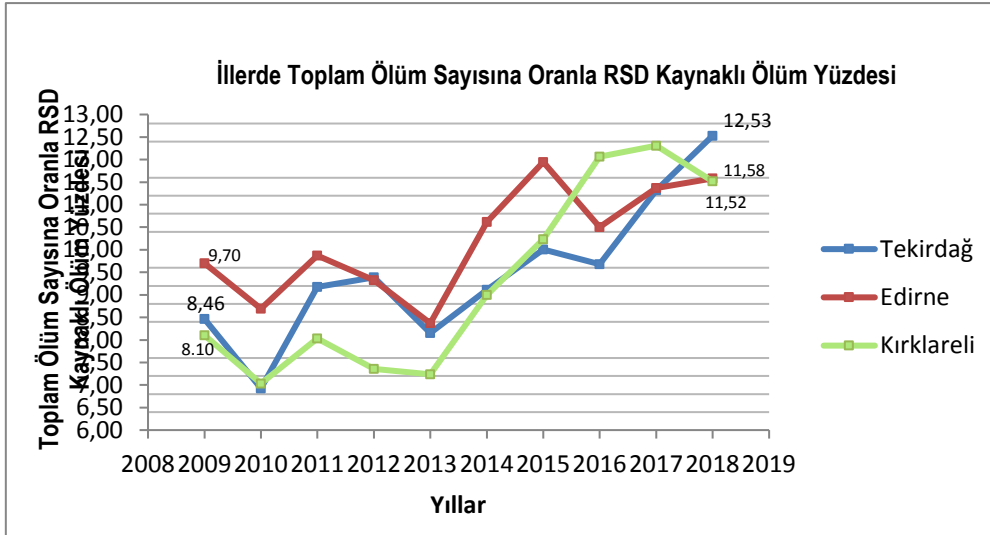
Bu bilgiler ışığında, Trakya Bölgesinde toplam ölüm sayısı ve solunum sistemi hastalıkları (RSD) kaynaklı ölümlerinin TÜİK verileriyle hazırlanan grafik Şekil 41'de görülmektedir. Bu bağlamda Trakya Bölgesinde solunum sistemi hastalıkları kaynaklı ölümler 2009 yılında 659 iken 2018 yılında 1406'ya yükselmiştir. Solunum sistemi hastalıkları kaynaklı toplam ölüm yüzdesi 10 yıl içerisinde %8,67'den %12'ye yükselmiştir.

Şekil 41: Trakya Bölgesinde Toplam Ölüm Sayısı ve RSD Kaynaklı Ölüm Sayısı

İller Şekil 42'e göre incelendiğinde Kırklareli'nde solunum sistemleri hastalıkları kaynaklı toplam ölüm yüzdesi 2009 yılında 8,10, 2018 yılında ise 11,52'dir. Edirne'de solunum sistemleri hastalıkları kaynaklı toplam ölüm yüzdesi 2009 yılında 9,70'ken, 2018 yılında bu yüzde 11,58'dir. Tekirdağ'da solunum sistemleri hastalıkları kaynaklı toplam ölüm yüzdesi son 10 yılda 8,46'dan 12,53'e yükselmiştir. Bu sayılar solunum sistemleri hastalıkları kaynaklı toplam ölümlerin yüzdesinin her yıl daha da arttığını göstermektedir. Özellikle Kırklareli'nde 2013 ile 2016 yılları arasında yüksek bir artış görülmektedir.

⁸ Sağlık ve Çevre Birliği (HEAL) Avrupa'nın önde gelen kâr amacı gütmeyen kuruluşlarından biri olup Avrupa Birliği'nde (AB) çevrenin sağlık üzerindeki etkilerini ele almaktadır.

Şekil 42: İllerde Toplam Ölüm Sayısına Oranla RSD Kaynaklı Ölüm Yüzdesi

Kırklareli – Vize ve Tekirdağ – Çerkezköy'de 3312 dönümlük meşe ormanları içerisindeÇED izin sürecinde olan iki adet termik güç santrali projesi bulunmaktadır. Bu planlar gelecekte bölgede hava kirliliğinin artmasına sebep olabilir.

Su Kalitesi Etkileri

Trakya Bölgesinde artan su kirliliği, bölgede artan sanayi faaliyetleri ile ilişkilendirilmektedir. Özellikle Ergene Nehri ve havzası, fabrikaların yasadışı deşarjları nedeniyle yüksek kirlilik almaktadır. Son yıllarda havzaya yapılan büyük deşarjlar nedeniyle Ergene Nehri ve havzası artık endüstriyel kirliliği taşıyamamakta ve seyreltememektedir. Nehir, su kalitesi sınıflandırmasında IV olarak sınıflandırılmıştır ve bu da nehrin yüksek düzeydeki kirliliği nedeniyle hiçbir amaçla kullanılamayacağı anlamına gelmektedir. 2014 yılında yapılan bir akademik çalışmaya göre Ergene Nehri kurşun ve bakır miktarı nedeniyle IV⁹ olarak sınıflandırılmıştır. Bununla birlikte, Ergene Nehrinde kirlilik seviyesi, demir ve kadmiyum miktarı ile III¹⁰ olarak ve çinko miktarı ile II¹¹ olarak sınıflandırılmıştır. [62].

Nehirdeki IV. sınıf kirlilik nedeniyle deniz fauna ve florasında ağır metal miktarı sınır değerini üzerindedir. Ayrıca kirliliği açık denize taşıyacak yeterli dip akıntısı olmamasına rağmen derin deniz deşarjı yapılmaktadır. Bu bağlamda derin deniz deşarjları yüzünden deniz kirliliği yeterince seyreltememektedir ve deniz habitatu bundan etkilenmektedir. Bu yüzden besin olarak tüketilebilen deniz ürünlerinin veya havzada yetiştirilen tarım ürünlerinin bu bölgede yaşayan insanlar tarafından tüketilmesi onlar için büyük tehlike teşkil etmektedir [63].

Ağır metaller ve bileşenleri hiçbir zaman doğada kaybolmaz ve suda çözünme kabiliyetleri çok yüksektir. Ağır metallerin bulunduğu bölgelerde yetişen tarım ve deniz ürünleri kolayca gıda zincirine girmektedir. Bu şekilde insan doku ve hücrelerinde ağır metal birikir ve bu durum da kanser riskini yükseltir [62]. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin yaptığı bir akademik çalışmaya göre havzada yaşayan kanser hastası insanların tümör hücrelerinde kadmiyum, bakır, demir ve kurşun bulunmuştur. Buna ek olarak, bu insanların ileri evredeki tümörlerinde yüksek miktarda kadmiyum ve kurşun bulunmuştur [62].

TÜİK tümör kaynaklı (kansere kaynaklı) ölüm sayısı verileri Tablo 22'de özetlenmiştir. Bu bağlamda ülke genelinde ve üç ilde 2009-2018 yılları arasında kanser nedeniyle ölüm sayısı artmıştır. %42 ile Tekirdağ en yüksek yüzde artışına sahiptir. Bununla birlikte Tekirdağ ve Edirne'de yüzde artışları ülke genelinde yüzde artışından fazladır.

⁹ IV. Sınıf: Çok Kirlili Su

¹⁰ III. Sınıf: Kirlenmiş Su

¹¹ II. Sınıf: Az Kirlenmiş Su

Tablo 22 Tümör Kaynaklı Ölüm Sayıları

	Malign ve Benign Neoplazmlar (Tümörler) Neoplazmlar			
	Türkiye	Edirne	Kırklareli	Tekirdağ
2009	59 386	528	526	714
2010	63 930	552	931	783
2011	67 450	602	611	709
2012	69 270	574	522	899
2013	76 534	720	604	1 075
2014	78 074	810	622	1 081
2015	79 160	834	672	1 126
2016	81 647	768	625	1 201
2017	81 886	763	646	1 210
2018	83 163	786	686	1 234
2009-2018 yılları arası yüzde artışı (%)	28,59	32,82	23,32	42,14

4.11 ARAZİ KULLANIMI VE ÇEVRE DÜZENLEME PLANI

4.11.1 Arazi Kullanımı

1990 ve 2012 yılları arasında arazi kullanımı ve arazi kullanımında değişimler CORINE¹² arazi örtüsü sınıflandırmasına göre aşağıdaki Tablo 23, Tablo 24 and Tablo 25'te verilmiştir. Bu bağlamda;

Yapay Alanlar; CORINE tanımına göre şehir yapısını, endüstri, ticaret ve ulaşım birimlerini, maden ocağı, çöp ve boşaltım sahalarını, yapay ve tarımsal olmayan yeşil alanları kapsamaktadır ve illerin toplam yüzölçümünün yaklaşık %2-%5'ini oluşturmaktadır. Üç ilde de yapay alanlar 1990 yılından beri artmaktadır. Nüfus artışına bağlı olarak bu artış Edirne'de %5,6 iken, Kırklareli'nde %19,6 ve Tekirdağ'da %90,2'dir.

Tarımsal Alanlar, CORINE tanımına göre ekilebilir alanları, sürekli ürünleri, meralar ve karışık tarım alanlarını kapsamaktadır ve Edirne ve Tekirdağ'da toplam yüzölçümünün %70-%80'ini ve Kırklareli'nde %52,3'ünü oluşturmaktadır. Üç ilde de tarımsal alanlar 1990 yılından beri %2-3 oranında artmıştır.

Orman ve Yarı Doğal Alanlar, ormanları, maki ve diğer otsu bitkileri, bitki örtüsü ile kaplı olmayan veya az miktarda bitki örtüsü ile kaplı olan açık alanları kapsamaktadır ve Edirne ve Tekirdağ'ın toplam yüzölçümünün yaklaşık %17-%19'unu ve Kırklareli'nin %45,2'sini oluşturmaktadır. Orman ve yarı doğal alanlarda Edirne'de %7,5 oranında ve Kırklareli'nde %7,5 oranında artış görülse de, Tekirdağ'da %0,9 oranında hafif azalma görülmektedir.

Sulak Alanlar, CORINE tanımına göre karasal sulak alanları ve denize yakın sulak alanları kapsamaktadır ve Tekirdağ ve Kırklareli'nin toplam yüzölçümünün %0,1'inden daha azı ile Edirne'nin %0,6'sını oluşturmaktadır. Edirne ilinde sulak alanlarda 1990 yılından beri önemli ölçüde azalma (≈%38) görülmele birlikte Tekirdağ ve Kırklareli'nde %5-%7 oranlarında artış görülmektedir.

Su Kütleleri CORINE tanımına göre karasal/iç suları ve deniz sularını kapsamaktadır. Su Yapıları, Tekirdağ ve Kırklareli'nin toplam yüzölçümünün %0,4'ünü ve Edirne'nin yüzölçümünün ise %1,2'sini oluşturmaktadır. Edirne

¹² Corine (Coordination of Information on the Environment - Çevresel Bilginin Koordinasyonu) Projesi arazi örtüsü sınıflandırması çalışması 1985 yılında Portekiz'de başlanmış ve AB üye ülkelerinde 1985 ve 1990 yıllarında tamamlanmıştır. Türkiye'de ilk çalışma 2008 yılında 2000 yılına ait Landsat uydu görüntüleri kullanılarak tamamlanmıştır ve 1990-2012 yılları arasında her altı yılda görülen arazi örtüsü değişiklikleri verileri mevcuttur. 2018 yılı verileri henüz ÇŞB internet sitesinde mevcut değildir.

ve Tekirdağ'da 1990 yılından beri su yapılarında ciddi artışlar (%60-100) görülmektedir. Kırklareli'nde ise diğer illere kıyasla daha az (%17) artış görülmektedir.

Tablo 23: 1990 Yılından Beri Edirne İlinde Arazi Kullanımında Değişimler [55]

Arazi ölçüsü sınıfı	EDİRNE İLİ				1990-2012 yılları arası eğilim
	1990		2018		
	ha	%	ha	%	
Yapay Alanlar	14.698,81	2,38	16.788,32	2,74	%15,1 ↑
Tarımsal Alanlar	484.490,11	78,58	472.175,01	76,99	%2,1 ↓
Orman ve Yarı Doğal Alanlar	107.289,69	17,40	113.693,52	18,54	%6,5 ↑
Sulak Alanlar	5.561,49	0,90	3.209,70	0,52	%42,2 ↓ ¹³
Su Kütleleri	4.516,93	0,73	7.394,96	1,21	%65,7 ↑
Toplam	616.557,03	100,00	613.261,51	100,00	

Tablo 24: 1990 Yılından Beri Tekirdağ İlinde Arazi Kullanımında Değişimler [55]

Arazi ölçüsü sınıfı	TEKİRDAĞ İLİ				1990-2012 yılları arası eğilim
	1990		2018		
	ha	%	ha	%	
Yapay Alanlar	15.855,33	2,55	31.613,83	5,11	%100,4 ↑
Tarımsal Alanlar	492.834,56	79,37	479.116,59	77,41	%2,5 ↓
Orman ve Yarı Doğal Alanlar	109.839,25	17,69	102.675,94	16,59	%6,2 ↓
Sulak Alanlar	125,45	0,02	141,07	0,02	%0,0
Su Kütleleri	2.306,23	0,37	5.350,04	0,86	%132,4 ↑
Toplam	620.960,82	100,00	618.897,47	99,99	

Tablo 25: 1990 Yılından Beri Kırklareli İlinde Arazi Kullanımında Değişimler [55]

Arazi ölçüsü sınıfı	KIRKLARELİ PROVINCE				1990-2012 yılları arası eğilim
	1990		2018		
	ha	%	ha	%	
Yapay Alanlar	11.156,76	1,75	13.714,60	2,13	%21,7 ↑
Tarımsal Alanlar	344.536,22	53,89	336.333,12	52,16	%3,2 ↓
Orman ve Yarı Doğal Alanlar	281.788,56	44,08	289.920,51	44,96	%1,2 ↑
Sulak Alanlar	436,21	0,07	458,26	0,07	%0
Su Kütleleri	1.385,71	0,22	4.430,67	0,69	%213 ↑
Toplam	639.303,46	100,00	644.857,16	100,01	

4.11.2 Kıyı Yapıları

Limanlar: Tekirdağ ilçelerinde Marmara Denizi kıyısında üç liman bulunmaktadır; 1) Asyaport Süleymanpaşa ilçesi Barbaros Köyünde inşa edilmiş ve 2015 yılında hizmet vermeye başlamıştır. Toplam 300.000 m² liman alanına, 2000 metre rıhtım uzunluğuna ve 2,5 milyon TEU konteyner kapasitesine ve 700'den fazla çalışana

¹³ Ipsala ve Enez arasındaki sürekli sulak alanların 1970'li yıllarda başlayan yerleşim yerlerinin genişletilmesi amacıyla yapılan kurutma projeleri nedeniyle büyük oranda azaldığı belirlenmiştir. [73].

sahiptir. 2) Ceyport Tekirdağ Uluslararası Limanı Süleymanpaşa ilçesindedir. 130.000m² alana, 2000m rıhtım uzunluğuna, 3.000.000 ton elleçleme kapasitesine ve yıllık 200.000 TEU konteyner kapasitesine sahiptir. 3) Martaş Limanı Marmara Ereğlisi ilçesinde yapılmıştır. Ana ulaşım hattı ve sanayi bölgesine yakın uzaklıkta olması limanın en büyük avantajıdır. Toplam alanı 100.000 m² olup 3,5 ton kargo elleçleme kapasitesine sahiptir [20].

Şekil 43: Tekirdağ'da Marmara Denizi Kıyısında Bulunan Limanlar

Balıkçı Barınakları: Trakya Bölgesinde 14 adet balıkçı barınağı vardır. Mülga Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı envanter veri tabanı göz önünde bulundurularak hazırlanan Tablo 26'da Trakya Bölgesindeki kıyı yapıları özetlenmiştir.

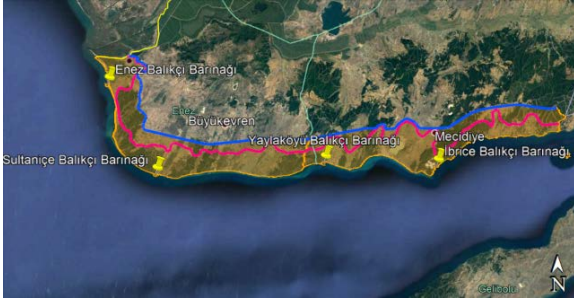
Tablo 26: Balıkçılık Kıyı Yapıları Envanteri [64]

İl	İlçe	Kıyı Yapısının Adı	Sınıf
Edirne	Enez	Enez	Balıkçı Barınağı
Edirne	Enez	Sultanıçe	Balıkçı Barınağı
Edirne	Keşan	Yaylaköyü	Balıkçı Barınağı
Edirne	Keşan	İbrice	Balıkçı Barınağı
Kırklareli	Demirköy	İğneada	Balıkçı Barınağı
Kırklareli	Demirköy	İğneada Beğendik Köyü	Balıkçı Barınağı
Kırklareli	Vize	Kıyıköy	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Marmara Ereğlisi	Marmara Ereğlisi	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Merkez	Kumbağ	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Merkez	Barbaros	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Merkez	Tekirdağ Merkez	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Merkez	Mürefte	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Merkez	Hoşköy	Balıkçı Barınağı
Tekirdağ	Merkez	Şarköy	Balıkçı Barınağı

BKAY verilerine göre planlama alanında bulunan diğer kıyı yapılarının listesi aşağıda verilmiştir. Bu kıyı yapılarının konumları aşağıdaki şekillerde görülmektedir.

Tablo 27: Diğer Kıyı Yapıları

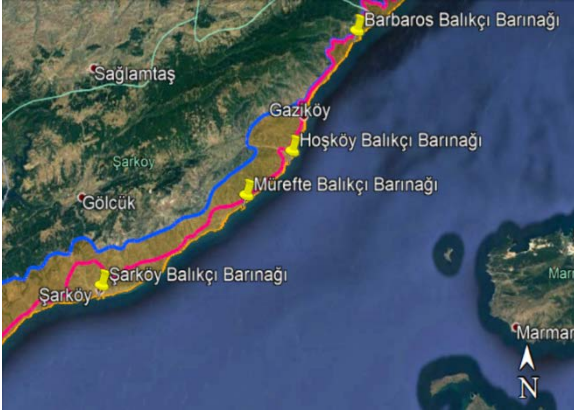
İl	İlçe	Kıyı Yapısının Adı	Sınıf
Tekirdağ	Merkez	Barbaros	Yat Limanı
Tekirdağ	Merkez	Tekirdağ	Yat Limanı
Tekirdağ	Merkez	TMO	İskele
Tekirdağ	Merkez	Şarap Fabrikası	İskele
Tekirdağ	Marmara Ereğlisi	Nato	Liman
Tekirdağ	Marmara Ereğlisi	Marmara	Terminal
Tekirdağ	Marmara Ereğlisi	Bütangaz Trakta Depolama Terminali	Liman

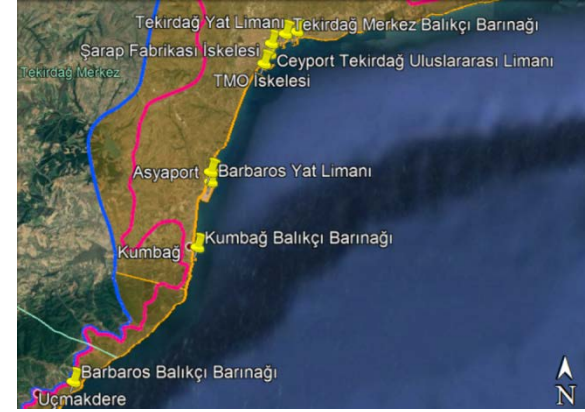
Şekil 44: Edirne Bölgesinde Kıyı Yapıları

Şekil 45: Marmara Ereğlisi Alt Bölgesinde Kıyı Yapıları

Şekil 46: Şarköy Alt Bölgesinde Kıyı Yapıları

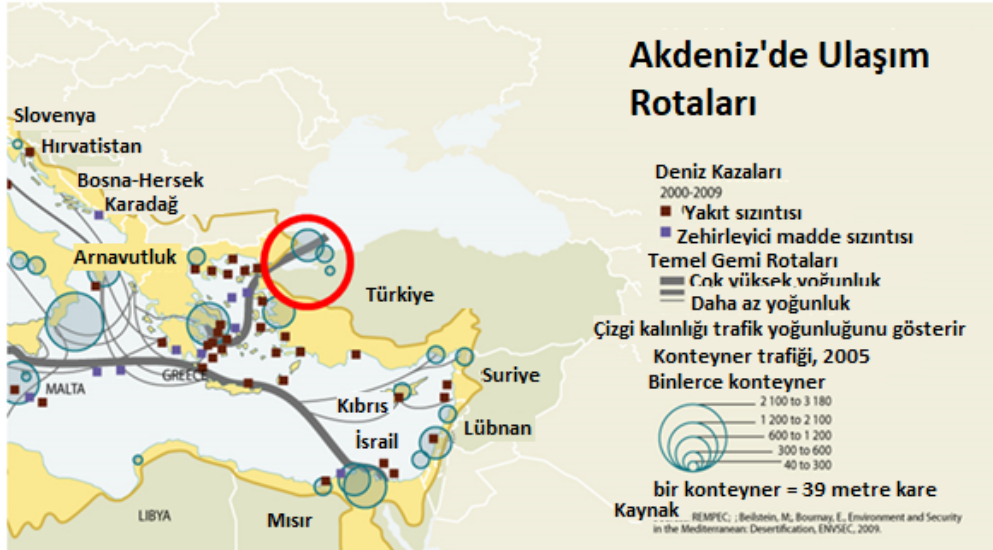

Şekil 47: Tekirdağ Alt Bölgesinde Kıyı Yapıları

Şekil 48: Kırklareli Bölgesinde Kıyı Yapıları

Deniz Ulaşım Rotaları: Akdeniz dünyanın en işlek su yollarından biri olup çağrı sayısı ile küresel taşımacılık faaliyetlerinin %15'ine ve %10 dedveyt tona (dwt) tekabül eder. Trafığın yaklaşık üçte ikisi içsel (Akdeniz'den Akdeniz'e), dördte biri genellikle küçük boyutlu gemilerin yarı transit seferleri, geriye kalanlar ise genellikle büyük gemiler tarafından Akdeniz'de olmayan limanlardan Akdeniz'in Cebelitarık Boğazı, Çanakkale Boğazı ve Süveyş Kanalı gibi çeşitli geçitlerine doğru yapılan transit seferlerdir [65].

Şekil 49: Akdeniz'de Deniz Ulaşım Rotaları [65]

Doğal Gaz Boru Hattı Projeleri: Rusya'dan gelen ve Türkiye'ye Kırklareli-Malkoçlar'dan giriş yapan Batı Doğal Gaz Boru Hattı, Kırklareli-Lüleburgaz'dan geçip İstanbul-Ambarlı'ya giriş yapmaktadır. Rusya'dan gelerek Karadeniz'den geçen Türkakım Doğal Gaz Boru Hattı Projesi, Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne'den geçerek Bulgaristan ve Yunanistan sınırlarına kadar uzanan iki bölüme ayrılmaktadır. Türkiye – Azerbaycan sınırından Türkiye – Yunanistan sınırına kadar uzanan Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru hattı (TANAP) Projesi de Edirne'den geçmektedir.

Şekil 50: Doğal Gaz Boru Hattı Projeleri [66]

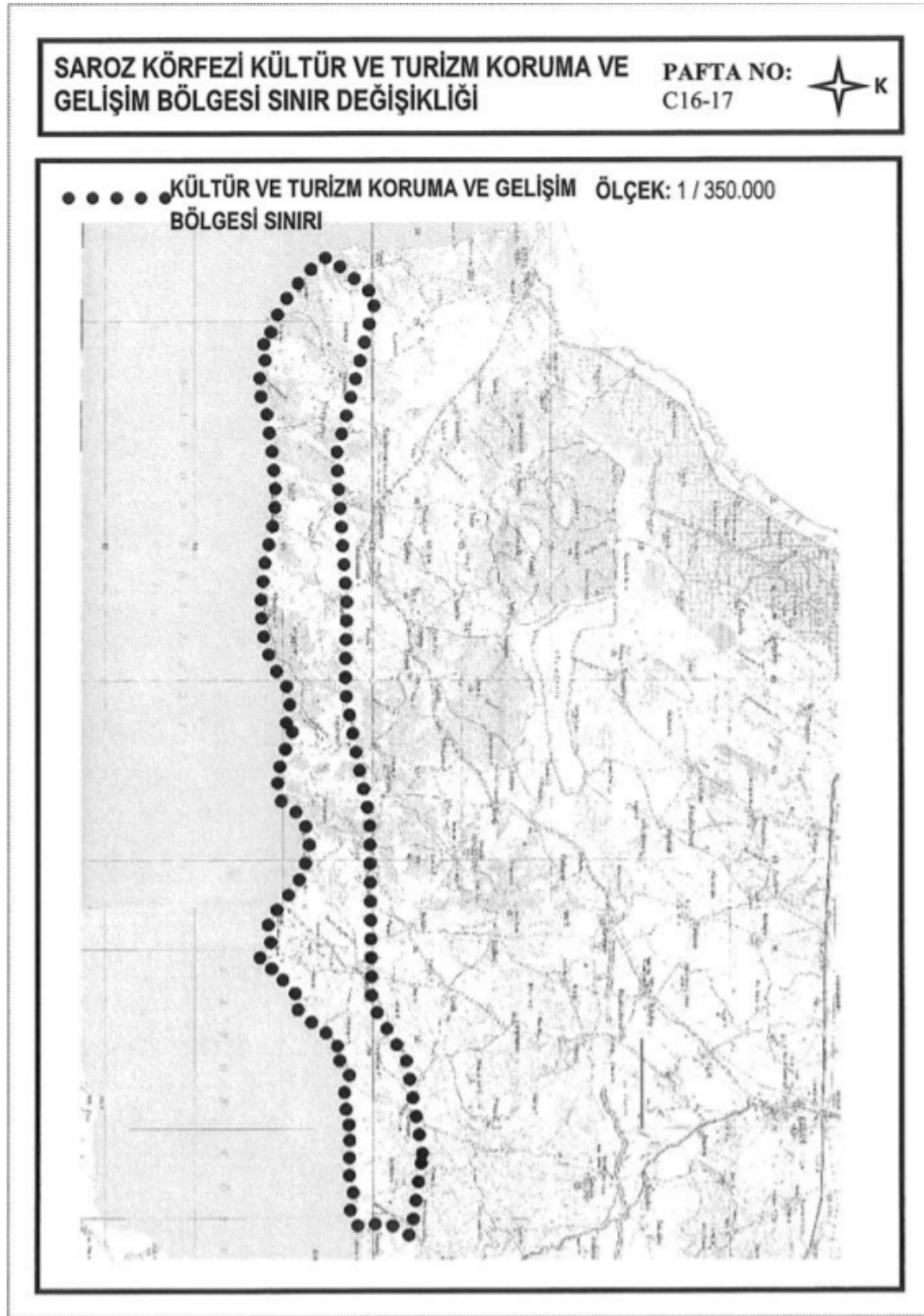
4.12 BÖLGEDE DEVAM ETMEKTE OLAN PROJELER

Planlama alanının özelliklerini etkilemesi muhtemel, devam etmekte olan projeler aşağıda özetlenmiştir.

- **Edirne-Kırklareli-Tekirdağ-İstanbul Yüksek Hızlı Tren Projesi:** Halkalı-Kapıkule Yüksek Hızlı Tren Projesi, İstanbul'u Trakya Bölgesine ve Avrupa'ya bağlayacaktır. Bu proje ile Türkiye ile Avrupa arasında ulaşım başlatılmış olacaktır. Projenin 2022 yılında tamamlanması öngörülmektedir. Projenin güzergâhı sırası ile Halkalı, İspartakule, Çatalca, Çerkezköy, Büyükkarıştıran, Misinli, Lüleburgaz, Babaeski, Havsa, Edirne, Kapıkule'dir [67].

- **Bölge'nin Ulaştırma Altyapısını Güçlendirecek olan Çanakkale İstanbul Otoyolu:** Türkiye'nin 1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu projesi, Çanakkale Boğazında bir asma köprü inşası, 2,3 milyar avro (2,83 milyar dolar) finansman sağlamıştır. Projenin tamamlanması durumunda otoyol "dünyanın en uzun asma köprüsü" olarak sınıflandırılacaktır. Köprü'nün toplam uzunluğu 4608m olacaktır [68].
- **İstanbul Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nü de kapsayan Kuzey Marmara Otoyolu Projesi:** 59 metre genişliği ile dünyanın en büyük otoyolu ve dünyanın 1408 metrelik raylı sistemi geçen en uzun asma köprüsü olacaktır. Köprü'nün bir diğer ilki de 322 metreyi geçen yüksekliği ile dünyanın en yüksek kulesine sahip asma köprüsü olacak olmasıdır. Operasyon IC İçtaş – Astaldi JV tarafından 10 yıl 2 ay 20 gün süresince yürütülecektir. Bu sürenin sonunda Ulaştırma Bakanlığı'na teslim edilecektir [68].
- **TEN Projeleri - Trans Avrupa Ulaşım Ağı (Trans Avrupa Otoyolu, Trans Avrupa Demiryolu):** Bu proje kapsamında Bulgaristan sınırı – Kapıkule – Edirne – İstanbul güzergahı ve Yunanistan sınırı – İpsala – Keşan Tekirdağ (çevre yolu dahil) – Kınalı kavşağı bulunmaktadır. Edirne, koridorda IV. konumdadır. Koridordaki dördüncü yol çizgisi Türkiye sınırlarına Svilengrad-Kapitan Andreevo sınırından ulaşmaktadır. Toplam 228 kilometrelik bir otoyolu kapsamaktadır. Türkiye demiryolu hattı üzerindedir ve demiryolu hattı yine Kapitan Andreevo sınırından başlayıp İstanbul Sirkeci İstasyonundan Edirne'ye kadar uzanmaktadır. Demiryolu hattının toplam uzunluğu 305 kilometredir [68].
- **Beğendik Köyü Deniz Sınır Kapısı Projesi:** Türkiye ile Bulgaristan arasında kalan yeni bir sınır olup Bulgaristan sınırına çok yakın bulunan Beğendik köyü ile Rezve deresinin karşı yakasında bulunan Rezovo köyü arasında konumlandırılacaktır. Bu proje iki devlet arasındaki müzakereler ile sınırlıdır [68].
- **İğneada ve Kıyıköy İlçelerinin "Turizm Bölgesi" olarak ilan edilmesi gündemi:** Kırklareli İğneada ve Kıyıköy ilçelerinin plajlarının yüksek kapasiteleri nedeniyle turizm potansiyelleri vardır. Bundan dolayı bu bölgeye konaklama yatırımları yapılacak ve istihdam alanları yaratılacaktır [68].
- **Tekirdağ'ı Avrupa'ya yapılan ihracatlar için Çıkış Kapısı haline getirecek olan Büyük Anadolu Lojistik (BALO) Projesi:** Büyük Anadolu Lojistik Organizasyonları (BALO) ile tren ve gemi yolu ile Avrupa'ya düşük maliyetli konteyner ulaşımı yapılmaya başlanmıştır. Türkiye'de özel sektörün en yüksek düzey temsilcisi olan TOBB¹⁴'ün önderliğinde olan Büyük Anadolu Lojistik Organizasyonları, ticaret ve sanayi odaları, menkul kıymetler borsası ve organize sanayi bölgelerinin ortak girişimidir. Anadolu'nun farklı şehirlerindeki ihracatçıların kapısından alınan konteyner kargoları yerel TCDD lojistik merkezlerinde birleştirilecek ve blok trenler ile Bandırma'ya getirilecektir. Konteyner gemileri Bandırma'dan Tekirdağ'a taşınacaktır. Tekirdağ'da belirlenmiş bir blok tren Avrupa'ya ulaştırılacak ve böylelikle nakliyat yapılmış olacaktır. [68].
- **Saros Körfezi Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi:** Saros Körfezi 2006 yılında bakanlar kurulu kararı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" ilan edilmiştir (08.12.2006 tarihli ve 26370 sayılı Resmi Gazete). Sınırları Bakanlık'ın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile belirlenen Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri tarihi ve kültürel değerlerin yoğunlukta olduğu ve / veya yüksek turizm potansiyeline sahip olduğu bölgeleri korumak ve kullanmak ile sektör kalkınmayı ve planlı kalkınmayı sağlamak amacıyla oluşturulmaktadır [69]. Eylül 2019'da Saros Körfezi Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, (12.09.2019 tarihli ve 1532 sayılı) Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değiştirilmiştir. Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nin yeni sınırları Error! Reference source not found.'de görülmektedir.

¹⁴ TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Şekil 51 Saros Körfezi Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alanı

BKAY verilerine göre BKAY planlama alanı sınırları içerisinde devam etmekte olan 14 proje bulunmaktadır. Bu projelerden 3'ü Edirne Bölgesinde, 4'ü İğneada-Kıyıköy / Kırklareli Bölgesinde ve 7'si Tekirdağ Bölgesindedir. Aynı zamanda planlama alanında 3 rüzgar enerjisi santrali (RES) projesi bulunmaktadır ve her bölge bir RES projesine sahiptir. İlk RES projesi olan Fesleğen RES projesinin kapasitesi 41,4 MWm olup Edirne-Enez Alt Bölgesinde planlanmıştır. İkincisi Kıyıköy RES kapasite güçlendirme projesidir ve proje ile güncel kapasitesi 28 MW olan santralin kapasitesi 100 MW'ye çıkarılacaktır. Üçüncü proje Malkara TM- Sarıkaya RES projesidir ve kapasitesi 154 kW olup Şarköy Alt Bölgesinde planlanmıştır.

Ayrıca Erikli Alt Bölgesinde gemilerle doğal gaz transferi yapma amacıyla Saros FRSU Gemi İskelesi projesi yürütülmektedir ve iskelenin deniz doldurularak yaklaşık 270 m. olması planlanmaktadır.

Tüm bunlara ek olarak, İğneada Kıyıköy Alt Bölgesinde TürkAkım projesi yürütülmektedir. Boru hatları suya Rusya kıyısından girmekte ve Kıyıköy beldesi yakınlarında Türkiye kıyısına çıkmaktadır.

Şekil 52 TürkAkim Proje Hattı

Planlama alanında hâlihazırda devam etmekte olan başlıca projeler aşağıdaki Tablo 28'de verilmiş olup konumları da aşağıdaki şekillerde görülmektedir.

Tablo 29: Planlama Alanında Devam Etmekte Olan Projeler

No	PROJENİN ADI	BÖLGE	ALT BÖLGE
1	Amcol II. Sınıf (Tehlikesiz Atık) Düzenli Depolama Tesisi (90 ton/gün)	Edirne	Enez Alt Bölgesi
2	Fesleğen Rüzgar Enerji Santrali	Edirne	Enez Alt Bölgesi
3	Saros FSRU Gemi İskelesi	Edirne	Erikli Alt Bölgesi
4	Kıyıköy Rüzgar Enerji Santrali Kapasite Artışı	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi
5	TürkAkim Doğal Gaz Boru Hattı – Deniz Tarafı	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi
6	İğneada Tatil Köyü Restorasyon Çalışması	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi
7	İR:39/2008-01 (ER:3185790) No'lu A Grubu İğneada Beğendik Taşocağı Alan Genişletmesi	İğneada-Kıyıköy/Kırklareli	İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi
8	MARSA Destan ve Seheryeli Doğal Gaz Arama Faaliyeti	Tekirdağ	Şarköy Alt Bölgesi
9	154 kV Şarköy Sarıkaya Rüzgar Enerji Santrali EİH	Tekirdağ	Şarköy Alt Bölgesi
10	Şarköy Mezbahası	Tekirdağ	Şarköy Alt Bölgesi
11	Hoşköy Geçirimli Malzeme Ocağı	Tekirdağ	Şarköy Alt Bölgesi
12	Feribot İskele Yeri Projesi	Tekirdağ	Tekirdağ Alt Bölgesi
13	Nusretli Sulama Göleti	Tekirdağ	Tekirdağ Alt Bölgesi
14	Çorlu-MARTAŞ Limanı Demiryolu Hattı	Tekirdağ	Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi

Şekil 53: Edirne Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler

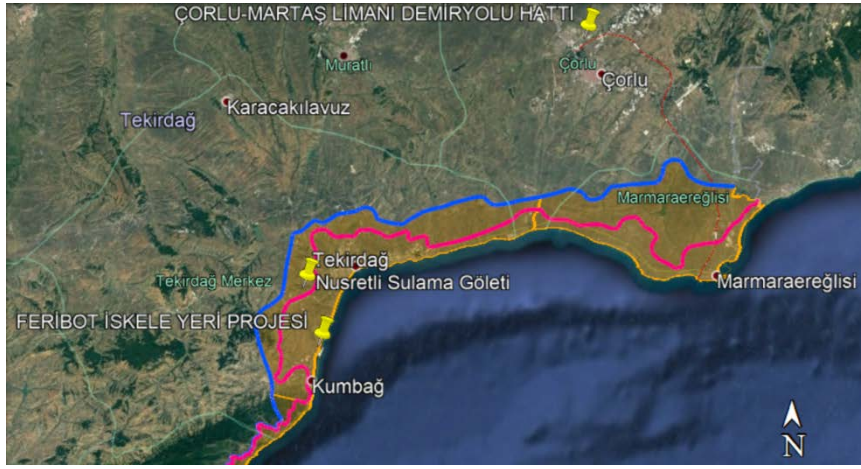
Şekil 54: Kırklareli Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler

Şekil 55: Kırklareli Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler-2

Şekil 56: Tekirdağ Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler

Şekil 57: Tekirdağ Bölgesinde Devam Etmekte olan Projeler -2

5. ÖNCELİKLİ HUSUSLARIN İLK DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AMAÇLARI

Bu kısımda sırasıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Türkiye'nin 11. Kalkınma Planı ve çevresel amaçları gibi ilgili stratejik dokümanlarının genel açıklaması yapılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler'in (BM) kurucu ülkelerinden biridir. Bu sebeple BM **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri**, Türkiye'nin sürdürülebilir amaçları için bir temel alınan evrensel eylem olmuştur. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH'lar) 2015 yılında halk, gezegen, barış, ortaklık ve refah için eylem amacıyla hazırlanmıştır. Bu doküman her birinin hedefleri bulunan 17 sürdürülebilir kalkınma amacını kapsamaktadır. BKAY'ları ilgilendiren SKH amaçları aşağıda özetlenmiştir.

Tehlikeli kimyasallardan, hava, su ve toprak kirliliği ve kontaminasyonundan kaynaklanan **ölümlerin ve hastalıkların azaltılması**

Kirliliği azaltarak, atıkların depolanmasını önleyerek, tehlikeli kimyasalların ve materyallerin yayılmasını en aza indirerek su kalitesinin iyileştirilmesi; dağları, ormanları, sulak alanları, nehirleri, akiferleri ve gölleri kapsayan su ekosistemlerinin korunması ve düzeltilmesi; ve su ve sanitasyon ile ilgili faaliyetler ve programlarda uluslararası işbirliğini **artırmak** ve faaliyetlerin **kapasitelerini geliştirmek**; bölgesel toplumlar için su ve sanitasyon iyileştirilmesi

İnsanların iyiliği için kaliteli, güvenilir, **bölgesel ve sınır ötesi altyapıları da kapsayan sürdürülebilir, dayanıklı altyapılar** geliştirilmesi

Sürdürülebilir kentleşme ve sürdürülebilir insan yerleşimi planlaması ve yönetiminin iyileştirilmesi

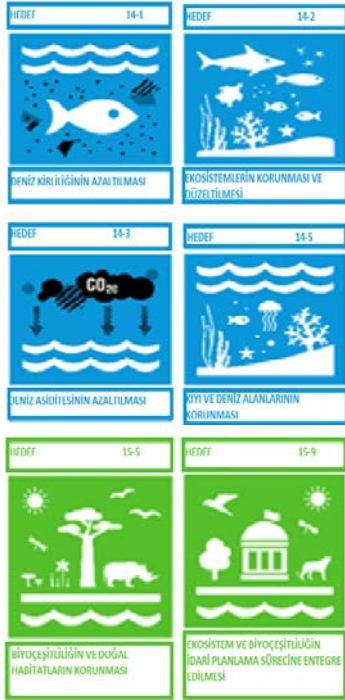
Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması
Hava kalitesine özellikle dikkat edilerek **şehirlerin kişi başına düşen olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması**,

Kentsel, kent çeperi ve kırsal alanlarda olumlu ekonomik, sosyal ve çevresel **bağlar kurmak için ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasının güçlendirilmesi** **Kimyasal ve tüm atıkların** hayat döngüleri boyunca yan etkilerinin en aza indirilmesi ve **havaya, suya ve toprağa yayılmalarını azaltılması**
Sürdürülebilir kamu ihale uygulamalarının teşvik edilmesi

İklim değişikliğinin politikalara, stratejilere ve planlamaya entegre edilmesi yoluyla iklim **değişikliğine karşı önlemler alınması**

Her tür deniz kirliliğinin azaltılması, özellikle deniz çöpü ve besin kirliliği içeren kara bazlı faaliyetlerde
Sürdürülebilirliğin yönetilmesi ve önemli yan etkileri önlemek amacıyla deniz **ve kıyı ekosistemlerinin korunması**
Her düzeyde iyileştirilmiş bilimsel işbirliği yoluyla okyanus asitlenmesinin **etkilerinin azaltılması** ve ele alınması
Ulusal ve uluslararası mevzuat uyarınca **kıyı ve deniz alanlarının en az yüzde 10'unun korunması**

Acilen harekete geçilerek nesli tehlike altındaki türlerin korunması ve nesillerinin tükenmesinin önlenmesi, **doğal habitatların bozulmasının azaltılması**

Ekosistem ve **biyoçeşitlilik değerlerinin** ulusal ve bölgesel planlama, **kalkınma süreçlerine entegre edilmesi**

Türkiye'nin **11. Kalkınma Planı** Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları göz önünde bulundurularak 2019 yılında hazırlanmıştır. 11. Kalkınma Planı'nın 713.1, 713.2, 713.14, 714.2, 426.2, 538, 717.1 sayılı maddelerine göre, BKAY projesi SÇD'si ile ilgili olan SKA'lara uygunluk sağlamak amacıyla 2019-2023 yılları için belirlenen amaçlar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

- **Çevrenin Korunması:**

Çevrenin korunması SÇD, Çevresel Etki Değerlendirmesi, izinler, izlemeler ve denetim mekanizmalarının geliştirilmesi ile bu mekanizmaların kapasitelerinin diğer paydaşlar ile işbirliği yoluyla güçlendirilmesiyle yürütülmektedir. Ayrıca Türkiye'de biyoçeşitlilik, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımının geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanım ile ilgili mevzuat için belirlenecek ve korunacaktır.

- **Deniz ve Kıyı Ekosistemleri:**

Kıyı bölgesinin bütünleşik yönetimi ve planlanması, koruma-kullanım dengesi göz önünde bulundurularak turizm

sektörü taleplerine göre yapılacaktır. Karada ve denizde koruma bölgelerinin sayısı, sürdürülebilir ve etkili ekosistem yönetimi ve planlama ve altyapı uygulamalarıyla "yeşil koridor" oluşturulması için artırılacaktır. Bununla birlikte deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunması Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Ulusal Strateji ve Eylem Planı'nın genişletilmesi ile yürütülecektir.

- **Sağlık:**

Yüksek kaliteli sağlık hizmetleri, halkın ekonomik ve sosyal yaşamlarına etkin bir şekilde katılarak hayat kalitesini artırmak amacıyla sağlanacaktır. Bununla birlikte insanların fiziksel, fizyolojik ve sosyal altyapılarını sağlamak ve temin etmek amacıyla bu hizmetler verilecektir.

- **İklim Değişikliği:**

İklim değişikliğine karşı mücadele edilecek ve ulusal şartlar çerçevesinde sera gazı emisyonuna neden olan ilgili sektörlerde iklim değişikliğine adaptasyonu artırmak için kapasite artışı yapılacaktır. Bununla birlikte, bu sektörlerde ekonominin ve halkın iklim kaynaklı risklere karşı direnci artırılacaktır.

5.2 KAPSAM BELİRLEME MATRİSİ

Aşağıdaki tabloda Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli BKAY'larının önerilen SÇD kapsamı sunulmuştur. Proje ile ilgili anahtar çevre hususları ve SÇD stratejik çevresel değerlendirmesinde göz önünde bulundurulacak olan ilgili çevresel amaçlar tabloda belirtilmiştir.

Tablo 30 Projenin Kapsam Belirleme Matrisi

Kilit Konu	Belirli Hususlar	Plan ve SÇD'ye dahil edilebilecek boyut	İlgili ulusal ve/veya bölgesel düzeyde hedef ve amaçlar
Su Kalitesi	Deniz limanı yatırımı için önceliklendirilen yerlerde, gemiler/deniz limanlarından gelen petrol/tehlikeli kimyasal sızıntıları ve/veya deniz limanlarında yapılan uygunsuz atıksu deşarjları / gemilerden gelen sintine suları kaynaklı olabilecek deniz kirliliğinin artması	Olası sızıntı kazalarını tolere edemeyecek hassas deniz alanlarının belirlenmesi	<p>Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme (MARPOL), 1978: Sözleşme kazara oluşan ve turin operasyonlardan kaynaklanan kirliliği önlemeye yönelik düzenlemeler içermektedir ve hâlihazırda altı teknik EK'i kapsamaktadır.</p> <p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Büyük endüstri kazalarının önlenmesi için risk yönetimi uygulamaları geliştirilecek ve kimyasalların insan sağlığına ve çevreye olan etkilerinin en aza indirileceği şekilde etkili yönetimi sağlanacaktır.</p> <p>Mülga T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Stratejik Plan, 2017-2021: Tehlikeli malların güvenli bir şekilde taşınmasını sağlamak, çevresel bilinci artırmak ve ulaşımda enerji verimliliğini artırmak hedeflenmiştir.</p> <p>Gemilerin Denizleri ve Limanları Kirletmesini Önleme ve Kirlilikle Mücadele Raporu, Sayıştay, 2002: Kirlilikle etkili mücadele edebilmek için, farklı senaryolar ve ilgili kurum ve kuruluşların destekleyici çalışmaları göz önünde bulundurularak yeterli ve uygulanabilir bir ulusal acil durum planı hazırlanmalıdır.</p> <p>Gemilerden Atık Alınması Ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (26.12.2004 tarih ve 25682 Sayılı R.G., değişiklik 2010) 5 No.'lu Madde: Deniz kirliliğini önlemek amacıyla gemilerden kaynaklanan atıkları doğrudan ve/veya dolaylı olarak deniz ortamına bırakmak yasaktır. 8 No.'lu Madde: Atık alım işlemi esnasında herhangi bir kaza, sızıntı veya taşma olması durumunda, kirliliğin yayılmaması ve durdurulması için atık alma gemi personeli tarafından ilk müdahalede bulunulmasını sağlamak ve sorumlu liman başkanlığını derhal bildirmekle yükümlüdürler. 10 No.'lu Madde: Türkiye'nin deniz yetki alanlarında bulunan uğraksız gemiler haricindeki gemiler; normal faaliyetlerinden kaynaklanan ve bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan atıkları, Yönetmelik hükümlerine göre kurularak işletilen atık kabul tesislerine veya atık alma gemilerine geciktirmeksizin vermekle yükümlüdürler. 18 No.'lu Madde: Gemilerden atıkların alınmasında atık veren gemiye göre Ek-4 veya Ek-5'de yer alan atık transfer formu kullanılması esastır.</p> <p>Balıkçı Barınakları Yönetmeliği, (22846 sayılı ve 13.12.1996 tarihli R.G., değişiklik 2008) 9 No.'lu Madde: Barınak işletmecisi barınakta meydana gelebilecek kazalar sonucunda denize dökülen katı ve sıvı atıkları toplamak ve denize yayılmasını önlemek için gerekli tedbirleri alır ve aldırır.</p> <p>Su Ürünleri Yönetmeliği (22223 sayılı ve 10.03.1995 tarihli R.G., değişiklik 2017) 26 No.'lu Madde: Su ürünleri işletmelerinde korozyona dayanıklı ve tam bir sızdırmazlığa sahip, içlerine atıkların konulacağı, iş günü sonunda ilgili yerlere nakledilebilecek, uygun sayıda toplama tankları bulunmalıdır.</p>
	Gelecekte yapılacak olası deniz limanı	Vatandaş nüfusunda artışa neden	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Sürdürülebilir ve etkili ekosistem yönetimi, planlama ve

	yatırımları ile bağlantılı olarak atıksu arıtma tesisi (AAT) olmayan yerleşim yerlerinde artan vatandaş nüfusu nedeniyle deniz kirliliği artması	olabilecek kıyı yatırımları için öncelikli yerlerde AAT mevcudiyeti, kapasite ve işlevselliğinin değerlendirilmesi	altyapı uygulamalarıyla “yeşil koridor” oluşturulması sağlanacaktır. – Turizm bölgelerinde kanalizasyon, katı atık depolama ve atıksu arıtımı altyapısı için yatırımlar yapılacaktır. – Etkili, yeterli ve standartlara uygun atıksu hizmetleri tedariki sağlanacaktır. Yetkili kurumların işletme verimi ve yatırım etkinliği artırılacaktır. T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: - Kara ve deniz kirleticileri azaltılacaktır; denizin su kalitesi artırılacak ve insan sağlığını ve çevreyi etkileyen kimyasalların etkili yönetimi sağlanacaktır. – Önümüzdeki dönemde, kentsel dönüşümün hızlandırılması, atıkların ekonomiye kazandırılması ve sıfır atığa geçiş, akıllı şehir uygulamaları altyapısının oluşturulması, iklim değişikliğiyle mücadele ve hava, toprak, su kalitesinin iyileştirilmesi ile çevre duyarlı yapılaşmaya geçiş sağlanacaktır. Belediye nüfuslarının artışı oranında atıksu arıtma hizmetleri sağlanacaktır. – 2023 yılına kadar sıfır atık uygulaması genişletilecek, atıklar kaynaktan ayrılacak, geridönüşüm ulusal ekonomiye katkı sağlayacak ve katı atık ve atıksu arıtma hizmetleri tüm vatandaşlara verilecektir. T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı, Atıksu Eylem Planı, 2017-2023: 2023 yılının sonuna kadar belediyenin tüm nüfusuna atıksu arıtma hizmetleri sağlanması planlanmıştır. T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı, Saros Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 2019-2022: Saros Körfezi'nin su kalitesinin 2022 yılının sonuna kadar iyileştirilmiş olması planlanmıştır.
	Planlanan kıyı yapıları, deniz limanları, balıkçı barınakları ve rekreasyon alanları nedeniyle kıyı çizgisindeki sulak alanlara, göllere ve derelere verilen zarar	Koruma altına alınması gereken hassas su kütlelerinin belirlenmesi	Mülga T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Ulusal Havza Yönetim Stratejisi, 2014-2023: 2023 yılına kadar havzalardaki korunan ve duyarlı alanların sürdürülebilir yönetimleri sağlanacaktır. Bakanlar Kurulu Kararı (27793 sayılı ve 22.12.2010 tarihli R.G.) Saros Körfezi ve kıyısı jeomorfolojik, peyzaj, ekolojik, floristik, biyogenetik ve turistik özelliklerinin korunması amacıyla Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir.
İklim	Deniz limanları ve deniz ulaşımı nedeniyle sera gazı miktarının artması	İklim değişimi etkilerinin değerlendirilmesi, planlama alanlarında gelecek senaryoları	T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: İklim değişikliği ile mücadele etmek ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak için önlemler alınacaktır. Uluslararası sorumluluklar yerine getirilecek ve ozon tabakası korunacaktır. – İklim değişikliği üzerine yapılan çalışmaların ulusal düzeyde paylaşılması ve koordinasyonunun yapılması için gerekli çalışmalar yürütülecektir. Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 2011-2023 Hedef 2.7: Deniz ve kıyı alanları yönetimi çerçevesine iklim değişikliğine uyumun entegre edilmesi, iklim değişikliği etkilerinin göz önünde bulundurularak balast suları yönetimi, su kaynakları için oluşan tehlikeleri ortadan kaldırmak amacıyla güçlü bir idari ve kurumsal yapı oluşturmak Hedef 4: İklim değişikliğine uyum sağlamak için su kaynakları yönetimini entegre etmek 11. Kalkınma Planı, 2019-2023 afetlere ve iklim değişikliğine karşı dayanıklı altyapı, sürdürülebilir üretim ve tüketim mekanizmasının oluşturulması, uzun vadeli bütünlük kentsel planlama ve tasarım yapılması ve etkin afet yönetiminin uygulanması gibi çalışmalar, tüm paydaşların katılımını ve kapsamlı bir işbirliğini gerekli kılmaktadır.

	İklimle ilgili riskler (aşırı hava olayları, deniz suyu seviyesinde değişiklikler, kıyı erozyonu, su kaynaklarında görülen etkiler vb.)	İklim değişikliği risklerinin ve adaptasyon olanaklarının belirlenmesi	Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 2011-2023 Hedef 2.7: Deniz ve kıyı alanları yönetimi çerçevesine iklim değişikliğine uyumun entegre edilmesi, iklim değişikliği etkilerinin göz önünde bulundurularak balast suları yönetimi, su kaynakları için oluşan tehlikeleri ortadan kaldırmak amacıyla güçlü bir idari ve kurumsal yapı oluşturmak Hedef 4: İklim değişikliğine uyum sağlamak için su kaynakları yönetimini entegre etmek
Geçim Kaynakları	Geçim kaynakları olanaklarının kıyasal gelişimin etkileri	Kıyı yapıları için öncelikli bölgelerde yaşayan vatandaşların geçim kaynaklarının değerlendirilmesi. Dezavantajlı grupların belirlenmesi (örn. Yeni gelişmeler ile yerleşme yerlerinden edilmesi muhtemel gruplar)	11. Kalkınma Planı, 2019-2023 Yerel yönetimler bölgelerindeki iş ve işgücü potansiyelleri göz önünde bulundurularak gençlerin işgücüne katılmasını artırmaya yönelik uygulamaları destekleyecektir. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Ulusal Su Planı (2019-2023): Su uzmanları (su güvenliği, su ekonomisi, su kalitesi, atıksu arıtım tesisi teknolojileri vb.) eğitilmeli ve su sektöründe hizmet veren danışmanlık sektörü geliştirilmelidir.
Biyçeşitlilik ve Ekoloji	Kıyı yapılarında inşaat ve işletme aşamalarının etkileri nedeniyle kıyı flora ve faunasının yok edilmesi. (örn. Gemiler, deniz limanlarındaki parlak ışıklar vb. kaynaklı hava kirliliği) <ul style="list-style-type: none"> - Meriç Deltası Sulak Alanı - Kartaltepe Tabiat Parkı - Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı - İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı	Kıyılardaki hassas flora ve faunaların, korunan türlerin, önemli kuş alanlarının değerlendirilmesi	T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Gereken alan bakımından belirlenen biyoçeşitlilik ve doğal varlıkların korunması ve kayıt altına alınması sağlanacaktır. Ülke çapında doğal sit alanları, bilimsel ilkelere dayanarak ekolojik çerçevede tekrar değerlendirilecektir. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Ulusal Su Planı (2019-2023): Politikalar hazırlanırken bütüncül ekosistem yaklaşımı seçilmelidir. – Türkiye'ye has biyolojik endeksler tüm havzalara yayılmalıdır. 11. Kalkınma Planı, 2019-2023 – Tarımsal üretimde yerel hayvan besleme ve üretim alanlarında çeşitlilik korunacak ve sürdürülebilirliği sağlanacaktır. – Biyoçeşitlilik envanteri tamamlanacak, önemli türler ve belirli bölgeler izlenecektir, genetik kaynaklardan ve ilgili geleneksel bilgilerden elde edilen yararların paylaşılacağı bir mekanizma kurulacak ve ar-ge için erişilebilir hale getirilecektir. – Çevre ve tabiatı koruma, sürdürülebilir üretim ve sürdürülebilir tüketim hakkında eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri toplumun çevresel bilincinin artması amacıyla yürütülecektir. – Kara ve denizde korunan alanların miktarını artırarak, ekosistem hizmetlerini tamir ederek ve ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilirliği kullanılarak tabiatı koruma alanlarının etkin yönetimi sağlanacaktır Su Ürünleri Yönetmeliği (22223 sayılı ve 10.03.1995 tarihli R.G., değişiklik 2017) Madde 26: Tesiste uygun bir atıksu tahliye sistemi olmalı, böcek, kemirgen, kuş ve benzeri hayvanlara karşı koruyucu düzenekler bulunmalıdır.
	Kıyı yapılarının inşaat ve işletme aşamaları ve gemi trafiği kaynaklı titreşim ve gürültü kirliliği nedeniyle sucül faunasının zarar görmesi.	Sucül fauna için hassas bölgelerin değerlendirilmesi	T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Ulusal Su Planı (2019-2023): Sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile deniz ve iç sularda avlanma ilkeleri belirlenecek ve tanıtılacaktır. Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği kaynakları korunacak, koruma üretimi ve su ürünleri yetiştiriciliği belirlenecek, bu alanları zarar görmekten korumak adına tedbirler alınacak, balıkçılık ve su ürünleri ile ilgili faaliyetler iyileştirilecektir. –, kara ve denizde korunan alanların miktarını artırarak, ekosistem hizmetlerini tamir ederek ve ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilirliği kullanılarak tabiatı koruma alanlarının etkin yönetimi sağlanacaktır. – Kara ve

			<p>denizde korunan alanların miktarını artırarak etkin yönetimi sağlamak ve yeşil koridor yaratılması gibi uygulamalar için planlama ve altyapı çalışmaları sağlanacaktır.</p> <p>T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Tabiatı koruma alanlarında ve Özel Çevre Koruma Bölgelerinde tamamlanmamış altyapı tesisleri tamamlanacak ve korunan alanlar gelecek nesillere bırakılacaktır. – İklim değişikliği ile mücadele edilecek, hava, toprak ve su kaliteleri artırılacak ve çevreye duyarlı yapılaşmaya geçiş sağlanacaktır.</p> <p>Su Ürünleri Yönetmeliği (22223 sayılı ve 10.03.1995 tarihli R.G., değişiklik 2017) Madde 6: Deniz ve içsularda avcılıkla ilgili her türlü sportif faaliyetler ilgili Bakanlığın iznine tabidir. Madde 24: Su ürünlerinin sağlığında kullanılacak her türlü ilaç, biyolojik ve kimyasal maddelerin imali, kullanılması, satışı, nakli, depolanması ve ithaline ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça belirlenir. Madde 26: Tesiste uygun bir atıksu tahliye sistemi olmalı, böcek, kemirgen, kuş ve benzeri hayvanlara karşı koruyucu düzenekler bulunmalıdır.</p>
Toprak Bozulması	Kıyı yapılarının inşaat aşamasında erozyonlar (... kıyı yapıları nedeniyle arazi kaybı ve sediment taşınımı üzerindeki etkileri...)	Yüksek derecede erozyona yatkın bölgelerin değerlendirilmesi	<p>Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (20594 sayılı ve 03.08.1990 tarihli R.G., değişiklik 2018) Madde 4: Sahil şeridinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre yaklaşabilir.. Madde 5: Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta ve kıyının doğal yapısını bozacak nitelikte kazı yapılamaz.. Kıyılarına moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirlenici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.. Madde 13: Kıyıda onaylı uygulama imar planlarına göre ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemler alınmak koşulu ile kamu yararına kullanıma yönelik yapı ve tesisler (balıkçı barınakları, liman vb.) yapılabilir.</p>
	Kıyı yapılarının yapım ve işletme aşamalarında toprak konstaminasyonu	Toprak kirliliği için hassas bölgelerin değerlendirilmesi, örn. yer altı sularının yüksek seviyesi, hassas fauna vb.	<p>Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik, (27605 sayılı ve 08.06.2010 tarihli R.G., değişiklik 2019) Madde 5: Kirlenme riskinin bulunduğu sahalarda, Çevre Kanununun 8 inci maddesi hükmü gereğince ilgililer; kirlenmiş sahalarda ise kirlenlenler kirlenmeyi durdurmak, kirlenme boyutunu tespit etmek, kirlenmenin etkilerini gidermek için gerekli çalışmaları yapmak gibi harcamaları karşılamakla yükümlüdürler. Madde 6: Toprak kirliliğinin kaynağında önlenmesi esastır. Madde 6: Her türlü atık ve artığı, toprağa zarar verecek şekilde, Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatta belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde toprağa vermek, depolamak gibi faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Madde 6: Tehlikeli maddelerin kullanıldığı, depolandığı, üretildiği faaliyetler ya da tesisler ile atıkların üretildiği, bertaraf veya geri kazanımının yapıldığı tesislerde, kaza ihtimali göz önüne alınarak, toprak kirlenmesine engel olacak tedbirler alınır.</p>
Arazi Kullanımı	Kıyı yapılarının inşası, turizm... gibi nedenlerle arazi kullanımının değişmesi	Var olan arazi kullanım tiplerinin değerlendirilmesi, örneğin kıyı yapıları, turizm vs. için önceliklendirilen yerlerde tarım alanları, ormanlar, yarı doğal alanlar, sulak alanlar ve su kütleleri	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Tarım arazilerinin korunması, etkin kullanımı ve yönetimi sağlanacaktır. Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanım baskısını azaltacak düzenlemeler tamamlanacak ve denetimler artırılacaktır.</p> <p>Ulusal Sulak Alan Stratejisi ve Eylem Planı (2017-2021): Hassas ve sulak alanların etüt ve envanteri yapılarak bunlardan uygun olanlara statü verilerek milli park, tabiatı koruma alanı, tabiat anıtı, tabiat parkı, yaban hayatı geliştirme sahasının artırılması ve ekoturizm planlarının yapılması,</p> <p>Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik(30265 sayılı ve 09.12.2017 tarihli R.G.): Tarım arazilerini kullananlar, toprağın ekolojik, bitkisel</p>

			<p>üretim, sosyo-ekonomik ve endüstriyel işlevlerinin tamamen, kısmen veya geçici olarak bozulmaması amacıyla Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatın öngördüğü tedbirleri almakla yükümlüdür.</p> <p>Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği(28962 sayılı ve 04.04.2014 tarihli R.G., değişiklik 2019):-Sulak alanların kirlenmemesi, doğal yapılarının ve ekolojik karakterlerinin korunması zorunludur.-Sulak alanların koruma kullanma dengesine ve geliştirilmelerine katkı sağlayacak faaliyetler desteklenir ve teşvik edilir. -Sulak alanların doldurulması ve kurutulması yasaktır.</p>
	Yapay alanların artması ve bu sebeple doğal çevreye etkisi	Kıyı yapıları için önceliklendirilen yerlerde, tabiatı koruma alanlarının, hassas alanların, kıyısız hassas flora ve faunalar, korunan türler, önemli kuş alanlarının vs. değerlendirilmesi	<p>T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Gereken alan bakımından belirlenen biyoçeşitlilik ve doğal varlıkların korunması ve kayıt altına alınması sağlanacaktır. Ülke çapında doğal sit alanları, bilimsel ilkelere dayanarak ekolojik çerçevede tekrar değerlendirilecektir.</p> <p>T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Ulusal Su Planı (2019-2023): Politikalar hazırlanırken bütüncül ekosistem yaklaşımı seçilmelidir. – Türkiye'ye has biyolojik endeksler tüm havzalara yayılmalıdır.</p> <p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 – Tarımsal üretimde yerel hayvan besleme ve üretim alanlarında çeşitlilik korunacak ve sürdürülebilirliği sağlanacaktır. – Biyoçeşitlilik envanteri tamamlanacak, önemli türler ve belirli bölgeler izlenecektir, genetik kaynaklardan ve ilgili geleneksel bilgilerden elde edilen yararların paylaşılacağı bir mekanizma kurulacak ve ar-ge için erişilebilir hale getirilecektir. – Çevre ve tabiatı koruma, sürdürülebilir üretim ve sürdürülebilir tüketim hakkında eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri toplumun çevresel bilincinin artması amacıyla yürütülecektir. – Kara ve denizde korunan alanların miktarını artırarak, ekosistem hizmetlerini tamir ederek ve ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilirliği kullanılarak tabiatı koruma alanlarının etkin yönetimi sağlanacaktır</p> <p>Su Ürünleri Yönetmeliği (22223 sayılı ve 10.03.1995 tarihli R.G., değişiklik 2017) Madde 26: Tesiste uygun bir atıksu tahliye sistemi olmalı, böcek, kemirgen, kuş ve benzeri hayvanlara karşı koruyucu düzenekler bulunmalıdır.</p>
Nüfus ve İnsan Sağlığı	Deniz limanları ve gemiler nedeniyle hava ve deniz kirliliğinin potansiyel artışının insan sağlığı üzerinde etkileri	Hava ve deniz kirliliği için hassas yerlerin değerlendirilmesi (örn. düşük dispersiyon kapasitesi)	<p>11. Kalkınma Planı 2019-2023</p> <p>❖ Gıda güvenirliliği, obezite, çevre sağlığı gibi konularda çok paydaşlı sağlık sorumluluğu modeli güçlendirilecektir.</p>
Kültürel Miras	Kıyı yapıları nedeniyle kültürel mirasın yok edilmesi (örn. Saros Körfezi Kültürel ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi)	Kıyı alanlarında kültürel miras varlıklarının değerlendirilmesi	
Atık Yönetimi	Yerel yetkililer tarafından uygun bir şekilde yönetilmemeleri durumunda	Turistik ve rekreasyonel faaliyetler için öncelikli bölgenin ilgili belediyenin	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023: -Turizm bölgelerinde katı atık depolama altyapısı yatırımları gerçekleştirilecektir. – Biyokütle ve atıklar kimyasal üretimde girdi olarak kullanılacaktır.</p>

	turistik ve rekreasyonel faaliyetler için öncelikli olan bölgelerde katı atığın ve çevre kirliliğinin artması	personel ve toplama taşıtı kapasitesi, katı atık depolama sahalarının mevcudiyeti, halkın bilinçlendirilme ihtiyacının değerlendirilmesi	T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: 2023 yılına kadar sıfır atık uygulaması genişletilecek, atıklar kaynaktan ayrılacak, geridönüşüm ulusal ekonomiye katkı sağlayacak ve katı atık ve atıksu arıtma hizmetleri tüm vatandaşlara verilecektir. Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (20594 sayılı ve 03.08.1990 tarihli R.G., değişiklik 2018): Madde 5: Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirlenici etkisi olan atık ve atıklar dökülemez
	İşçiler ile bağlantılı katı atık artışı / vatandaş nüfusunun deniz limanı yatırımı nedeniyle artması	İlgili belediye tarafından sağlanan katı atık yönetimi hizmetlerinin kapasitesinin, personel ve toplama taşıtı sayısının, atık depolama sahasının mevcudiyeti ve kapasitesinin değerlendirilmesi.	T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Katı atık yönetimi etkinleştirilerek atık azaltma, kaynaktan ayrıştırma, toplama, taşıma, geri kazanım ve bertaraf safhaları teknik ve mali yönden bir bütün olarak geliştirilecek; bilinçlendirmenin ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine öncelik verilecektir. Geri dönüştürülen malzemelerin üretimde kullanılması özendirilecektir. Atık Yönetimi Yönetmeliği (29314 sayılı ve 02.04.2015 tarihli R.G.): Madde 5: Ürünlerin üretim, kullanım, geri kazanım veya bertarafı sırasında çevre ve insan sağlığına en az zarar verecek şekilde ürünlerin tasarlanması, pazarlanması esastır. Daha dayanıklı, yeniden kullanılabilir ve geri dönüştürülebilir ürünlere odaklanan teknolojiler ile atık üretimine ve atık içerisinde bulunan zararlı maddelere yönelik, ürün çevresel tasarım yaklaşımının oluşturulması esastır. Sıfır Atık Yönetmeliği (30829 sayılı ve 12.07.2019 tarihli R.G.): Madde 5: EK-2'de verilen esaslar da dikkate alınarak atık oluşumunun önlenmesi, atık oluşumunun önlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda atıkların azaltılması, ürün ve materyallerin yeniden kullanım olanaklarının değerlendirilmesi esastır. Madde 12: Limanlar 31.12.2020 tarihine kadar sıfır atık yönetim sistemlerini kurmak ve uygulamakla yükümlüdür.
	Kıyı yapıları kaynaklı katı atık örn. balıkçı barınakları, vb.		Balıkçı Barınakları Yönetmeliği, (22846 sayılı ve 13.12.1996 tarihli R.G., değişiklik 2008): Madde 9: Karada ve denizde çevre kirliliğini önleyici tedbirleri alır ve aldırır. Barınağın tekne kapasitesini karşılayacak büyüklükte katı atık, atık yağ, sintine suları ve evsel sularını toplayacak hareketli konteyner bulundurulmasını, bu atıkların çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesini veya bertaraf için ilgili yerlere taşınmasını sağlar.
	Kıyı yapıları yatırımları için öncelikli alanlarda kıyı yapılarının inşaatı sırasında ortaya çıkan inşaat atığı ve hafriyat materyallerinde artış	İlgili Belediyenin inşaat atıkları depolama alanı mevcudiyetinin değerlendirilmesi	Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, (25406 sayılı ve 18.03.2004 tarihli, değişiklik 2004) Madde 5: Atıkların kaynaktan azaltılması esastır. Madde 5: Bu atıkların yönetiminden sorumlu kişi, kurum/kuruluşlar, atıkların çevre ve insan sağlığına olabilecek zararlı etkilerinin azaltılması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler. Madde 5: Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanılması ve özellikle alt yapı malzemesi olarak yeniden değerlendirilmesi esastır. Madde 5: Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının karıştırılmaması esastır. Madde 5: Sağlıklı bir geri kazanım ve bertaraf sisteminin oluşturulması için atıkların kaynağında ayrılması ve seçici yıkım esastır.
Sosyokültürel Etkiler	Kıyı gelişimi kaynaklı istihdam artışı	Bölgede raporlanan nüfus projeksiyonlarının değerlendirilmesi	11. Kalkınma Planı, 2019-2023 - "Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre" ekseninde ekonomik ve sosyal faydanın artırılmasına paralel olarak çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik hedef ve politikalara yer verilmektedir. – Çevreye duyarlı kentleşme

			<p>yaklaşımı önemini korumaktadır.</p> <p>Türkiye Sektörel Operasyonel Programı, 2019 – Atık ve emisyonu azaltarak, enerjiyi verimli kullanarak, su ve su kaynaklarını verimli kullanarak, geri kazanım yaparak, gürültü ve görüntü kirliliğini azaltarak ve çevre dostu materyaller kullanarak hayat kalitesi artırılacaktır.</p> <p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 – Plan, ortak hedeflere yönelen yoğunlaşma stratejilerinin uygulamaya konulması yoluyla orta ve uzun vadede ekonomik ve sosyal kaynakların artırılarak daha üretken alanlara yönlendirilmesi için yol gösterici bir işlev üstlenecektir.</p>
	Turizm ve ziyaretçi sayısında artış		
Hava Kalitesi	İnşaat aşamasında inşaat faaliyetlerinin emisyonları kaynaklı hava kirliliği	İlgili yatırımların ÇED'i kapsamında Çevre Yönetim Planı (ÇYP) uygulanması ile geçici etkiler yönetilebilir	<p>T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Planlama sürecinin sonuna doğru, hava kirliliği ve çevresel gürültü kirliliği azaltılarak, iklim değişikliği ile mücadele kazanılarak hava kalitesi iyileştirilecektir. İklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak için tedbirler alınacak, uluslararası sorumluluklar yerine getirilecek ve ozon tabakası korunacaktır</p> <p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir. - Üretim, ısınma ve trafik kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi için hava kalitesi yönetim uygulamaları etkinleştirilecek, emisyonların kontrolü sağlanarak hava kalitesi iyileştirilecektir. - Yerel düzeyde hava kalitesi eylem planları oluşturulacak, kirlilik ve emisyon kontrolüne yönelik mevzuat güncellenecektir. - Hava kalitesinin modellenmesi ve izlenmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve altyapı geliştirilecektir.</p> <p>Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı, 2011-2023: İntermodal taşımacılık sistemi geliştirilerek yük ve yolcu taşımacılığında ulaşım türlerinin dengeli kullanımı sağlanacaktır. – Alternatif yakıt ve temiz araç teknolojilerini geliştirmek için alternatif yakıt ve temiz araçların kullanımı desteklenecektir.</p>
	Gemi trafiği kaynaklı emisyonlar nedeniyle oluşan hava kirliliği	Hâlihazırda yüksek kirliliğe ve düşük dispersiyon kapasitesine sahip, hava kirliliğine hassas alanların değerlendirilmesi	<p>T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Hava kalitesi yönetiminde hava kalitesini geliştirmek amacıyla çalışmalar yürütülecek ve ÇŞB tarafından yürütülen bu çalışmaların desteklenmesi için kararlar alınacaktır.</p> <p>Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, 2008: Bir veya daha fazla limit değer artı tolerans payları aşılsa, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde limit değerlere ulaşılmasını sağlamak için gerekli önlemleri ortaya koyan bir temiz hava planı hazırlanır.</p>
Gürültü ve Titreşim	Kıyı yapısının inşaat aşaması nedeniyle oluşan gürültü ve titreşim kirliliği	İlgili yatırımların ÇED'i kapsamında (ÇYP) uygulanması ile geçici etkiler yönetilebilir	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Çevresel gürültü kirliliğinin değerlendirilmesi ve yönetimi iyileştirilecektir.</p> <p>T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Sürdürülebilir şehir yaklaşımına uygun olarak çevresel gürültü ve görüntü kirliliği önlenecektir.</p>
	Gemilerin trafiği nedeniyle gürültü ve titreşim kirliliği	Deniz limanları için öncelikli alanların yerleşim yerlerine yakınlığının	<p>T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Çevresel gürültü kirliliği azaltılacaktır. – Gürültü ve görüntü kirliliği sürdürülebilir şehirler yaklaşımıyla önlenecektir. – Stratejik Gürültü Haritaları sayısını artırma amaçlı çalışmalar yapılacaktır.</p>

		değerlendirilmesi	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimi iyileştirilecektir. – Belediyeler tarafından Türkiye'nin yerleşim yerlerinin Stratejik Gürültü Haritaları çıkarılacaktır.
Görsel Kalite	Parlak ışıkların verdiği rahatsızlık nedeniyle görsel kirlilik	Yapılardan korunması gereken görsel peyzaj varlıklarının bulunduğu hassas alanların değerlendirilmesi	T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Gürültü ve görüntü kirliliği sürdürülebilir şehirler yaklaşımıyla önlenecektir Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (20594 sayılı ve 03.08.1990 tarihli R.G., değişiklik 2018) Madde 4: Sahil şeridinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre yaklaşabilir.Madde 5: Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta ve kıyının doğal yapısını bozacak nitelikte kazı yapılamaz. ∴ Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirlenici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.
Koku	Balıkçı barınakları nedeni koku problemleri	Balıkçı barınakları için öncelikli bölgelerin yerleşim yerlerine yakınlığının değerlendirilmesi	Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Hakkında Yönetmelik, (28712 sayılı ve 19.07.2013 tarihli R.G.) Madde 6: Koku emisyonuna sebep olan faaliyetleri yürütenlerin, bu faaliyetlerin kurulması ve işletilmesi sırasında; işletmenin kamuya ve çevreye olan zararlı etkilerinin mevcut en iyi üretim veya arıtım teknikleri uygulanarak azaltmak suretiyle koku oluşumunu önlemesi, bu Yönetmelik gereği koku önleme tedbirlerini alması ... zorunludur.

5.3 ALTERNATİFLER

BKAY ile birlikte, BKAY bölgesinin optimizasyonu için farklı senaryolar/alternatifleri karşılaştırmaya yarayan çok kriterli bir analiz geliştirilecektir.

BKAY hazırlama aşaması sırasında yürütülecek olan planlama çalışmaları, planlama alanında yapılacak olan muhtemel kıyı yapılarının konumlarına özel olarak yapılmalı ve muhtemel kıyı yapılarının deniz, kara, kültürel ve sosyoekonomik varlıklara etkilerinin değerlendirilmesini içermelidir. Bu bağlamda, vizyon çerçevesine de uygun olarak alternatif senaryolar hazırlanacak, üst ölçek mekânsal planlar ile stratejiler ve kararlar belirlenecektir. Geliştirilen alternatif senaryolar planlama alanında yapılan, yerel yetkililer ile kalkınma senaryoları ve stratejilerinin tartışıldığı değerlendirme toplantılarında sunulacaktır. Alternatif planın seçim süreci bu aşamada alınacak görüşler ve öneriler doğrultusunda, koruma kullanma dengesi de göz önünde bulundurularak gerçekleştirilecektir.

SÇD alternatiflerin değerlendirme sürecine katkıda bulunacak ve çevre açısından en faydalı alternatifi tespit edecektir.

6. SONRAKİ ADIMLAR

SÇD'nin başlatılması – Plan veya Programın temel tezi, hedefleri ve öncelikleri hazır olduğunda.√

SÇD Kapsam Belirleme – hangi çevresel hususların söz konusu Plan veya Program ile ilgili olduğunun, çevresel etkilerin nerelerde görülebileceğinin belirlenmesi √

Mart 2020 tarihinde Tekirdağ'da iki günlük saha gezisi ve bir günlük Kapsam Belirleme Toplantısı ve Taslak Kapsam Belirleme Raporu'nun nihaileştirilmesi ve SÇD Kapsam Belirleme Raporu'nun ÇŞB'ye onaylanması için sunulması √

1. Çevre uzmanları tarafından taslak BKAY Alternatif Planlarının değerlendirilmesi ve Taslak SÇD Raporu'nun hazırlanması
2. Taslak BKAY Planının Taslak SÇD Raporu ile birlikte halkla istişar edilmesi (İstişare Toplantısı), SÇD Raporu'nun nihaileştirilmesi ve ÇŞB'ye sunulması
3. ÇŞB tarafından SÇD Raporu/Sürecinin kalitesinin değerlendirilmesi (SÇD Yönetmeliği'ne uygunluğunun onaylanması)
4. SÇD bulgularının Plan/Programına entegrasyonu, bilgi ve izleme

7. EKLER

EKLER	
EK I:	İLK BİYOÇEŞİTLİLİK VERİLERİ
EK II:	YÜZME SUYU KALİTESİ
EK III:	KAYNAKÇA

EK-I İLK BİYOÇEŞİTLİLİK VERİLERİ

Tablo 31: Edirne'de korunması gereken flora listesi [27]

	Familya	Tür	Ende mik	Bern	CITES	IUCN
1.	Amaryllidaceae	Allium proponticum subsp. proponticum	End			LC
2.	Amaryllidaceae	Allium rhodopeum subsp. turcicum	End			NE
3.	Amaryllidaceae	Galanthus plicatus subsp. byzantinus	End		Ek-II	VU
4.	Amaryllidaceae	Pancreatium maritimum				EN
5.	Amaryllidaceae	Sternbergia lutea			Ek-II	EN
6.	Asparagaceae	Bellevalia edirnensis	End			CR
7.	Asteraceae	Carduus candicans subsp. candicans				EN
8.	Asteraceae	Carduus candicans subsp. globifer				EN
9.	Asteraceae	Centaurea polyclada	End			VU
10.	Asteraceae	Geropogon hybridus	End			NE
11.	Asteraceae	Taraxacum aznavourii	End			DD
12.	Asteraceae	Taraxacum turcicum	End			VU
13.	Asteraceae	Tripleurospermum baytopianum	End			EN
14.	Asteraceae	Tripleurospermum hygrophilum	End			EN
15.	Boraginaceae	Anchusa leptophylla var. incana	End			LC
16.	Boraginaceae	Myosotis uncata	End			EN
17.	Brassicaceae	Aurinia uechtritiziana		BERN		VU
18.	Brassicaceae	Crambe maritima				EN
19.	Brassicaceae	Rorippa aurea	End			NT
20.	Brassicaceae	Rorippa thracica				EN
21.	Brassicaceae	Sisymbrium confertum		BERN		DD
22.	Campanulaceae	Campanula lyrata subsp. lyrata	End			LC
23.	Campanulaceae	Campanula patula subsp. patula				EN
24.	Campanulaceae	Campanula rumeliana subsp. rumeliana				CR
25.	Campanulaceae	Jasione heldreichii				CR
26.	Caryophyllaceae	Dianthus ingoldbyi	End			CR
27.	Caryophyllaceae	Dianthus lydus	End			LC
28.	Euphorbiaceae	Euphorbia amygdaloides var. robbiae	End			VU
29.	Fabaceae	Melilotus bicolor	End			NT
30.	Fabaceae	Trifolium bocconeii				CR
31.	Fabaceae	Trifolium elongatum	End			LC
32.	Fabaceae	Trifolium latinum				CR
33.	Fabaceae	Trifolium pachycalyx	End	BERN		DD
34.	Lamiaceae	Ballota nigra subsp. anatolica	End			LC
35.	Lamiaceae	Sideritis romana subsp. romana				EN
36.	Lamiaceae	Teucrium lamiifolium		BERN		LC
37.	Liliaceae	Fritillaria stribnyi				EN
38.	Linaceae	Linum tauricum subsp. bospori	End			CR
39.	Lythraceae	Trapa natans		BERN		VU
40.	Orchidaceae	Himantoglossum caprinum		BERN	Ek-II	VU
41.	Orchidaceae	Orchis punctula		BERN	Ek-II	EN
42.	Paeoniaceae	Paeonia tenuifolia		BERN		EN
43.	Plantaginaceae	Linaria odora				EN
44.	Poaceae	Amblyopyrum muticum subsp. loliaceum	End			LC
45.	Poaceae	Anthoxanthum odoratum subsp. odoratum				EN
46.	Primulaceae	Cyclamen coum var. coum		BERN	Ek-II	LC
47.	Salviniaceae	Salvinia natan		BERN		VU
48.	Scrophulariaceae	Verbascum ovalifolium subsp. thracicum				EN
49.	Scrophulariaceae	Verbascum purpureum		BERN		CR

Tablo 32 : Edirne'de korunması gereken fauna [27]

	Bilimsel Adı	Türkçe Adı	Endemik	IUCN	ALANLAR
1.	Anguilla anguilla	Yılan balığı	EN	CR, EN	Ek - II
2.	Myomimus roachi	Yer yediuyuru			
3.	Myocastor coypus	Su maymunu			
4.	Testudo graeca	Yaygın tosağa			
5.	Testudo hermanni	Trakya kaplumbağası			
6.	Pseudopus apodus	Oluklu kertenkele			
7.	Elaphe sauromates	Sarı yılan			
8.	Pelophylax ridibundus	Ova kurbağası			
9.	Bombina bombina	Kırmızı kurbağa			
10.	Pelecanus crispus	Tepeli Pelikan		VU	
11.	Ardea cinerea	Gri Balıkçıl			
12.	Egretta garzetta	Küçük Ak Balıkçı			
13.	Nycticorax nycticorax	Gece Balıkçılı			
14.	Cygnus cygnus	Ötücü Kuğu			
15.	Glareola pratincola	Bataklık kırlangıcı			
16.	Vanellus vanellus	Kız Kuşu			
17.	Apatura metis metis	Trakya imparatoru		NT	
18.	Zerynthia cerisyi ferdinandi	Ormanfistosu		NT	
19.	Formica pratensis	Kırmızı Orman Karıncalar		CR, EN	
20.	Odonata	Kızböcekleri		EN	

Tablo 33 Kırklareli Sucul Ekosistemleri [27]

	Familya	Takson	Tür	İngilizce Adı	Türkçe Adı
1.	Atherinidae	Atherina	Boyeri	Big-scale sand smelt	Gümüş balığı
2.	Centrarchidae	Lepomis	Gibbosus	Pumkinseed	Güneş balığı
3.	Clupeidae	Alosa	Caspia	Caspian shad	Tirsi balığı
4.	Cobitidae	Cobitis	Taenia	Vardar spined	Taşıyıcı
5.	Cyprinidae	Alburnoides	Bipunctatus	Chup	Noktalı inci balığı
6.	Cyprinidae	Alburnus	Chalcoides	Danube bleak	Tatlısu kolyoz balığı
7.	Cyprinidae	Barbus	Tauricus	Krimean barbel	Bıyıklı balık
8.	Cyprinidae	Carassius	Carassius	Krimean barbel	Havuz balığı
9.	Cyprinidae	Carassius	Gibelio	Crussian carp	Gümüşü havuz balığı
10.	Cyprinidae	Cyprinus	Carpio	Prussian carp	Sazan
11.	Cyprinidae	Gobio	Gobio	Common carp	Dere kayası
12.	Cyprinidae	Petroleuciscus	Borysthenicus	Gudgeon	Tatlısu kefali
13.	Cyprinidae	Phoxinus	Phoxinus	Dnjepr chub	Golyan balığı
14.	Cyprinidae	Rhodeus	Amarus	Eurasian minnow	Acıbalık
15.	Cyprinidae	Rutilus	Rutilus	European bitterling	Kızılgöz
16.	Cyprinidae	Scardinius	Erythrophthalmus	Roach	Kızılkant
17.	Cyprinidae	Squalius	Cephalus	Rudd	Tatlısu kefali
18.	Cyprinidae	Vimba	Vimba	European chub	Eğrez
19.	Gasterosteidae	Gasterosteus	Aculeatus	Three-spined stickleback	Dikence balığı
20.	Gobiidae	Knipowitschia	Caucasica	Caucasian goby	Küçük kayabalığı
21.	Gobiidae	Mesogobius	Batrachocephalus	Knout goby	Kurbağa kayabalığı
22.	Gobiidae	Neogobius	Eurycephalus	Mushroom goby	Kayabalığı
23.	Gobiidae	Neogobius	Fluviatilis	Monkey goby	Tatlısu kayabalığı

24.	Gobiidae	Neogobius	Gymnotrachelus	Racer goby	Küçük kayabalığı
25.	Gobiidae	Neogobius	Melanostomus	Round goby	Benekli kayabalığı
26.	Gobiidae	Proterorhinus	Marmoratus	Tubenose goby	Tatlısu kayabalığı
27.	Mugilidae	Liza	Aurata	Golden grey mullet	Altınbaş kefal
28.	Mugilidae	Liza	Ramada	Thinlip grey mullet	Ceran
29.	Mugilidae	Mugil	Cephalus	Flathead mullet	Topan kefal
30.	Percidae	Sander	Lucioperca	Pike-Perch	Sudak
31.	Pleuronectidae	Platichthys	Flesus	European flounder	Sivrisinek balığı
32.	Poeciliidae	Gambusia	Affinis	Eastern mosquitofish	Gökkuşluğu alabalığı
33.	Salmonidae	Oncorhynchus	Mykiss	Rainbow trout	Alabalık
34.	Salmonidae	Salmo	Trutta	Brown trout	Deniz iğnesi
35.	Syngnathidae	Syngnathus	Abaster	Black-striped pipefish	Dikence balığı

Table 34 Tekirdağ Endemik Flora Listesi [27]

	Türkçe Adı	Bilimsel Adı	Endemik
1.	Su Papatyası	Tripleurospermum hyrgophyllum	Endemik
2.	Ağca Kavağı	Taraxacum turcicum	Endemik
3.	Zarif Kangal	Cirsium baytopae	Endemik
4.	Kulindor	Centaurea hermanni	Endemik
5.	Kum Belumotu	Asperula littoralis	Endemik
6.	Ümraniye Çiğdemi	Crocus pestalozzae	Endemik
7.	Kumul Nakili	Silene sangaria	Endemik
8.	Kilyos Düğmesi	Centaurea kilaea	Endemik
9.	Ebülmülük	Achillea multifida	Endemik
10.	Kedi Kışnişi	Ferulago macrosciadia	Endemik
11.	Kıl Kuyruk	Ferulago humilis	Endemik

Tablo 35: Tekirdağ'da korunması gereken fauna türleri

Tür	Türkçe Adı	Bilimsel Adı	Endemik	CR Kategorisi
Kuş	Anadolu Sıvacısı	Sitta krueperi	x	
Balık	Yılan Balığı	Aguilla anguilla		x

Tablo 36: Meriç Deltası'nda Endemik, Nadir ve Korunan Öncelikli Flora Türleri [13]

	Bilimsel Adı	Türkçe Adı	Endemik	BERN	IUCN	ALANLAR
1.	Centaurea diffusa	Akdüğme	End			
2.	Crambe maritima	Deniz Lahanası			EN	
3.	Linaria odora	Kokar Nevruzotu			EN	
4.	Melilotus bicolor	Hercai Yonca	End		NT	
5.	Nymphoides peltata	Küçük Nilüfer			VU	
6.	Ophrys mammosa	Kedikulağı				Ek - II
7.	Orchis morio L. subsp. picta	Boyalı Salebi				Ek - II
8.	Salvinia natans	Su Eğreltisi		Ek - I	VU	
9.	Trapa natans	Su Kestanesi		Ek - I	VU	
10.	Tripleurospermum hygrophilum	Su Papatyası	End		EN	

Tablo 37: İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı Kuş Türleri [70]

	Türkçe Adı	Bilimsel Adı
1.	Kucuk Batağan	Tachybaptus ruficollis
2.	Bahri	Podiceps cristatus
3.	Kızıl Boyunlu Batağan	Podiceps grisegena

4.	Kara Boyunlu Batağan	Podiceps nigricollis
5.	Karabatak	Phalacrocorax carbo
6.	Kucuk Karabatak	Phalacrocorax pygmaeus
7.	Ak Kutan	Pelecanus onocrotalus
8.	Tepeli Kutan	Pelecanus crispus
9.	Balaban	Botaurus stellaris
10.	Kucuk Balaban	Ixobrychus minutus
11.	Gece Balıkcılı	Nycticorax nycticorax
12.	Alaca Balıkcıl	Ardeola ralloides
13.	Kucuk Akbalıkcıl	Ergetta garzetta
14.	Ak Balıkcıl	Ergetta Alba
15.	Boz Balıkcıl	Ardeola cinerea
16.	Erguvani Balıkcıl	Ardea purpurea
17.	Kara Leylek	Ciconia nigra
18.	Leylek	Ciconia ciconia
19.	Celtikci	Plegadis falcinellus
20.	Kaşıkçı	Platalea leucorodia
21.	Flamingo	Phoenicopterus ruber
22.	Kuşu	Cygnus olor
23.	Otucu Kuşu	Cygnus cygnus
24.	Sakarca Kaz	Anser albifrons
25.	Kucuk Sakarca Kaz	Anser erythropus
26.	Boz Kaz	Anser anser
27.	KızılBoyunluKaz (nadiren)	Branta ruficollis
28.	Angıt	Tadorna ferruginea
29.	Suna	Tadorna tadorna
30.	Fiyu	Anas penelope
31.	Boz Ordek	Anas strepera
32.	Camurcun	Anas crecca
33.	Yeşilbaş	Anas platyrhynchos
34.	Kızılkuşruk	Anas acuta
35.	Cıkrıkcin	Anas querquedula
36.	Kepcel	Anas clypeata
37.	Macan Ordeği	Netta rufina
38.	Elmabaş	Aythya ferina
39.	Pasbaş	Aythya nyroca
40.	Tepeli Patka	Aythya fuligula
41.	Karabaş Patka	Aythya marila
42.	Sutlabi	Mergus albellus
43.	Tarakdiş	Mergus serrator
44.	Arı şahini	Pernis apivorus
45.	Kara çaylak	Milvus migrans
46.	Kızılçaylak	Milvus Milvus
47.	Saz Delicesi	Circus aeruginosus

48.	Gök Delicesi	Circus Cyaneus
49.	Bozkır Delicesi	Circus macrourus
50.	Çayır Delicesi	Circus pygargus
51.	Büyük atmaca	Accipiter gentilis
52.	Atmaca	Accipiter nisus
53.	Şahin	Buteo buteo
54.	Kızıl Şahin	Buteo rufinus
55.	Orman Kartalı	Aquila pomarina
56.	Şah Kartalı	Aquila heliaca
57.	Balık Kartalı	Pandion haliaetus
58.	Kerkenez	Falco tinnunculus
59.	Boz Doğan	Falco columbarius
60.	Delice Doğan	Falco subbuteo
61.	Yelpe	Rallus aquaicus
62.	Saz Tavuğu	Gallinula chloropus
63.	Sakar Meke	Fulica atra
64.	Poyraz kuşu	Haematopus ostralegus
65.	Uzunbacak	Himantopus himantopus
66.	Kılıç Gaga	Recurvirostra avosetta
67.	Kocagöz	Burhinus oedicnemus
68.	Batakkırlangıcı	Glaucolanius parantocola
69.	Küçük Halkalı Cılbıt	Charadrius dubius
70.	Küçük Cılbıt	Charadrius alexandrius
71.	Kız Kuşu	Vanellus vanellus
72.	Küçük Kum Kuşu	Calidris minuta
73.	Kum Kuşu	Calidris alpina
74.	Su Culluğu	Gallinago gallinago
75.	Batak Culluğu	Limosa limosa
76.	Kervan Culluğu	Numenius arquata
77.	Kızılbaş	Tringa totanus
78.	Batak Dudukcunu	Tringa stagnatilis
79.	Yeşilbaş	Tringa nebularia
80.	Yeşil Dudukcun	Tringa ochropus
81.	Akdeniz Martısı	Larus melanocephalus
82.	Küçük Martı	Larus minutus
83.	Karabaş Martı	Larus ridibundus
84.	Gümüşi Martı	Larus argentatus
85.	Karagagalı Sumru	Sterna sandvicensis
86.	Sumru	Sterna hirundo
87.	Bıyıklı Sumru	Chlidonias hybridus
88.	Kara sumru	Chlidonias niger
89.	Akkanatlı Sumru	Chlidonias leucopterus
90.	Gülen Kumru	Streptopelia decaocto
91.	Uveyik	Streptopelia turtur

92.	Guguk	Cuculus canorus
93.	Kukumav	Athene noctua
94.	Ebabil	Apus apus
95.	Akkarınlı Ebabil	Apus melba
96.	Yalı Capkını	Alcedo atthis
97.	Arı Kuşu	Merops apiaster
98.	Gök Karga	Coracias garrulus
99.	İbibik	Upupa epops
100.	Alaca Ağaçkakan	Dentrocopos syriacus
101.	Tepeli Toygar	Galerida cristata
102.	Toygar	Alauda arvensis
103.	Kırlangıç	Hirundo rustica
104.	Kızıl Kırlangıç	Hirundo daurica
105.	Ev Kırlangıcı	Delichon urbica
106.	Cayır İncirkuşu	Anthus pratensis
107.	Küçük Kuyruksallayan	Motacilla flava
108.	Ak Kuyruksallayan	Motacilla Alba
109.	Cıt Kuşu	Troglodytes troglodytes
110.	Nar Bulbulu	Erithacus rubecula
111.	Bulbul	Luscinia megarhynchos
112.	Kızılkuşuk	Phoenicurus phoenicurus
113.	Taşkuşu	Saxicola torquata
114.	Bozca Kuyrukkakan	Oenanthe isabellina
115.	Kuyrukkakan	Oenanthe oenanthe
116.	Karakulak Kuyrukkakan	Oenanthe hispanica
117.	Kara Tavuk	Turdus merula
118.	Kamışcın	Acrocephalus scirpaceus
119.	Büyük Kamışcın	Acrocephalus arundinaceus
120.	Kızılgoz Otlegen	Sylvia melanocephala
121.	Küçük Akgerdan	Sylvia curruca
122.	Akgerdan	Sylvia communis
123.	Soğut Bulbulu	Phylloscopus collybita
124.	Benekli Sinekapan	Muscicapa striata
125.	Gök Baştankara	Parus caeruleus
126.	Baştankara	Parus majör
127.	Sarıasma	Oriolus oriolus
128.	Orumcekkuşu	Lanius collurio
129.	Boz Orumcekkuşu	Lanius minör
130.	Alakarga	Garrulus glandarius
131.	Saksağan	Pica pica
132.	Küçük Karga	Corvus munetula
133.	Ekin Kargası	Corvus frugilegus
134.	Leş Kargası	Corvus Corone cornix
135.	Kuzgun	Corvus Corax

136.	Sığırcık	Sturnus vulgaris
137.	Serçe	Passer Domesticus
138.	Soğut Serçesi	Passer hispaniolensis
139.	İspinoz	Fringilla coelebs
140.	Florya	Carduelis chloris
141.	Saka	Carduelis Carduelis
142.	Keten Kuşu	Carduelis cannabina
143.	Boğmaklı Cinte	Emberiza cirrus
144.	Cinte	Emberiza hortulana
145.	Karabaş Cinte	Emberiza melanocephala
146.	Tarla Cintesini	Miliaria calandra

EK-II YÜZME SUYU KALİTESİ

Tablo 38 İllerdeki Plajların Kalite Sınıfları [71]

İl	İlçe	Plaj Adı	Kalite Sınıfı			Kıyı Uzunluğu (m)	Deniz
			2016	2017	2018		
Edirne	Enez	Kırkpınar Altinkum	A	C	A	2500	Ege
	Enez	Sultaniçe	A	B	A	900	Ege
	Enez	Gülçavuş	A	B	A	900	Ege
	Enez	Vakıf	C	B	A	2300	Ege
	Enez'in Toplam Kıyı Uzunluğu					6600	
	Keşan	Yayla	A	A	A	5100	Ege
	Keşan	Gökçetepe	A	B	B	9000	Ege
	Keşan	Sazlıdere	A	B	B	7000	Ege
	Keşan	Mecidiye Köyü	A	A	B	800	Ege
	Keşan	Erikli	A	A	B	3800	Ege
	Keşan'ın Toplam Kıyı Uzunluğu					25700	
	Edirne'nin Toplam Kıyı Uzunluğu					32300	
Tekirdağ	Şarköy	Belediye Sosyal Tesisleri	-	-	A	240	Marmara
	Şarköy	Marmaraevleri Önü	A	A	A	500	Marmara
	Şarköy	Marmaraevleri Önü 2	A	A	B	150	Marmara
	Şarköy	Kaymakamlık	A	A	B	350	Marmara
	Şarköy	Belediye Plajı	A	A	B	1100	Marmara
	Şarköy	SSK Evleri	A	A	B	1000	Marmara
	Şarköy	Sigorta Tesisleri Halk Plajı	A	A	B	400	Marmara
	Şarköy	Eriklice Köyü Halk Plajı	B	A	B	1500	Marmara
	Şarköy	Mürefte Halk Plajı	B	A	B	1500	Marmara
	Şarköy	Hoşköy Sağlık Ocağı Önü	A	B	B	1700	Marmara
	Şarköy	Uçmaktdere	A	A	A	850	Marmara
	Şarköy'ün Toplam Kıyı Uzunluğu					9290	
	Süleymanpaşa	Kumbağ Balıkçıbarınağı Yanı	B	B	B	140	Marmara
	Süleymanpaşa	Kumbağ Belediye	A	B	B	670	Marmara
Süleymanpaşa	Kumbağ Askeri Kampı	B	B	B	420	Marmara	
Süleymanpaşa	Barbaros Gündal	A	C	B	500	Marmara	

	Süleymanpaşa	Barbaros Topağaç	A	B	C	270	Marmara	
	Süleymanpaşa	Altınova	A	B	B	410	Marmara	
	Süleymanpaşa	Dereağzı	-	-	C	300	Marmara	
	Süleymanpaşa	Değirmenaltı	-	B	B	300	Marmara	
	Süleymanpaşa	Beyazköy Şekerkamp	B	B	B	200	Marmara	
	Süleymanpaşa	Tekirdağ Salat Yağ Fabrikası Çamlık Plajı	B	B	B	350	Marmara	
	Süleymanpaşa	Yenice Marmara Sahil Sitesi Önü	B	B	C	620	Marmara	
	Süleymanpaşa'nın Toplam Kıyı Uzunluğu						4180	
	Marmara Ereğlisi	Yeniçiftlik	B	C	B	2000	Marmara	
	Marmara Ereğlisi	Marmara Ereğlisi Kaptan 2 Önü	B	B	B	260	Marmara	
	Marmara Ereğlisi	Dallas Kampı	A	B	B	250	Marmara	
	Marmara Ereğlisi	Marmara Ereğlisi Halk Plajı	B	B	C	400	Marmara	
	Marmara Ereğlisi	Sultanköy Halk Plajı	A	B	B	2100	Marmara	
	Marmara Ereğlisi'nin Toplam Kıyı Uzunluğu						5010	
	Saray	Kastro Halk Plajı	A	A	B	1750	Karadeniz	
	Tekirdağ'ın Toplam Kıyı Uzunluğu						15220	
	Kırklareli	Vize	Kıyıköy	A	A	A	300	Karadeniz
Demirköy		İl Özel İdaresi Kampı	A	A	B	430	Karadeniz	
Demirköy		İğneada Resort Hotel	A	A	A	75	Karadeniz	
Demirköy		Özel İdare Motel Önü	A	A	B	240	Karadeniz	
Kırklareli'nin Toplam Kıyı Uzunluğu						1045		
Açıklamalar :	A: Mükemmel B: İyi C: Kötü D: Girilmesi Yasak							

EK-III KAYNAKÇA

- [1] «The Ocean Conference,» %1 içinde *UN*, Newyork, 2017.
- [2] Meadows D., Meadows D., Randers J., Behrens III W., «The Limits of Growth,» 1972.
- [3] Meadows D., Randers J., «Beyond the Limits,» 1972.
- [4] «www.coastlearn.org».
- [5] «Commission of the European Communities, Com (2000) 547,» Brussels, , 27.09.2000.
- [6] H. Carter et al., «An International Assessment of Mangrove Management: Incorporation in Integrated Coastal Zone Management,» 16.04.2015.
- [7] E. S. e. al., «A REVIEW OF THE TRANSFORMATION PROCESS AND RESULTS OF INTEGRATED COASTAL ZONE MANAGEMENT AND PLANNING APPROACHES IN TURKEY,» November 2018. [Çevrimiçi]. Available: https://www.researchgate.net/publication/331382435_A_REVIEW_OF_THE_TRANSFORMATION_PROCESS_AND_RESULTS_OF_INTEGRATED_COASTAL_ZONE_MANAGEMENT_AND_PLANNING_APPROACHES_IN_TURKEY_TURKIYE'DE_BUTUNLESIK_KIYI_ALANLARI_YONETIMI_VE_PLANLAMASI_YAKLASIMINDA_YASAN.
- [8] T. Navy, «Official Website of Turkish Navy,» [Çevrimiçi]. Available: https://www.dzkk.tsk.tr/pages/denizwiki/konular.php?icerik_id=136&dil=1&wiki=1&catid=1.
- [9] F. Ünsal, «Overview of Turkish Coastline Policy and Implementation,» %1 içinde *Bridging The Legal - Institutional Gap in Mediterranean Coastline Management*, Haifa, 2013.
- [10] Columbia.edu, «Turkey at a Glance,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.columbia.edu/~sss31/Turkiye/geo.html>.
- [11] S. Solmaz, «Geçmişten Günümüze Türkiye Kıyı Politikaları ve Türkiye Kıyılarında Yaşanan Mülkiyet Sorunları».
- [12] M. / G. SP, «Mekansal Planlama Müdürlüğü,» [Çevrimiçi]. Available: <https://mpgm.csb.gov.tr>.
- [13] E. KÖSE, «MERİÇ DELTASI VE CİVARININ FLORASI,» TRAKYA ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, Edirne, 2015.
- [14] «Enez District Governorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.enez.gov.tr/enez-hakkinda>.
- [15] «Keşan District Governorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.kesan.gov.tr/ilcemizin-cografi-yapisi>.
- [16] «Şarköy District Governorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.sarkoy.gov.tr/cografi-yapisi>.
- [17] Marmara Ereğlisi Kaymakamlığı, «Coğrafi Yapısı,» <http://www.marmaraereglisi.gov.tr/cografi-yapisi>.
- [18] «Demirköy District Governorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.demirkoy.gov.tr/iklim-ve-bitki-ortusu>.
- [19] G. Şahin, «Importance of The Geographical Indications And Geographical Indications of Vize (Kırklareli),» *Pamukkale University Journal* , 2013.

- [20] Trakya Kalkınma Ajansı, «Trakya Bölgesi Mevcut Durum Raporları,» [Çevrimiçi]. Available: <https://www.trakyaka.org.tr/tr/32998/Arastirma-Raporlari>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [21] Fatih KONUKCU et al., «Trakya Bölgesinde İklim Değişikliğinin Etkileri ve Uyum Stratejileri,» Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, 2019.
- [22] Meteoroloji Genel Müdürlüğü, «Resmi İstatistikler,» T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, [Çevrimiçi]. Available: <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=H&m=KIRKLARELI>.
- [23] T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, «İklim Değişikliği Uyum Stratejisi Eylem Planı,» 2012. [Çevrimiçi]. Available: https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/editordosya/uyum_stratejisi_eylem_plani_TR.pdf.
- [24] Prof. Dr. Fatih KONUKCU, «TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişikliği, Etkileri ve Adaptasyon,» %1 içinde T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EĞİTİM PROGRAMI, İstanbul, 26 April 2019.
- [25] Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, «İklim Değişikliği ve Denizler Raporu,» 2014. [Çevrimiçi]. Available: <http://tudav.org/calismalar/iklim-degisikligi/iklim-degisikligi-ve-denizler-raporu/>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [26] Mesut DEMİRCAN et al., «Climate Change Projections for Turkey: Three Models and Two Scenarios,» 2017. [Çevrimiçi]. Available: https://www.mgm.gov.tr/FILES/genel/makale/44_Climate%20Change%20Projections%20for%20Turkey.pdf. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [27] Çevre Şehircilik İl Müdürlükleri, «2017 yılı İl Çevre Durum Raporları,» 2018. [Çevrimiçi]. Available: <https://ced.csb.gov.tr/il-cevre-durum-raporlari-i-82671>.
- [28] «GEODATA,» T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, [Çevrimiçi]. Available: <http://geodata.ormansu.gov.tr/index.html?lang=en>.
- [29] Devlet Su İşleri, «Faaliyet Raporu,» T.C Orman ve Su İşleri Bakanlığı , Ankara, 2014.
- [30] Tarım Ziraat Hayvancılık Haberleri , «Mecidiye (Edirne) Barajı - Edirne - Mecidiye (Edirne) Baraj Gölü,» [Çevrimiçi]. Available: https://www.tarimziraat.com/barajlar/edirne/mecidiye_baraji/. [%1 tarihinde erişilmiştir19 09 2019].
- [31] TESKİ. [Çevrimiçi]. Available: <https://www.teski.gov.tr/media/gallery//8e914e92-eddc-4d32-9485-b7f4d9289354.pdf>.
- [32] İSKİ, «İstanbul'un Su Kaynakları,» İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, [Çevrimiçi]. Available: <https://www.iski.istanbul/web/tr-TR/kurumsal/iski-hakkinda1/su-kaynaklari1>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019 09 19].
- [33] Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, «İğneada Longoz Ormanları Millî Parkı,» [Çevrimiçi]. Available: <http://igneada.tabiat.gov.tr/>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019 09 19].
- [34] T.C ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, «DENİZLERDE BÜTÜNLEŞİK KİRLİLİK İZLEME PROGRAMI 2014-2016 YILI ÖZET RAPORLARI,» 2017. [Çevrimiçi]. Available: <https://ced.csb.gov.tr/denizlerde-butunlesik-kirlilik-izleme-programi-ozet-raporlari-i-82693>.
- [35] F. Gacal, «TOOLKIT: Coal Power Generation and Health in Three regions of Turkey; Çanakkale, İzmir and

- Tekirdağ,» Health and Environmental Alliance (HEAL), Brussels, 2018.
- [36] «Ulusal Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Web Sitesi,» T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, [Çevrimiçi]. Available: <http://mobil.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>. [%1 tarihinde erişilmiştir20 09 2019].
- [37] A. Deniz, «MARMARA BÖLGESİNDE HAVA KALİTESİ ALANINDA KURUMSAL YAPILAMA PROJESİ,» %1 içinde *Gemi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Projesi Çalıştayı*, İstanbul, 2011.
- [38] «HAVA KALİTESİ DEĞERLENDİRME VE YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ,» Official Gazette, 2008.
- [39] E. Özşahin, «TÜRKİYE'DE YAŞANMIŞ (1970-2012) DOĞAL AFETLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME,» Namık Kemal Üniversitesi Coğrafya Bölümü, Tekirdağ, 2013.
- [40] Ministry of Agriculture and Forestry, «Nature Protection and National Parks General Directorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.milliparklar.gov.tr/tanimlar>. [%1 tarihinde erişilmiştir15 09 2019].
- [41] «Doğa ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü,» Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2016. [Çevrimiçi]. Available: <http://www.tabiat.gov.tr/>.
- [42] M.-R. Directorate, «Ministry of Agriculture and Forestry,» [Çevrimiçi]. Available: <http://bolge1.ormansu.gov.tr/1bolge/AnaSayfa/korunanalanlar.aspx?sflang=tr>. [%1 tarihinde erişilmiştir09 2019].
- [43] Ministry of Agriculture and Forestry , «Edirne Branch Directorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://edirne.ormansu.gov.tr/Edirne/AnaSayfa/SulakAlanlar.aspx?sflang=tr>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [44] Ministry of Agriculture and Forestry, «Natura Protection and National Parks General Directorate,» [Çevrimiçi]. Available: <http://danisment.tabiat.gov.tr/>. [%1 tarihinde erişilmiştir09 2019].
- [45] Ministry of Nature Protection and National Parks General Directorate, «Çamlıköy Nature Park,» [Çevrimiçi]. Available: <http://camlikoy.tabiat.gov.tr/>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [46] Ministry of Agriculture and Forestry, «Kırklareli Branch Directorate Kasatura Gulf Nature Protection Area,» [Çevrimiçi]. Available: <http://kirklareli.ormansu.gov.tr/Kirklareli/Anasayfa/kirklareli/korunanalanlar/kasatura.aspx?sflang=tr..> [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [47] DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, «Biyolojik Çeşitliliği İzleme ve Değerlendirme Raporu,» 2014. [Çevrimiçi]. Available: <http://www.nuhungemisi.gov.tr/Content/Documents/biyolojik-ce%C5%9Fitliligi-izleme-degerlendirme-raporu-2013-2014.pdf>.
- [48] «Danışman Tabiat Parkı,» Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, [Çevrimiçi]. Available: <http://danisment.tabiat.gov.tr/>. [%1 tarihinde erişilmiştir10 September 2019].
- [49] T.C Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü , «Envanter ve İzleme Projesi UBENIS,» 2017. [Çevrimiçi]. Available: http://www3.milliparklar.gov.tr/envanter/Dokumanlar/2017/kitap%C4%B1klar/%C4%B0L%20%C4%B0L%20ENVANTER_32%C4%B0L.pdf. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [50] DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, «Biyoeşitliliği İzleme ve Değerlendirme Raporu,» 2014. [Çevrimiçi]. Available: <http://www.nuhungemisi.gov.tr/Content/Documents/biyolojik->

- ce%59Fitililigi-izleme-degerlendirme-raporu-2013-2014.pdf. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [51] Trakya Development Agency and Boğaziçi University, «Trakya'da Sürdürülebilir Turizmin Geliştirilmesi, Seyahat Acenteleriyle Odak Grup Toplantısı,» Trakya Development Agency, İstanbul, 2012.
- [52] Kırklareli İl Kültür Turizm Müdürlüğü, «Kırklareli Envanteri,» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.kirklarelienvanteri.gov.tr/index.php>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [53] TÜİK, «Merkezi Dağıtım Sistemi,» TÜİK, [Çevrimiçi]. Available: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>. [%1 tarihinde erişilmiştir02 10 2019].
- [54] Harita Genel Müdürlüğü, «İL VE İLÇE YÜZ ÖLÇÜMLERİ,» 2014. [Çevrimiçi]. Available: https://www.harita.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf.
- [55] T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, «Çevresel Göstergeler,» 2018. [Çevrimiçi]. Available: <https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/illerin-cevre-gostergeleri-i-85803>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [56] Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, «Duyurular,» T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, 24 04 2019. [Çevrimiçi]. Available: <https://ced.csb.gov.tr/edirne-ili-kesan---ilcesinde--duyuru-378965>.
- [57] Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, «Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme,» T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul, 2018.
- [58] T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, «Belediye Belgeli Tesis Konaklama İstatistikleri,» 2018. [Çevrimiçi]. Available: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201122/belediye-belgeli-tesis-konaklama-istatistikleri.html>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [59] Yrd. Doç. Dr. Figen Işık Esenay, «SAĞLIĞI BELİRLEYEN FAKTÖRLER,» Ankara Üniversitesi, Ankara.
- [60] Temiz Hava Hakkı Platformu, «Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri, KARA RAPOR,» May, 2019.
- [61] Dr. Şirin ERGÜDEN KENDİRLİNAN, «EDİRNE İLİ MERKEZ İLÇEDE 2014 YILI METEOROLOJİK VERİLERİNİN, HAVA KALİTESİ ÖLÇÜMLERİNİN 2. BASAMAKTAKİ İLGİLİ POLİKLİNİK BAŞVURULARI İLE İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ,» T.C. TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI, Edirne, 2018.
- [62] Dr. Muammer YOLAL, «ERGENE NEHRİ ÇEVRESİNDE VE TRAKYA'DA YAŞAYAN ÜROTELYAL TUMÖRLÜ OLGULARIN TUMÖRLÜ VE NORMAL EPİTELİNDE, KANDA AĞIR METALLERİN İNCELENMESİ VE NEHİR KİRLİLİĞİ İLE İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI,» 2014. [Çevrimiçi]. Available: <http://dSPACE.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/1/1765/0126466.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- [63] TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ, «ERGENE DERİN DENİZ DEŞARJI PROJESİ ve MARMARA DENİZİ ORTAK İNCELEME RAPORU,» May 2015. [Çevrimiçi]. Available: <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/515.pdf>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [64] the Ministry of Transport, Maritime Affairs and Communications, «Inventory of Fisheries Coastal Structures Prepared by the Ministry of Transport, Maritime Affairs and Communications,» [Çevrimiçi]. Available: <https://www.tarimorman.gov.tr/BSGM/Belgeler/Icerikler/Su%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Altyap%C4%B1lar%C4%B1/Bal%C4%B1k%C3%A7%C4%B1%20Bar%C4%B1naklar%C4%B1.pdf>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].

- [65] REMPEC, «The Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea (REMPEC),» [Çevrimiçi]. Available: <http://www.rempec.org/>.
- [66] M. o. E. a. N. Resources. [Çevrimiçi]. Available: <https://www.enerji.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Dogal-Gaz-Boru-Hatlari-ve-Projeleri>.
- [67] O. Uysal, «Halkalı – Kapıkule hızlı tren hattı,» November 2018. [Çevrimiçi]. Available: <https://tr.railturkey.org/2018/11/05/halkali-kapikule-hizli-tren-hatti/>.
- [68] Media News , [Çevrimiçi]. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [69] Ministry of Culture and Tourism, «Ministry of Culture and Tourism, Investments and Enterprises General Directorate,» [Çevrimiçi]. Available: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9669/ktkgb-ve-turizm-merkezleri.html>. [%1 tarihinde erişilmiştir09 2019].
- [70] Edirne Şube Müdürlüğü, «Gala Gölü Milli Parkı Kuş Türleri,» T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü, [Çevrimiçi]. Available: http://edirne.ormansu.gov.tr/Edirne/AnaSayfa/GalaGolu/GalaGolu_Kus_turleri.aspx?sflang=tr. [%1 tarihinde erişilmiştir11 09 2019].
- [71] T.C. Sağlık Bakanlığı, [Çevrimiçi]. Available: <https://yuzme.saglik.gov.tr/>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].
- [72] TUCAUM 2016 Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, «GFDL-ESM2M Modeli Temelinde RCP4.5 ve RCP8.5 Senaryolarına Göre Türkiye İçin Sıcaklık ve Yağış Projeksiyonları,» TUCAUM, Ankara, 2016.
- [73] Doğa Derneği, «Meriç Deltası Önemli Doğa Alanları Kitabı - Meriç Deltası MAR005,» [Çevrimiçi]. Available: <https://www.dogaderneği.org/wp-content/uploads/2018/11/mar005-meric-deltası-onemli-doga-alanlari-kitabi.pdf>. [%1 tarihinde erişilmiştir2019].

Bu yayının içeriği yalnızca Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyumun sorumluluğundadır ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.